

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
КАФЕДРА ІНОЗЕМНИХ МОВ
КАФЕДРА ЖУРНАЛІСТИКИ ТА УКРАЇНОЗНАВСТВА**

***СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА
ЛІНГВОДИДАКТИКИ***

**IV ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
10 травня 2023 р.**

РІВНЕ – 2023

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
КАФЕДРА ІНОЗЕМНИХ МОВ
КАФЕДРА ЖУРНАЛІСТИКИ ТА УКРАЇНОЗНАВСТВА**

***СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ***

**ІV ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ
10 травня 2023 р.**

РІВНЕ – 2023

УДК 81+82+37

С 91

Редакційна колегія:

Головний редактор –

Відповідальні редактори –

Купчик Л. Є., канд. пед. наук, доцент

Крутько Т. В., канд. філол. наук, доцент

Літвінчук А. Т., канд. пед. наук, доцент

Кінащук А. В., доктор філософії з філології

Голубєва І.В., канд. пед. наук

Осіпчук Н.В., канд. пед. наук

Потапчук С. С., канд. філол. наук

Технічний редактор –

Глуха І. М., старший лаборант з вищою освітою

*Рекомендовано до видання вченою радою Національного університету водного господарства та природокористування
Протокол № 5 від 26.05.2023 р.*

С 91 Сучасні тенденції розвитку лінгвістики та лінгводидактики: Збірник матеріалів IV Всеукраїнської науково-практичної конференції (10 травня 2023 р.). [Електронне видання]. – Рівне : НУВГП, 2023. – 386 с.
Modern Tendencies in the Development of Linguistics and Linguodidactics: Conference Proceedings (May 10, 2023). [Electronic edition]. Rivne : NUWEE, 2023. – 386 p.

У збірнику матеріалів IV Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку лінгвістики та лінгводидактики» розглянуто низку питань, що стосуються актуальних проблем лінгвістичних та літературознавчих досліджень, традиційних та новітніх аспектів методики викладання іноземних мов, загальної педагогіки та історії педагогіки, теорії та методики професійної освіти.

Conference Proceedings “Modern Tendencies in Development of Linguistics and Linguodidactics” focus on the issues of linguistic and literary studies, traditional and innovative aspects of foreign languages teaching methodology, theory and history of Pedagogy, theory and methods of vocational training.

УДК 81+82+37

©Автори публікацій, 2023

© Національний університет водного господарства та природокористування, 2023

**СЕКЦІЯ 3. СУЧАСНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ
ЛІНГВОДИДАКТИКИ**

УДК 811.161.2:378.016:[373.5.011.3-051:78]

Олександр АНТОНЧУК

кандидат педагогічних наук

доцент кафедри стилістики та культури української мови

Рівненський державний гуманітарний університет, Рівне

**УКРАЇНСЬКА МОВА (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)
У СИСТЕМІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ МУЗИКИ**

Курс «Українська мова (за професійним спрямуванням)» має на меті «сформувати в майбутніх спеціалістів професійно зорієнтовані вміння і навички досконалого володіння українською літературною мовою у фаховій сфері» [3, с. 15]. Загальноприйнятими формами ділової комунікації є ділова розмова, нарада, переговори, публічне мовлення, конференція, дебати з опонентом, ділове листування, розмова по телефону, різноманітні ділові зустрічі.

Під час викладання курсу для здобувачів вищої освіти РДГУ спеціальності 025 «Музичне мистецтво» враховуємо особливості професійної комунікації майбутніх вчителів музики, а саме: застосовувати фахову термінологію у текстах професійного спрямування; уміти користуватися загальномовними та спеціальними словниками; брати участь у процесі ділового спілкування; готуватися до публічного виступу та виголошувати виступ перед аудиторією.

Уміння вести соціальний та міжособистісний діалог є важливим під час проведення індивідуальних та колективних форм фахового спілкування. З урахуванням каналів комунікації виділяють: безпосереднє спілкування («обличчя до обличчя»); опосередковане (телефон, радіо, телебачення).

Опрацьовуючи тему «Культура усного фахового спілкування. Форми колективного обговорення професійних проблем», здобувачі вищої освіти виконують такі практичні завдання:

1. *Складіть проєкт ток-шоу «Україна сьогодні: здобутки, виклики, перспективи».*

2. *Складіть діалог на тему «Телефонна розмова», дотримуючись правил мовленнєвого етикету, скориставшись ситуацією, коли вам телефонує науковий керівник курсової роботи.*

3. *Побудуйте діалог за правилами спілкування на тему «Моя улюблена телепередача про музику».*

4. *Поміркуйте, від чого залежить рівень мовленнєвої культури співака.*

5. *Перепишіть, ставлячи замість крапок літери.*

Дівчина...хористка, диско...музика, компакт...диск, поп...музика, рок...опера, хіт...парад, відео...фоно...грама, конферанс...є, порт...єра,

конференц...зал, п...юпітр, дво...такт ний.

Робота над удосконаленням культури мови студентів проводиться з урахуванням двох аспектів: підвищення загальномовної культури майбутніх спеціалістів та їх фахової мовної культури. На заняттях основна увага зосереджується на різних видах словникової роботи, що допомагає збагатити словник студентів термінологічною, фаховою лексикою, навчити вільно орієнтуватися і правильно використовувати словниковий запас української мови залежно від сфери й мети спілкування.

Готуючись до виступу, доповідач може написати доповідь на папері. При цьому йому слід врахувати, що розмовна мова значною мірою різниться від писемної, вона менш формалізована, вільніша, сприймається легше. Проте не можна нехтувати дотриманням загальноприйнятих літературних норм у користуванні орфоепічними, морфологічними та стилістичними засобами мови, адже важливою умовою успіху є бездоганна грамотність. У процесі вивчення теми «Риторика і мистецтво презентації» пропонуємо такі завдання для формування ораторської вправності:

1. *Навівши переконливі аргументи, спростуйте або заперечте тезу Івана Огієнка «Кожний учитель – якого б фаху він не був – мусить досконало знати свою соборну літературну мову й вимову та соборний правопис. Не вільно вчителєві виправдовувати свого незнання рідної мови не фаховістю».*

2. *Підготуйте промову для одногрупників із теми «Український музичний сленг», розкрийте історичні та психологічні особливості цього поняття.*

3. *Доберіть і запишіть 3–4 аргументи, щоб підтвердити такі думки: Мати вищу освіту – нині престижно. Поступливість – риса слабкої людини. Добра освіта належно поцінована нині.*

4. *Доберіть і запишіть 3–4 аргументи, щоб підтвердити такі думки: Співати українською модно. Артист повинен багато читати. Суржик псує обличчя співака.*

Важливо, аби в умовах суб'єкт–суб'єктного навчання викладач не на себе брав пояснення лінгвістично–дидактичних фактів, явищ, понять, а стимулював студентів самостійно міркувати, логічно мислити, доходити висновків [2].

У процесі вирішення проблемних задач, участі в дискусіях, обґрунтуванні власних позицій виникає потреба в застосуванні критичного мислення. Значення прикметника *критичний* «Великий тлумачний словник сучасної української мови» трактує так: 1. Стосується до критики; який містить критику; який ґрунтується на науковій перевірці правдивості, правильності чого-небудь. 2. Здатний виявляти та оцінювати позитивне й негативне в кому-, чому-небудь; вимогливий [1, с. 588].

В умовах інформаційного суспільства викладач втрачає функцію транслятора знань, його завдання – допомагати студентам розв'язувати проблемні завдання, розвивати вміння робити самостійні висновки на основі дібраних аргументів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови: укладач і гол. ред. В. Т. Бусел. Київ : Ірпінь : Перун, 2007. 1736 с.
2. Хом'як І. М. Розвиток критичного мислення у студентів-філологів. І. М. Хом'як. *Українська мова та література в школі*. 2019. №1. С. 2–7.
3. Шевчук С. В. Українська мова за професійним спрямуванням : підручник. Вид. 3-тє, випр. і доп. Київ : Алерта, 2013. 696 с.

УДК 373.011.31

Наталія ГРОНА

*доктор педагогічних наук, доцент
Національний університет «Чернігівський колегіум»
імені Тараса Шевченка, Чернігів*

МОВНО-КУЛЬТУРНИЙ КОНТЕНТ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ

Українська мова є відображенням національної культури народу, важливим засобом соціалізації особистості. Однією з умов піднесення престижу української мови є вдосконалення мовно-культурного контенту, зокрема, свідоме й уважне ставлення до української мови. Під час підготовки майбутнього фахівця зосереджуємо увагу на унормованому літературному мовленні в усній і писемній формах на всіх мовних рівнях, здатності використовувати мовні засоби, оптимальні для конкретної мовленнєвої ситуації.

Культура мовлення студентів виявляється в мовленнєвій діяльності й тісно пов'язана з формуванням особистості. Практика роботи у ЗВО переконує, що тільки постійне уважне ставлення до українського слова, розв'язання мовленнєвих ситуацій удосконалює культуру мовлення особистості. Підвищенню рівня мовної і мовленнєвої культури присвячено праці вчених-лінгвістів та лінгводидактів: Н. Бабич, З. Бакум, І. Білодіда, А. Богущ, М. Жовтобрюха, А. Коваль, Л. Мацько, М. Пентиліук, М. Пилинського, О. Пономоріва, М. Пентеліук, В. Русанівського, С. Єрмоленко та ін.

Дискурс напрацювань мовознавців і лінгводидактів дав можливість зупинитися на найбільш узагальненому тлумаченні поняття «мовленнєва культура» Л. Мацько – «уміння володіти мовою» [2, с. 7].

В освітньому процесі керуємося дослідницьким, компетентнісним, діяльнісним підходами, щоб випускники ЗВО отримували не тільки навички професійної діяльності, а й розвивали свою культуру, у тому числі мовну, адже в сучасних умовах ринку праці найбільш затребуваними стають працівники, які не тільки добре володіють фаховими вміннями, а й здатні швидко адаптуватися й освоювати нові знання і навички, можуть критично мислити, грамотно висловлювати думки. Зважаючи на це, на практичних заняттях із сучасної української мови, української мови за професійним спрямуванням, окрім вправ, пропонуємо бути уважними мовцями в повсякденні: «збираємо» мовне сміття на вулицях, в інтернеті, рекламі, обговорюємо, редагуємо. Окремим складником

знайти потрібний матеріал та взаємодіяти з ним. Весь контент на сайті доступний безкоштовно для користувачів.

Отже, використання різних методів і прийомів допомагає розвивати здібності школярів розуміти власний емоційний стан, усвідомлювати взаємозв'язок між почуттями та діями), керувати своїми емоціями (уникнення внутрішньої та зовнішньої агресії, наявність позитивних ставлень до себе, оточуючих, своєї діяльності, керування стресом), розрізняти емоції інших (емпатія, вміння слухати), соціальні вміння (розуміння інших людей і побудова стосунків з ними, компетентне вирішення конфліктів, розв'язання міжособистісних проблем, адаптація до сучасних умов).

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Ірина Гуменюк. Розвиток емоційного інтелекту учнів на уроках англійської мови як чинник їх адаптації до сучасних умов життя. *Електронне наукове фахове видання «Адаптивне управління: теорія і практика»*. Серія «Педагогіка». Випуск 7 (13), 2019.

2. Німецька разом з DW URL: <https://learngerman.dw.com/uk/nicos-weg/c-57366636>

3. Interactive Learning URL: <https://m.youtube.com/@InteractiveLearningNow>

4. Strategies to Develop Emotional Intelligence in Early Childhood URL: <https://www.intechopen.com/chapters/76892>

UDC 81'36:80

Аріна БЕРДА

здобувач I рівня вищої освіти спеціальність «Середня освіта. Мова та література (німецька)»

Надія ДЖАВА

*доцент, кандидат педагогічних наук
доцент кафедри практики німецької та французької мов
Рівненський державний гуманітарний університет, Рівне*

SCHWIERIGKEITEN BEIM VERFASSEN FREMDSPRACHLICHER TEXTE

Jedes Jahr lernen immer mehr Menschen eine Fremdsprache, zu deren Beherrschung das Lese-, Hör- sowie Schreibkompetenz gehören. Aber das Schreiben hat eine besondere Rolle. So das Verfassen fremdsprachlicher Texte ist heute ein ziemlich schwieriges und verbreitetes Thema, weil ein integraler Bestandteil der interkulturellen Kommunikation der Erwerb einer geschriebenen Sprache ist. Im Prozess der Generierung und Integration von Texten findet ein Austausch von Wissen und Erfahrungen, Fähigkeiten und Fertigkeiten, Emotionen, Werten, Idealen und Normen statt. Unter Berücksichtigung dessen stellt sich das Problem, Wege zur Gestaltung fremdsprachlicher Texttätigkeit zu finden, weil das Schreiben in einer Fremdsprache mehr Aufwand und Vorbereitung erfordert. Eines der Hauptkriterien

für die perfekte Beherrschung einer Fremdsprache ist die Alphabetisierung. Das Schreiben bezieht sich auf Sprachaktivität und interagiert mit anderen Arten davon, wie Hören, Sprechen und Lesen. Durch das Schreiben kann eine Person ihre Gedanken mit grafischer Fixierung verkörpern, aber es ist notwendig, die Rechtschreibung zu beherrschen, das heißt Rechtschreibung und Zeichensetzung, sowie die richtige emotionale Färbung des Textes durch die Verwendung verschiedener Arten, Stile und Genres bereitzustellen .

Viele Wissenschaftler haben sich mit der Erforschung dieses Themas beschäftigt. V.V Borisov, E.A. Vyshnyakova, O.A. Dyuzhikova untersuchte die Art des Vorfalles und die Ergänzung der Sprache um Phänomene wie Abkürzung und Abkürzung.

H. R. Iskandarova, A. G. Kudryavtseva analysieren das Anti-Sprichwort und Phraseologische Phrasen, semantische Neubildungen von persistent Ausdrücke. Eine Reihe von Wissenschaftlern beschäftigt sich mit den modernen Übersetzungsschwierigkeiten des Fachvokabulars, das ausgehend von der lateinischen Sprache, sogenannte „Latinismen“, wie Pharmakologie oder Jurisprudenz, um juristische Fachausdrücke aus der englischen Sprache, „Anglizismen“, ergänzt wird erklärt sich durch die Verbreitung der englischen Sprache in der Welt, eine Zunahme von Klägern vor dem Londoner Gericht oder dem High Court of Human Rights in Den Haag.[1] Zu diesem Thema gibt es interessante wissenschaftliche Beobachtungen, die sich in den wissenschaftlichen Veröffentlichungen von Wissenschaftlern niedergeschlagen haben: N.A. Zarenkova, P.B. Kondratjew und andere. Ukrainische Philologen klassifizieren Fehler, die durch Unterschiede in der grammatikalischen Struktur der deutschen und ukrainischen Teilsprachen der Wissenschaft und Technik entstehen können, analysieren die Gründe für ihr Auftreten und bieten mögliche Übersetzungstechniken an, um eine Angemessenheit zu erreichen.[2] Zeitschriften der Reihe „Deutsch Perfekt“ sind eine Sammlung von Artikeln zu populärwissenschaftlichen Themen unterschiedlicher Schwierigkeitsgrade, wie sie sich an Sprachlernende richten. [3]Alle Publikationen sind relevant, interessant und repräsentieren einen Ausschnitt der modernen deutschen Sprache. Zahlreiche Probleme, die bei der Arbeit eines Übersetzers auftreten, darunter grammatikalische und stilistische Probleme, sowie die Bestimmung des Geschlechts von Substantiven und der Rahmenkonstruktion deutscher Sätze – eine feste Wortfolge und die Übersetzung von Infinitivkonstruktionen, gebräuchliche Definitionen, Partizipien, adverbiale Flexionen, beweisen einmal mehr, dass Sprache ein lebender Organismus ist, daher sind ähnliche Studien relevant und von der Übersetzungsgemeinschaft und praktizierenden Philologen nachgefragt.[4]

In meiner Arbeit achte ich besonders darauf, fremdsprachige Texte im wissenschaftlichen und offiziell – Geschäftsstile zu verfassen, weil sie mit komplexem Vokabular gesättigt sind und Genauigkeit erfordern. Auch ich habe verschiedene Arten von Schwierigkeiten untersucht, die beim Schreiben fremdsprachiger Texte auftreten können, insbesondere:grammatikalisch-

morphologische oder lexikologische, grammatikalisch-syntaktische und stilistische.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Амеліна С. М. Структура і семантика мовних одиниць. *Філологічні студії*. Вип. 14. С. 5–11. URL: http://irbis-nbuv.gov.ua>irbis_nbuv>cgiirbis_6
2. Кур'янова М. А. Граматичні труднощі перекладу німецьких науково-технічних текстів українською мовою : автореф. дис. ... канд. філ. наук. Київ, 2006. 16 с.
3. Horst G. Arbeiten wie ich möchte. Deutsch perfekt. 2021. № 1. С. 49.
4. Ramadan Dunja. Wie modern ist dein Deutsch. Deutsch Pefrekt.2017. № 1.С.40-42

УДК 373.5.015.31:172.15]:811.111

Юлія БІКТИМІРОВА

здобувач II рівня вищої освіти спеціальності «Середня освіта. Мова і література (англійська)»

Наталя ДМІТРЕНКО

*доктор педагогічних наук,
доцент кафедри методики навчання іноземних мов
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського, Вінниця*

**ВПРОВАДЖЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНОГО
ВИХОВАННЯ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ**

Звертаючись до трактування патріотичного виховання, слід підкреслити, що це «процес взаємодії педагогів і учнів, який спрямований на формування патріотичної свідомості і цінностей, почуттів і відносин, переконань і мотивів служіння Батьківщині, в умовах засвоєння учнями досвіду пізнавальної діяльності, емоційно-ціннісних відносин і дієво-практичного досвіду в різних видах патріотично-орієнтованої активності в процесі навчальної та позаурочної діяльності» [1, с. 58].

Слід зазначити, що уроку іноземної мови щодо можливостей патріотичного виховання приділяється особлива увага. Зауважимо, що без порівняння іноземної мови і культури з рідною мовою і культурою неможливе повноцінне вивчення англійської мови. Отже, в уроки англійської мови необхідно включати патріотично спрямовані завдання, щоб, по-перше, вивчити культуру рідної країни в порівнянні з іноземною культурою, по-друге, виховати почуття патріотизму, тобто гордості за рідну країну в учнів старших класів.

Специфіка цієї дисципліни полягає в тому, що в процесі навчання англійської мови, учні старших класів набувають не знання про певні наукові основи, а навички користування чужою мовою як засобом спілкування, засобом отримання нової корисної інформації. Ця обставина дає вчителям великі можливості по формуванню національно-патріотичної позиції учнів. Більш

того, комунікативна спрямованість дисципліни «Англійська мова» передбачає не тільки вивчення самої мови, а й глибоке розуміння, порівняння традицій, звичаїв і побуту країни мови, що вивчається з рідною мовою, що сприяє вихованню громадянськості, патріотизму, високих моральних якостей особистості [2, с. 9].

Відмітимо, що одним із головних підходів для патріотичного виховання в рамках уроку англійської мови є лінгвокраїнознавчий підхід, який необхідно використовувати при порівнянні культури країн мови, що вивчається і рідної культури [4, с. 16].

Особливу увагу на уроках англійської мови слід приділяти підбору матеріалу, з якого учні зможуть дізнатися про традиції, побут, про історію і про людей своєї країни і мови країн, що вивчається. Також важливим є використання вправ, які сприяють розвитку в учнів умінь співвідносити факти і робити умовиводи.

Серед найбільш ефективних форм патріотичного виховання на уроках англійської мови можна виділити:

- вивчення текстів біографічної спрямованості про видатних людей досліджуваної країни мови і рідної країни;
- читання текстів, що свідчать про героїчне минуле країни і мужність її народу;
- введення краєзнавчої інформації про рідне місто, село, про видатних земляків (ця робота може виконуватися самими учнями у вигляді проєктної діяльності) [3, с. 63].

Таким чином, можливості розвитку патріотизму на уроці англійської мови в рамках лінгвокраїнознавчого підходу полягає у використанні різноманітних матеріалів, пов'язаних з рідною країною, використання епосу, вивчення країнознавчого матеріалу, використання автентичних і навчальних текстів за матеріалами рідної країни і культури. При цьому матеріали і форми для роботи на уроці англійської мови при патріотичному вихованні повинні відповідати віковій групі, інтересам учнів старших класів, вимогам програми з іноземної мови.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бондаренко Н. В., Косянчук С. В. Національно-патріотичне виховання у контексті сучасних викликів: методичні рекомендації [для вчителів, методистів, авторів програм і підручників, науковців, викладачів, студентів закладів професійної й вищої освіти, управлінців, політиків]. Київ: Фенікс, 2022. 64 с.
2. Бондаренко Н. Ідеї українських інтелектуалів як підложжя національно-патріотичного виховання. Формування громадянської культури в новій українській школі: традиційні та інноваційні практики. Суми: КЗ Сумський ОІППО, 2022. С. 1–13. URL:<https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/731118>.
3. Добровольська Л. Н., Чорновіл В. О. Національно-патріотичне виховання молодших школярів – пріоритетний напрям діяльності педагогів:

Навчально-методичний посібник. Черкаси: Видавництво комунального навчального закладу «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради», 2016. 140 с.

4. Національно-патріотичне виховання учнів загальноосвітніх навчальних закладів в умовах модернізаційних суспільних змін: рекомендаційний бібліографічний список / упоряд. О. В. Углова; ред. Л. І. Самчук *Шкільна бібліотека плюс*. 2015. № 19/20. С. 15– 31.

УДК 811.112.2'373:373.016

Христина БІЛЕЦЬКА

*здобувач I рівня вищої освіти
спеціальність «Середня освіта.
Мова і література (німецька)»*

Надія ДЖАВА

*доцент, кандидат педагогічних наук
доцент кафедри практики німецької та французької мов
Рівненський державний гуманітарний університет, Рівне*

НАВЧАННЯ ЛЕКСИКИ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Лексика в системі мовних засобів є одним з найважливіших компонентів мовної діяльності. Дипломну роботу присвячено навчанню лексики на уроках іноземної мови. Особливу увагу приділяється розвитку вмінь і навичок лексики у різних видах навчання. Тема бакалаврської роботи звучить так: «Навчання лексики на уроках іноземної мови» (*“Vermittlung des Wortschatzes im DaF Unterricht”*). Під час дослідження даної роботи можна відокремити такі тези:

1. Розглянуті певні розділи у роботі, а саме:

– розділ 1. Загальна характеристика сучасного вивчення лексики на уроках іноземних мов;

– розділ 2. Розвиток вмінь і навичок лексики у різних видах навчання.

Спілкування є надто складним процесом. Для того, щоб процес навчання справді був ефективним, необхідно оволодіти комунікативною компетенцією, тобто вмінням за допомогою мови розв'язати завдання взаємодії та взаєморозуміння з її носіями.

Праця над лексикою в школі має, отже, велике і загальноосвітнє, і практичне значення. Збагачуються знання учнів з мови внаслідок вивчення слова та усвідомлення існуючих зв'язків між лексикою й іншими рівнями мови (фонетикою, словотвором, морфологією, синтаксисом, стилістикою). Зіставний характер наукової роботи, що дає можливість оцінити лексику кожної мови окремо і порівняти навички й їх особливості.

Робота з лексикою на заняттях включає в себе:

– введення лексики;

– її закріплення (первинне і повторне);

– тренування вживання (переклад з пасивного словника в активний);

– повторення.

Слово – середовище функціонування звуків і морфем, виразник граматичних категорій. Доцільне використання слова сприяє реалізації комунікативної мети мовця, допомагає порозумітися, налагодити контакт між індивідами. Тому цілеспрямоване, систематичне засвоєння знань про слово, вироблення умінь користуватися ним є надзвичайно важливим.

З'ясувати застосування лексичної компетентності, що набуває все більшої «популярності» не тільки в розмовній мові, а у письмовій формі.

Об'єктом дослідження є лексичні одиниці іноземної мови, предметом – суть, форми, способи і методи застосування лексики на уроках іноземних мов.

Метою роботи є теоретичне обґрунтування і розробка педагогічних умов, що забезпечують використання нових концепцій у школі через посилення мотивів вивчення іноземної мови.

Успішне оволодіння іноземними лексичними одиницями – одна з найважливіших умов засвоєння мови. Центральною ланкою в роботі над засвоєнням лексичного матеріалу є формування лексичних навичок. За визначенням С. Ф. Шатілова, «лексичні мовленнєві навички – це навички інтуїтивно-правильного утворення, вживання і розуміння іншомовної лексики на основі мовленнєвих лексичних зв'язків між слухо-мовленнєвомоторною і графічною формами слова і його значенням, а також зв'язків між словами іноземної мови».

Таким чином, лексичний матеріал, шкільний словниковий запас – це той розмовний мінімум, яким учні повинні володіти в основній школі. Завдання вчителя у цьому випадку донести до учнів, засвоїти і закріпити якомога більше лексичних одиниць для того, щоб учні використовували їх у подальшій практиці спілкування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Burenko V. M. Besonderheiten des Englischlernens für Schüler der 1. Klasse. *Fremdsprachen in der modernen Schule*. 2012. Nr. 2. S. 7–9.
2. Glushchenko Z. E. Leseorganisation im Fremdsprachenunterricht. *Englische Sprache und Literatur*. 2010. Nr. 16. S. 2–5.
3. Kivlyuk O. Der Einsatz von Informations- und Kommunikationstechnologien im System der pädagogischen Disziplinen der Grundschule. *Grundschule*. 2004. Nr. 4. S. 34–35.
4. Kolshanskyi H. B. Über die Natur des Kontextes. 1954. Nr. 4 Mit anderen Worten, der Kontext eliminiert Polysemie in einem Wort oder Satz.
5. Milrud R. P. Methoden des Fremdsprachenunterrichts in Schriftsprache. *Fremdsprache in der Schule*. Nr. 2, 2007. 245 S.

УДК 811.112.2:37.043.2-056.2/3

Людмила БЛИЗНЮК
*кандидат філологічних наук
доцент кафедри німецької філології
Волинського національного університету
імені Лесі Українки, Луцьк*

АСОЦІАТИВНИЙ МЕТОД НАВЧАННЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ В ІНКЛЮЗИВНОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ

Постановка проблеми. *Асоціативний метод або метод асоціативних символів (МАС)* – це метод «живого» викладання, в основу якого закладений природний спосіб засвоєння лексики через «життєвий досвід», без зазубрювання лексичного матеріалу. МАС – це ігровий метод, це мова рухів, жестів, міміки, це мова нашого тіла [3]. Він дозволяє дитині пізнавати світ у спілкуванні та грі.

Мета дослідження полягає у встановленні впливу методу асоціацій на засвоєння лексики в інклюзивному освітньому процесі.

Результати дослідження. Учні з функціональними обмеженнями слуху, мовлення, академічних здібностей, порушеннями уваги, координації, сприйняття та переробки інформації, гнучкості мислення відчують труднощі запам'ятовування та відтворення інформації з пам'яті, концентрації уваги, застосування набутих знань, умінь та навичок [4, с. 4], і саме асоціативна методика націлена на те, щоб допомогти учням подолати ці труднощі, адже розвиває навички та вміння учнів, стимулює їхню увагу, покращує запам'ятовування, підштовхує до створення нових оригінальних ідей та смислових зв'язків.

Використання багатьох аналізаторів у ході навчання дозволяє учням з психофізичними порушеннями компенсувати деякі свої особливості, наприклад, діти з порушеннями мовлення можуть використовувати жести та міміку, які будуть зрозумілі усім учасникам навчального процесу; дітям з порушенням концентрації уваги не потрібно буде постійно сидіти на одному місці та зосереджуватися на якомусь одному предметі. МАС розвиває образне мислення, дає можливість перетворити складний навчальний матеріал в простий, а нудний зробити цікавим. Діти проводять увесь процес навчання в грі, адже вчитель створює невимушену атмосферу, в якій учні, не докладаючи значних зусиль, з легкістю вивчають великі об'єми навчального матеріалу.

Наведемо приклад найпоширенішого прийому мнемотехніки, який здавна користувався популярністю, а сьогодні все частіше використовується на уроках німецької мови, – метод асоціацій. Навведемо приклад найпоширенішого прийому мнемотехніки, який здавна користувався популярністю, а сьогодні все частіше використовується на уроках німецької мови, – метод асоціацій.

Створення асоціацій – це не процес механічного запам'ятовування матеріалу. Це спосіб, який допомагає пов'язати поняття, визначення та слова з

певними образами, темами чи ситуаціями, у яких учні та студенти, можливо, є зацікавленими найбільше або з якими мають власний досвід, та який дозволяє відтворити їх на практиці через досить тривалий час. Доведено, що емоційне та образне сприйняття матеріалу найкраще сприяють його засвоєнню. При створенні асоціативних образів варто пам'ятати, що вони повинні викликати різні емоції та бути яскравими, неординарними, смішними й інколи навіть абсурдними. Наприклад, німецьке слово *die Flasche* (з укр. 'пляшка') легко запам'ятовується, якщо пов'язати з українським словом 'фляга', що є невеликою посудиною, схожою на пляшку; слово *der Sonntag* (з укр. 'неділя') можна асоціювати зі сонячним днем, днем відпочинку та проведення часу на вулиці при гарній погоді, до того ж, воно складається з двох слів *die Sonne* – 'сонце' і *der Tag* – 'день'; дієслово *fassen* (з укр. 'хапати, ловити, охоплювати') співзвучне з командою для собак 'Фас!', що спонукає треновану тварину до дії щось хапати, ловити [1, с.153]

Дуже важливо, що учні є активними учасниками освітнього процесу, адже всі лексичні одиниці вони передають мовою рухів, жестів, міміки. Це найлегший спосіб налагодити комунікацію в штучних умовах вивчення іноземної мови, адже забезпечується оптимальне використання усіх аналізаторів [2, с. 23–24].

Використання асоціативних символів, створення умов, максимально наближених до життєвих ситуацій, робить можливим мимовільне запам'ятовування матеріалу, наближає процес навчання до невимушеного сприйняття, дає змогу зрозуміти і запам'ятати порівняно велику кількість лексичних одиниць та мовних структур. Мимовільне засвоєння виключає перевантаження пам'яті дітей та не потребує довгих перерв для відпочинку, оскільки навчальний матеріал сприймається без значних інтелектуальних та фізичних зусиль, що є важливим для дітей з психофізичними особливостями. Мовний матеріал засвоюється непомітно, що веде до покращення результатів навчання.

Цінність методу для інклюзивної освіти загалом полягає ще й у тому, що, не використовуючи абсолютно ніяких затратних технологій, учитель має змогу постійно проводити високопродуктивні заняття, а не тільки ретельно сплановані в спеціально створених для цього умовах.

Висновок. Отже, основними перевагами цього методу є можливість у доступній формі подати новий матеріал для дітей та з легкістю перевірити його засвоєння, можливість навчати як здорових так і дітей з особливостями без використання особливих умов, технологій та матеріалів, а також створити для дітей невимушену атмосферу, в якій вони зможуть відкрито ділитися своїми ідеями та почуттями, а отже розвивати творче мислення, пам'ять, увагу та уяву.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Близнюк Л. М., Трушковська А. Д. Традиційний та дигітальний підходи до вивчення німецької лексики: методи та особливості. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*: наук. журнал.

Запоріжжя: Видавничий дім «Гельветика». № 82. 2022. С. 150–155.

2. Гунько С. В., Гусак Л. Є., Єфіменко О. І., Стадник Н. Р. Англійська мова для дітей молодшого шкільного віку загальноосвітніх навчальних закладів за методикою асоціативних символів. Луцьк, 2010. 139 с.

3. Метод Асоціативних Символів через імітацію, максимально наближену до реальності [Електронний ресурс]. 2013. Режим доступу: http://innovatelogic.com/blog_poradu_dla_uchitelya/method_of_associated_symbols_opus_new.html

4. Савчук Л. О. «Особлива» дитина в навчанні / За мат. наук.-мет. пос. «Діти з особливими освітніми потребами та організація їх навчання». Рівне: РОППО, 2010. 44 с.

УДК 811.112.2:005.334.1]:37.014.3(477)

Людмила БЛИЗНЮК

кандидат філологічних наук

доцент кафедри німецької філології

Анастасія ГЕСТЬ

здобувач I рівня вищої освіти

спеціальність «Середня освіта. Німецька мова»

Волинський національний університет

імені Лесі Українки, Луцьк

ПОМИЛКИ І ЇХ ВИПРАВЛЕННЯ. ФОРМУВАННЯ НОВОЇ КУЛЬТУРИ РЕАГУВАННЯ НА ПОМИЛКИ В НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ

Мета нашого дослідження полягає у визначенні особливостей ставлення до помилок, зокрема їх виправлення, а також їх значення та вплив на навчальний процес у цілому.

Актуальність роботи зумовлена змінами НУШ, що зобов'язує удосконалювати усі аспекти навчального процесу, у тому числі підходи до реагування на помилки. Коректне реагування на помилки є важливим елементом освітнього процесу, який в свою чергу має істотний вплив на розвиток критичного мислення учнів та їх самооцінки.

Створення Нової української школи є частиною процесу реформування освітньої системи в Україні. Не маловажливою складовою якої є розвиток нової культури реагування на помилки. Адже це дасть змогу учням ефективніше навчатися, досягати своїх цілей та всебічно розвиватися. Окрім того, це мінімалізує стрес-фактори, пов'язані з оцінюванням дітей на уроках.

Помилки під час вивчення іноземних мов є так само невід'ємною частиною навчального процесу, як і опанування будь-якого іншого освітнього компоненту.

Fehler beim Sprachenlernen zu machen wird schon lange nicht mehr als mangelnde Sprachkompetenz verstanden. Im Gegenteil sind Fehler ein ganz natürlicher Prozess beim Spracherwerb. Sie zeigen den aktuellen Stand und

offenbaren, wo eventuell Wiederholung und Festigung notwendig ist. Fehlerkorrektur sollte also grundsätzlich nicht als Angstthema verstanden werden, sondern als Chance für die Lernenden. – Помилки при вивченні мови давно перестали сприйматися як незнання мови. Навпаки, помилки є природньою частиною засвоєння мови. Вони показують поточний стан та вказують, де може знадобитися повторення та закріплення матеріалу. Тому виправлення помилок слід розуміти не як предмет страху, а навпаки як можливість для учня [4].

Окрім усвідомлення неунікності помилок важливими є й подальші дії та реакції учнів та вчителів, тобто позитивне сприйняття похибок.

В жодному разі не можна карати чи висміювати помилки під час навчання, адже це негативно впливає на самооцінку учня та його подальше навчання в цілому. *«Навіть якщо зростає ризик невдачі, учні, що пізнали смак успіху, все одно продовжують свої спроби. І навпаки, чим частіше вони терпіли невдачі у минулому, тим менше у них бажання знову ризикувати, оскільки прогноз невтішний – «у мене знову не вийде»»* [1].

Втім залишати помилки без уваги – не найкращий варіант для забезпечення якісної освіти. Не рекомендується ігнорувати помилки, адже у майбутньому це може призвести до неправильного розвитку та некомпетентності учнів. Наприклад, якщо учитель не реагує на помилки, учень і надалі буде вживати їх під час мовлення та письма, що в свою чергу матиме негативний результат на загальний рівень його знань. Окрім того це може призвести до втрати інтересу до навчання. Як наслідок, може погіршитися якість засвоєння нового матеріалу та загальна успішність.

Згідно з принципами НУШ виділяють такі підходи до виправлення помилок [2]:

– *конструктивний* (учитель має не лише виправляти помилки, але й допомогти зрозуміти їх причини, підказати як уникнути їх у майбутньому);

– *індивідуальний* (необхідно враховувати особливості та здібності кожного учня);

– *позитивне підсилення* (не зациклюватися лише на помилках, але й підкреслювати досягнення та успіхи учнів);

– *використання різних методів* (комбінація форм взаємодії на уроках, наприклад, робота в парах, групах, взаємоперевірка тощо, позитивно впливають на усвідомлення та виправлення помилок).

Якщо під час уроку іноземної мови учень допустився фонетичної, лексичної чи граматичної помилки, учителю не обов'язково на весь клас казати про те, що він припустився помилки. Часто достатньо з питальною інтонацією повторити відповідь учня у правильному варіанті. Опісля він відтворить за вчителем уже без помилок. *«... виправлення помилок має позитивний вплив на розвиток мовленнєвої компетенції учнів, збагачуючи їх словниковий запас, вдосконалюючи граматичні навички, розвиваючи навички написання різних видів текстів тощо»* [2].

Таким чином ми можемо дійти **висновку**, що завдання вчителя – не лише

навчити своєму фаху, але й приділяти достатньо уваги виправленню помилок. Правильне виправлення помилок позитивно впливає на розвиток учнів та заохочує їх до подальших успіхів. Як і багато інших аспектів НУШ ця сфера потребує ретельнішого вивчення, адже вона має значний вплив на навчальний процес, здатність до критичного мислення та самооцінку учнів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Близнюк Л. М. Мотивація школярів початкової школи до вивчення іноземних мов в умовах НУШ. *APPLIED LINGUISTICS-3D: LANGUAGE, IT, ELT*, 41. 2022. С. 41–43.

2. Кононенко О. В. Формування культури реагування на помилки учнів на уроках англійської мови в Новій українській школі. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. 2019. Т. 172, Вип. 1. С. 60-65.

3. Мазуренко І. О. Виправлення помилок як засіб розвитку писемного мовлення учнів початкових класів. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 9: Сучасні тенденції розвитку мов та літератури*. 2019. Вип. 37. С. 23-27.

4. Goethe Institut. Neues Medium, neue Chancen – Fehlerkorrektur im virtuellen Unterricht. URL: <https://www.goethe.de/de/spr/spr/21933966.html>

УДК 37.09:811

Людмила БЛИЗНЮК

кандидат філологічних наук

доцент кафедри німецької філології

Анастасія СТЕПАНЮК

здобувач I рівня вищої освіти

спеціальність «Німецька мова. Середня освіта»

Волинський національний університет

імені Лесі Українки, Луцьк

**МЕТОД ПРОЄКТІВ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ
ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ УЧНІВ**

Метою нашого дослідження є вивчити ефективність застосування проєктного навчання як засобу активізації пізнавальної і дослідницької діяльності учнів.

Актуальність обраної теми дослідження зумовлюється загальними тенденціями розвитку сучасної освіти, а саме її скеруванням на такий режим роботи, де вчитель виконує роль тренера та фасилітатора, а учні вирішують реалістичні проблеми у реальному світі. Сьогодні метод проєктів вважається одним із перспективних видів навчання, тому що він створює умови для творчої самореалізації учнів, підвищує мотивацію для отримання знань, сприяє розвитку їхніх інтелектуальних здібностей. Учні набувають досвіду вирішення реальних проблем з огляду на майбутнє самостійне життя, які проєктують у навчанні.

У сучасній літературі метод проєктів визначається як педагогічна технологія, яка спрямована на застосування теоретичних знань на практиці та набуття нових. За твердженням О. В. Косович, метод проєктів є способом досягнення дидактичної мети, адже передбачає використання сукупності операцій оволодіння певною сферою практичного чи теоретичного знання для виконання тієї чи іншої діяльності [3].

Метод проєктів не є принципово новим у педагогічній практиці. Він виник з ідеї вільного виховання ще на початку минулого сторіччя в США і був описаний в роботах видатного американського педагога Джона Дьюї [4]. Сьогодні цей метод відносять до педагогічних технологій XXI століття як такий, що передбачає вміння адаптуватися в постіндустріальному суспільстві, тобто світі, що стрімко змінюється. Особистий інтерес того, хто навчається, є визначальним фактором і запорукою успішної роботи. Ефективність методу проєктів підсилюється тим, що проблеми, які вирішують учні, співвідносяться з реальним життям і є не лише знайомими, але й значущими для дитини. Для вирішення таких проблем учні застосовують і раніше набуті знання, і ті, вивчення яких передбачено проєктом. Вчитель-консультант керує проєктною роботою, скеровуючи пошукову діяльність учнів у потрібне русло й підказуючи, де можна отримати знання, яких бракує.

Отже, основою методу проєктів є креативність, вміння орієнтуватися в інформаційному просторі та самостійно конструювати власні знання. Учні можуть працювати як самостійно, так і в групах чи парах. Після постановки проблеми, важливим є визначення часу, за який учні повинні розв'язати конкретну проблему.

Не менш важливими є й інші передумови успішного застосування методу проєктів для навчання, а саме: 1) сформульована проблема повинна передбачати розв'язання шляхом дослідницького (творчого) пошуку й застосування інтегрованих знань; 2) передбачувані результати повинні бути значущими, як в практичному, так і теоретичному і пізнавальному аспектах; 3) поставлене завдання повинне передбачати використання творчого (дослідницького) підходу; 4) сформульоване завдання повинне передбачати поетапне його розв'язання; і на останок 5) поставлене завдання повинно передбачати самостійну діяльність учнів у ситуації вибору.

Важливо, щоб використання цього методу формувало пізнавальну активність в учнів. За твердженням І. М. Білої, пізнавальна активність – це зміна особистісних якостей, пов'язаних з прагненням до пізнання предметів та явищ навколишнього світу [1]. Вона з'являється лише в умовах зростаючих пізнавальних потреб та можливості їх задоволення.

Унікальність цього методу у тому, що у проєкті поєднується діяльність учнів та вчителів. Завдяки цим властивостям метод проєктів розвиває допитливість, творчість, комунікативні та моральні якості школяра. Процес пошуку пов'язаний з інноваційними, творчими відкриттями, що викликають високий інтерес, що безсумнівно є умовою ефективного розвитку пізнавальної

активності учня [2]. Характерною особливістю методу проєктів є так звана ситуація невизначеності. Невизначеність у свою чергу дає більше можливостей, менше обмежень, різноманітність способів, засобів вирішення поставленого завдання, а не наперед відому відповідь.

Суть проєктної технології полягає у стимулюванні інтересу учнів до певних проблем, які передбачають володіння певною сумою знань через проєктну діяльність, а саме: розв'язування однієї або цілої низки проблем і бажання показати практичне застосування отриманих знань з теорії на практиці.

Необхідність застосування цього методу зумовлена тим, що сьогоднішня освіта є сучасником процесу зародження нового світового простору. Ті, хто розпочав застосування цього методу, вважають його однією із складових освітньої політики майбутнього, тому що передбачає глобальну освіту особистості й глибоке педагогічне оновлення.

Виконана наукова розвідка дає нам можливість дійти **висновку** про те, що в рамках процесу навчання проєктний метод можна визначити як освітню технологію, яка націлена на освоєння учнями нових знань на базі реальної життєвої практики, формування у школярів специфічних умінь і навичок за допомогою системної організації проблемного пошуку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Біла І. М. Розвиток пізнавальної діяльності дошкільників. Кам'янець-Подільський : ПП Мошинський В. С., 2009. 120 с.
2. Близнюк Л. М. Методичні аспекти креативної діяльності викладача іноземної мови. *Перспективи та інновації науки*. 2022. № 6(11) С. 49–60.
3. Косович О. В. Проєктна діяльність як одна з форм інноваційних методичних технологій навчання <https://dSPACE.Uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream.pdf>
4. Carver R. L., Enfield R. P. John Dewey's Philosophy of Education Is Alive and Well. *Education and Culture, Volume 22, Number 1*, 2006, pp. 55–67 <https://muse.jhu.edu/article/200551/pdf>

УДК 373.5.016:811.111]:316.61:005.336

Наталія ГНАТЮК

*здобувач I рівня вищої освіти
спеціальність «Середня освіта.
Мова і література (англійська)»*

Олена ЗАРІЧНА

*кандидат педагогічних наук
доцент кафедри методики
навчання іноземних мов*

*Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського, Вінниця*

СОЦІОКУЛЬТУРНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК НЕОБХІДНА СКЛАДОВА ЗАГАЛЬНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КУЛЬТУРИ ЛЮДИНИ ХХІ СТОЛІТТЯ

Соціокультурна компетентність є важливою складовою загальної комунікативної культури у ХХІ столітті. Це означає, що люди повинні не тільки вміти спілкуватись, а й розуміти соціальні та культурні аспекти комунікації. Зі зростанням глобалізації та міжкультурної взаємодії, люди з різних країн та культур мають більше можливостей взаємодіяти між собою. Тому, розуміння соціокультурних відмінностей стає дедалі важливішим. Це може включати розуміння різних мов, культурних норм, вірувань, традицій та інших аспектів культури. Вміння розуміти, поважати інші культури та погляди можуть сприяти ефективному спілкуванню та взаєморозумінню.

Для розвитку соціокультурної компетентності, учні повинні мати можливість вивчати та досліджувати різні культури, у тому числі з допомогою міжнародних обмінів та стажувань. Крім того, важливо вчитися толерантному ставленню до інших культур, а також розвивати вміння сприймати та аналізувати соціокультурні відмінності. Освіта має грати важливу роль у формуванні соціокультурної компетентності. У школах учні повинні мати можливість вивчати різні культури, щоб розуміти соціокультурні відмінності та навчитися спілкуватися з людьми інших культур [2, с. 12].

Формування соціокультурної компетентності в учнів старших класів на уроках англійської мови є дуже важливою задачею, оскільки це допоможе підготувати учнів до ефективної комунікації з представниками інших культур в майбутньому. Крім того, вивчення іноземних мов, зокрема англійської, включає в себе не лише вивчення мовних структур та правил граматики, але і розширення культурної інформації про країни, де ця мова є державною мовою або має велику культурну вагу. Іншими словами, вивчення англійської мови є набагато ефективнішим, якщо учні також розуміють культурні особливості тих, хто говорить цією мовою.

Також, соціокультурна компетентність допомагає учням збагатити свій світогляд, зрозуміти й оцінити різні погляди та підходи, навчитися поважати

інших та уникати непорозумінь. Це може стати цінним досвідом для учнів у майбутньому, коли вони зустрінуться з представниками різних культур на професійному рівні.

Формування соціокультурної компетентності в учнів старших класів на уроках англійської мови може бути дієвим за допомогою різних методів та підходів. Ось деякі ідеї, які можуть допомогти розвинути соціокультурну компетентність учнів.

1. *Вивчення культури та історії англомовних країн.* На уроках англійської мови можна і треба пропонувати учням вивчати культуру та історію країни, мова якої вивчається. Це можна зробити за допомогою презентацій, відео та аудіоматеріалів про культуру, традиції та історію. Це допоможе учням краще зрозуміти культурні відмінності та дізнатися більше про країну, де англійська мова є державною.

2. *Робота з автентичними матеріалами.* Автентичні матеріали (тексти, відео, аудіозаписи) є важливою складовою навчання англійської мови. На уроках англійської мови можна пропонувати учням працювати з автентичними матеріалами, які стосуються культури та історії англомовних країн.

3. *Вивчення культурних відмінностей та співпраця з учнями з інших країн.* Наприклад, вчителі можуть організувати проекти з обміну листами або електронними повідомленнями з учнями-іноземцями.

4. *Використання ігрових технологій.* Наприклад, можна використовувати ігри, які стосуються культури та історії англомовних країн.

5. *Розвиток комунікативних навичок.* Наприклад, організувати дискусії на тему культури та історії країн, де говорять англійською мовою, або рольові ігри, які допоможуть учням відчувати себе частиною іншої культури.

6. *Формування критичного мислення.* На уроках англійської мови потрібно навчати учнів критично мислити про культурні відмінності та виклики, які вони створюють. Наприклад, вчителі можуть пропонувати учням порівнювати та аналізувати різні культури, їх традиції та історію, щоб допомогти учням зрозуміти культурні відмінності та сприймати їх з розумінням та повагою.

7. *Формування толерантного ставлення.* На уроках англійської мови потрібно навчати учнів поважати культурні відмінності та ставитися до них з повагою [1, с. 41–42].

Отже, однією з найактуальніших проблем методики іноземних мов є соціокультурна компетентність та способи її досягнення. Загалом, соціокультурна компетентність є необхідною складовою загальної комунікативної культури XXI століття. Вона допомагає людям взаємодіяти з іншими культурами та розуміти соціальні та культурні аспекти комунікації, що може сприяти побудові ефективних відносин між різними культурами та вирішенню соціальних проблем.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бондаренко О. М. Формування соціокультурної компетентності учнів на уроках іноземної мови. *Модернізація освітнього процесу в сучасних закладах освіти*: збірник наукових праць / ред. О. Я. Чебикін та ін. Одеса: Університет Ушинського, 2022. С. 40–49.
2. Голованчук Л. П. Шляхи подолання негативних етнокультурних стереотипів у процесі формування соціолінгвістичної компетенції в учнів середніх навчальних закладів. *Іноземні мови*. 2007. №1. С. 10–13.

УДК 373.091.33-028.42:[79:004]

Назар ГОНЧАР

*здобувач І рівня вищої освіти
спеціальність «Середня освіта.*

*Мова і література (німецька)»
Волинській національній університет
імені Лесі Українки, Луцьк*

Людмила БЛИЗНЮК

*кандидат філологічних наук
доцент кафедри німецької філології
Волинського національного університету
імені Лесі Українки, Луцьк*

ІНСТРУМЕНТИ ГЕЙМІФІКАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

Постановка проблеми. З огляду на стрімкий розвиток цифрових технологій, більшість дітей проводять дозвілля за грою в смартфоні або комп'ютері. Через це, сучасна педагогіка зацікавилась розвитком технології гейміфікації у навчальному процесі. Варто зазначити, що не завжди вдається розробити платформу або додаток, який був би цікавим для учнів та корисним для освіти. Таким чином, беручи до уваги важливість та актуальність питання розвитку та розробки інструментів гейміфікації вважаємо необхідним його детальне дослідження.

Мета дослідження. Мета роботи полягає у визначенні особливостей інструментів гейміфікації в освітньому процесі та передбачає виконання наступних завдань:

- проаналізувати, як наукова література визначає явище гейміфікації;
- розглянути інструменти гейміфікації;
- дослідити вплив гейміфікації на якість освіти.

Результати дослідження. Гейміфікація була визначена як «процес використання ігрового мислення та механіки для залучення аудиторій та вирішення проблем [3, с. 12–15]. А. Кім охарактеризував гейміфікацію як «використання методів гри, щоб зробити діяльність більш привабливою та цікавою». В свою чергу, на думку К. Капп, термін «гейміфікація» пояснюється як використання гри на основі механіки, естетики та ігрового мислення, щоб

залучити людей, мотивувати дії, сприяти навчанню та вирішенню проблем [4, с. 89].

Л. Сергєєва вважає, що «гейміфікація проявляється у таких трьох формах:

- 1) змагання, що є головною складовою ігрової мотивації, де використовуються такі елементи, як турнірні таблиці, зрозумілі цілі та правила;
- 2) механізм типу «безпрограшний» (“Win-win”), гра без переможця, яка приємна своїм процесом;
- 3) естетика, мета якої візуалізувати, зробити зрозумілими та приємними цілі, завдання, вектор розвитку, підвищити видимість результатів роботи співробітників» [2, с. 8].

Застосувати на практиці форми гейміфікації в навчальному процесі можна використовуючи освітні інтернет сервіси, кількість яких зростає з кожним роком. Існує низка платформ, що використовують гейміфікацію для освіти:

1) *Classcraft* (<https://www.classcraft.com>): Це веб-платформа, яка дозволяє вчителям створювати власні рольові ігри на основі серіалів та фільмів, які діти обожають. Учні зможуть грати в ці ігри, отримуючи бали за виконання завдань та додаткові бонуси за добрі вчинки.

2) *Kahoot!* (<https://kahoot.com>): Цей додаток дозволяє вчителям створювати інтерактивні тести та ігри, які можна грати в класі. Учні можуть брати участь в цих іграх зі своїх мобільних пристроїв та вчасно отримувати оцінки за свої відповіді.

3) *Quizlet* (<https://quizlet.com>): Це онлайн-платформа для навчання та запам'ятовування слів, термінів та понять. Учні можуть створювати свої власні набори карток і використовувати їх для вивчення, розширення та засвоєння матеріалу. Також є можливість створювати ігри та тести на основі цих наборів.

Безумовно, викладачу для вдалої реалізації інструментів гейміфікації потрібно розвивати власну креативність. Без неї досить важко підібрати саме ті засоби, які будуть цікаві учням та принесуть їм користь [1].

У світі освіти інколи критикують ігри на заучування навичок і вправ за те, що вони зосереджені на неправильній частині навчання, але вони часто використовують такі особливості, як винагороди, що може призвести до очевидних успіхів у навчанні. Гейміфікація в освіті означає, що викладачі

При правильному виконанні, гейміфікований урок зберігає цілі навчання незмінними, але робить процес навчання веселішим та цікавішим. застосовують елементи ігрового дизайну у навчальному середовищі. Зазвичай, мета полягає в тому, щоб зробити навчання більш захоплюючим [5].

Також варто зазначити, що елементи гейміфікації підвищують успішність виконання домашнього завдання. Основною проблемою в розробці такого завдання є збільшення зацікавленості учня у його виконанні. Наприклад, можна запропонувати зробити груповий проєкт – стінгазету або вікторину, які будуть стосуватися теми уроку.

Гейміфікація – це інструмент, який може створити мотивацію та інтерес,

фактично зменшуючи проблеми, які виникають в учнів у навчальному процесі. Наприклад, учні менше переживатимуть за оцінку, яку вони отримують після закінчення завдання, а зосереджуватимуться на знаннях, які вони здобувають.

Висновок. Спираючись на результати дослідження ми можемо дійти висновку, що гейміфікація стимулює бажання учнів до навчання та вносить різноманітність у навчальний процес. Також, за допомогою багатогранних інструментів гейміфікації учні можуть розвинути нові компетенції та краще засвоїти навчальний матеріал.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Близнюк Л. М., Сологуб Л. В., Марєєва Т. В. Методичні аспекти креативної діяльності викладача іноземної мови. *Перспективи та інновації науки*. 2022. № 6 (11).
2. Сергєєва Л. Гейміфікація: ігрові механіки у мотивації персоналу. URL: http://umo.edu.ua/images/content/nashi_vydanya/metod_upr_osvit/v_15/14.pdf
3. Gamification: Toward a Definition. Deterding S., Khaled R., Nacke L. E., Dixon D. Vancouver : Gamification Workshop Proceedings, 2011. P. 12-15.
4. Kapp K. M. *The Gamification of Learning and Instruction: Case-Based Methods and Strategies for Training and Education*. New York: Pfeiffer: An Imprint of John Wiley & Sons, 2012.
5. Koster R. *Theory of Fun for Game Design*. O'Reilly Media, Inc., 2013. 300 p.

УДК 37.028:811.11

Алла ГУБІНА

кандидат психологічних наук

доцент кафедри іноземної та української філології
Луцький національний технічний університет, Луцьк

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ЗВО

Щоразу дедалі більше виникає думок щодо змішаного, гібридного та дистанційного навчання, оскільки ситуація на сьогодні складається таким чином, що певна кількість часу відводиться на онлайн навчання, а далі знову повертаємося за можливості до очного навчання чи у гібридному форматі. Які ж особливості дистанційної форми навчання у вищому навчальному закладі при опануванні іноземної мови зокрема?

Дистанційне навчання є формою навчання, що передбачає фізичне дистанціювання викладача та студентів під час навчального процесу. З іншого боку це широкий спектр інструментів та технологій, за допомогою яких студент та викладач мають змогу постійно спілкуватися.

На сьогодні існують кілька типів дистанційного навчання, про які схвально відгукуються педагоги [2] та які широко використовуються у ЗВО: відео-конференції, синхронне та асинхронне навчання, онлайн-курси з відкритим графіком та онлайн-курси з фіксованим часом, комп'ютерна дистанційна освіта та гібридне навчання. Деякі типи навчання вимагають

одночасної дистанційної присутності усіх учасників навчального процесу як от відеоконференція, синхронне навчання, онлайн-курси з фіксованим часом, гібридне навчання. Інші ж форми навчання передбачають дедлайни для виконання завдань, або ж навіть без крайніх термінів: асинхронне навчання, онлайн-курси з відкритим графіком, комп'ютерна дистанційна освіта.

Сучасний студент – це представник цифрового покоління, який вправно володіє сучасними мобільними застосунками та для якого навчання у онлайн форматі не створює проблем. Тому для студентства з технічної точки зору не є надто важко опанувати різні платформи для дистанційного навчання.

Найпопулярнішими платформами [1], що дозволяють навчатись онлайн в Україні, є *Moodle*, *Google Classroom*, *Google Meet*, *Zoom*, *Skype* та інші. Кожна з цих платформ має свої особливості. *Moodle* – повністю безкоштовна, включає різноманітні навчальні елементи, має потужний тестовий пристрій та дає можливість адміністрації контролювати навчальний процес. З допомогою *Google Classroom* можна створювати власні курси, обмінюватись зі студентами матеріалом у різних формах: аудіо, відео, текстових файлах; оцінювати завдання; набирати студентів на курс.

Для відео-зв'язку найчастіше використовують *Zoom*, *Google Meet* та *Skype*. Усі ці застосунки мають опцію роботи з онлайн-дошкою, що зручно у випадку пояснення нового матеріалу і нічим не відрізняється якби викладач це робив у аудиторії на звичайній дошці.

Надзвичайно успішними для дистанційного навчання з іноземної мови є інтерактивні онлайн-підручники, які дають змогу працювати з цифровими матеріалами. Саме вивчення іноземної мови, де повсякчас потрібна інтеракція учасників навчального процесу, вимагає ретельної підготовки до заняття як викладача, так і студента. Необхідно скоригувати навчальні програми, аби вони відповідали вимогам та потребам навчального процесу, формат якого часто змінюється.

За першої ж можливості навчатися очно, студенти виявляють бажання бути присутніми фізично на занятті з іноземної мови. Зрозумілим є їхнє прагнення соціалізації та спілкування наживо, що є найбільш бажаним серед усіх форм навчання. Однак, у зв'язку з певними умовами, виникає необхідність у дистанційній формі, що передбачає все більше часу на самотійну роботу. У випадку дистанційної форми навчання часто використовується технологія оберненого навчання (*flipped learning*), за якої студент виконує значну частину роботи ще до заняття онлайн чи у гібридному форматі. Студенти можуть опрацювати лексику та її вимову, використовуючи різноманітні можливості онлайн словників; прочитати текст, або ж прослухати текст, начитаний диктором, та підготуватися до бесіди по здобутій інформації; опрацювати пояснення граматики, надіслане викладачем у вигляді відео чи іншим способом; виконати самотійно граматичні вправи для подальшого обговорення граматичних явищ на занятті; прослухати аудіо- чи відео-записи діалогів чи монологів та виконати вправи на розуміння прослуханого. Підготовка таких

завдань за *flipped learning* технологією має свої переваги: студент працює у звичному йому темпі, у будь-якому зручному місці та у зручний час. Кожному є можливість здійснювати самоконтроль прогресу у навчанні. Зростає відповідальність студента за дедлайни, покращуються навички дистанційної роботи у команді, виникає потреба у прийнятті рішень самостійно. Надалі заняття проходить у синхронному чи гібридному форматі (коли студенти присутні фізично на парі, однак, дехто приєднується дистанційно онлайн у синхронному режимі) і студент має можливість перевірити ефективність своєї підготовки, застосувати самостійно здобуті знання, спілкуючись з іншими наживо: діалоги, обговорення, висловлення власних думок з проблеми і т.д.

Вважаємо, що при дистанційному навчанні іноземної мови синхронний або ж гібридний формат заняття є ключовою необхідністю, оскільки тут присутній елемент спілкування наживо. Для вивчення іноземної мови такі заняття слід використовувати саме для говоріння, а не для інших видів мовленнєвої діяльності. Хоча дистанційне навчання відповідає усім вимогам інноваційної форми освіти, за доцільне його використовувати при наявності зовнішніх негативних факторів впливу на здоров'я та життя учасників освітнього процесу. Живе традиційне очне спілкування – поза конкуренцією.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. 'Services and platforms for distance learning'. URL: https://tech.24tv.ua/navchannya-vdoma-spisok-programplatform-dlya-distantniynogo-navchannya_n1416110
2. 'What Is Distance Learning? And Why Is It So Important?' URL: <https://www.viewsonic.com/library/education/what-is-distance-learningand-why-is->

UDC 378.004.8

Євгенія ДЕГТЯРЬОВА

кандидат філологічних наук

доцент кафедри теорії,

практики та перекладу французької мови

Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут

імені Ігоря Сікорського», Київ

GPT EN CLASSE DE LANGUE ÉTRANGÈRE POUR ENTRAINER À LA LECTURE

GPT ("Generative Pre-trained Transformer" ou "Transformateur pré-entraîné génératif" en français) est un modèle de langage naturel basé sur des réseaux de neurones artificiels qui a été développé par OpenAI. Il a été formé sur une vaste quantité de données textuelles, ce qui lui permet de générer du texte à partir d'un contexte donné [3]. GPT utilise une architecture de Transformer [4, p. 6001], qui est un type de réseau de neurones qui prend en compte la relation entre chaque mot dans une phrase.

Il y a plusieurs façons d'utiliser GPT en classe de langue étrangère pour entraîner les compréhension écrite et orale, production écrite et expression orale. Surtout on peut l'utiliser effectivement pour entraîner à la lecture. Voici quelques idées:

1. Utilisez des textes générés par GPT pour la lecture en classe: Vous pouvez utiliser des textes générés par GPT dans la langue étrangère que vous enseignez pour entraîner vos étudiants à la lecture. Les textes peuvent être de différents niveaux de difficulté et couvrir différents sujets. Vous pouvez également utiliser des textes générés par GPT pour des exercices de compréhension écrite et pour la traduction [1, p. 6299].

2. Utilisez GPT pour générer des questions de compréhension écrite: Vous pouvez utiliser GPT pour générer des questions de compréhension écrite sur des textes que vous avez sélectionnés pour vos étudiants. Les questions peuvent être de différents niveaux de difficulté et couvrir différents aspects du texte, tels que les personnages, les événements, les thèmes, etc.

3. Utilisez GPT pour générer des exercices de grammaire et de vocabulaire: Vous pouvez utiliser GPT pour générer des exercices de grammaire et de vocabulaire adaptés au niveau de vos étudiants. Les exercices peuvent être de différents types, tels que des exercices à choix multiples, des exercices de mise en correspondance, des exercices de complétion de phrases, etc.

4. Utilisez GPT pour la correction automatique des devoirs écrits: Vous pouvez utiliser GPT pour aider à la correction automatique des devoirs écrits de vos étudiants. Vous pouvez créer un modèle de langage personnalisé pour la langue étrangère que vous enseignez et utiliser ce modèle pour détecter les erreurs de grammaire et de vocabulaire dans les devoirs écrits de vos étudiants.

5. Utilisez GPT pour la génération de textes créatifs: Vous pouvez utiliser GPT pour encourager vos étudiants à écrire des textes créatifs dans la langue étrangère qu'ils apprennent. Vous pouvez utiliser GPT pour générer des débuts de phrases ou des idées de sujets pour stimuler leur créativité.

En utilisant GPT de ces différentes manières, vous pouvez aider vos étudiants à améliorer leur compréhension de la langue étrangère et leur compétence en lecture, grammaire et vocabulaire.

Bien que GPT ait connu un grand succès dans de nombreux domaines du traitement du langage naturel, il n'est pas exempt de défaut [2, p. 747]. Voici quelques-uns des défauts couramment associés à GPT:

1. Biais: Comme GPT est formé sur une grande quantité de données textuelles, il peut refléter les biais présents dans ces données. Si les données d'entraînement contiennent des stéréotypes, des préjugés ou des représentations inexactes de certains groupes de personnes, cela peut être reflété dans la façon dont GPT génère du texte.

2. Manque de contexte: GPT est capable de générer du texte à partir d'un contexte donné, mais il peut ne pas prendre en compte des éléments importants du contexte ou du monde réel qui peuvent affecter la signification du texte généré.

3. Erreurs de grammaire et de syntaxe: Bien que GPT soit capable de produire

des phrases grammaticalement correctes, il peut encore produire des erreurs de grammaire et de syntaxe, en particulier lors de la génération de phrases plus longues ou plus complexes.

4. Cohérence: GPT peut parfois produire du texte qui manque de cohérence ou qui contient des contradictions. Cela peut être dû à des incohérences dans les données d'entraînement ou à des erreurs dans la génération de texte.

5. Surapprentissage: Comme GPT est un modèle pré-entraîné, il peut être sensible aux biais ou aux erreurs de la quantité et la qualité des données d'entraînement. Si le modèle est entraîné sur des données de faible qualité ou trop spécifiques, il peut être moins capable de généraliser à des tâches différentes.

Enfin, bien que GPT soit un outil très puissant pour la génération de texte, il est important de prendre en compte ses défauts et de travailler à les atténuer dans l'utilisation du modèle.

En somme, l'utilisation de GPT donne aux enseignants des possibilités intéressantes pour créer du matériel pédagogique innovant et interactif en langue étrangère, tout en offrant aux étudiants des opportunités supplémentaires pour améliorer leurs compétences, y compris les compétences de lecture.

RÉFÉRENCES

1. McCann B. and others. Learned in translation: Contextualized word vectors. *Advances in Neural Information Processing Systems*. 2017. P. 6297–6308.

2. Chen D. and Manning C. A fast and accurate dependency parser using neural networks. *Empirical methods in natural language processing*. 2014. P. 740–750.

3. Radford A. and others. Improving Language Understanding by Generative Pre-Training. Eleventh International Conference on Language Resources and Evaluation. May 7-12, 2018. Phoenix Seagaia Conference Center. Miyazaki, Japan URL:https://cdn.openai.com/research-covers/language-unsupervised/language_understanding_paper.pdf

4. Vaswani A. and others. Attention Is All You Need. *Neural Information Processing Systems*. 2017. P. 6000-6010.

UDC 81'243:378.091.3(07)

Надія ДЖАВА

*кандидат педагогічних наук
доцент, доцент кафедри практики
німецької та французької мов*

Ірина ДЕМ'ЯНЧУК

*здобувач I рівня вищої освіти
Спеціальність « Середня освіта.*

Мова і література(німецька), психологія»

Рівненський державний гуманітарний університет, Рівне

SCHREIBAUFGABEN UND IHRE ROLLE BEIM LERNEN DER FREMDSPRACHEN

Schreibaufgaben sind eine wichtige Komponente des Sprachenlernens, insbesondere beim Erlernen einer Fremdsprache. Das Schreiben von Texten hilft Lernenden, ihre sprachlichen Fähigkeiten zu verbessern, indem es ihnen die Möglichkeit gibt, Grammatik, Vokabular und Schreibfertigkeiten in einem kontrollierten Umfeld zu üben und zu festigen. Sie bieten den Lernenden auch die Möglichkeit, ihre Gedanken und Ideen auf eine klare und präzise Weise auszudrücken und ihre Schreibkompetenz zu verbessern.

Sie können auch verschiedene Schwierigkeitsgrade haben, angefangen von einfachen Sätzen und Absätzen bis hin zu längeren und komplexeren Texten.

Ein wichtiger Aspekt von Schreibaufgaben ist das Feedback, das Lernende von ihren Lehrern oder Mitschülern erhalten. Dies hilft ihnen nicht nur, ihre Fehler zu korrigieren, sondern auch ihre Stärken und Schwächen zu erkennen und ihr Schreiben kontinuierlich zu verbessern.

Insgesamt sind Schreibaufgaben eine effektive Möglichkeit, um die Fähigkeit der Lernenden zu verbessern, in der Fremdsprache zu kommunizieren und sich schriftlich auszudrücken.

Eine Liste von Schreibaufgaben für das Lernen von Fremdsprachen umfasst:

➤ Tagebücher schreiben – Lernende können ihre täglichen Erlebnisse aufschreiben und dabei ihre Schreibfertigkeiten verbessern.

➤ Briefe oder E-Mails schreiben – Lernende können Briefe oder E-Mails an Freunde, Familie oder Lehrer schreiben und dabei ihre Schreibfertigkeiten üben.

➤ Geschichten schreiben – Lernende können kurze Geschichten auf der Grundlage bestimmter Themen schreiben und dabei ihre Kreativität und Schreibkompetenz verbessern.

➤ Zusammenfassungen schreiben – Lernende können Artikel, Bücher oder Filme zusammenfassen und dabei ihre Leseverständnis- und Schreibfertigkeiten verbessern.

➤ Essays schreiben – Lernende können Essays zu bestimmten Themen schreiben und dabei ihre Schreibkompetenz verbessern und ihre Meinung und Argumentation auf klare und präzise Weise ausdrücken.

➤ Aufsätze schreiben – Lernende können Aufsätze zu bestimmten Themen schreiben und dabei ihre Schreibfertigkeiten und ihr Verständnis für Grammatik, Rechtschreibung und Vokabeln verbessern.

➤ Tagebucheinträge von fiktiven Charakteren schreiben – Lernende können Tagebucheinträge von fiktiven Charakteren schreiben und dabei ihre kreative Schreibkompetenz und ihr Verständnis für die Charaktere verbessern.

➤ Rezensionen schreiben – Lernende können Rezensionen von Filmen, Büchern oder Restaurants schreiben und dabei ihre Schreibkompetenz verbessern und ihre Meinung auf eine klare und präzise Weise ausdrücken.

➤ Beschreibungen schreiben – Lernende können Beschreibungen von Orten, Personen oder Objekten schreiben und dabei ihre Beschreibungsfähigkeiten und ihr Vokabular verbessern.

➤ Dialoge schreiben – Lernende können Dialoge zu bestimmten Themen schreiben und dabei ihre Schreibfertigkeiten und ihr Verständnis für die Verwendung von Sprache in verschiedenen Kontexten verbessern.

Darüber hinaus ermöglichen Schreibaufgaben es den Lernenden, ihre Kenntnisse über die Kultur und Gesellschaft der Sprachgemeinschaft zu erweitern, indem sie Themen wie Traditionen, Feste oder soziale Probleme behandeln.

LITERATUR ZUM THEMA

1. Ferris, D. R. Responding to student writing: Teachers' philosophies and practices. University of California Press. 2003.

2. Nunan, D. Second language teaching and learning. Boston: Heinle & Heinle. 1999.

3. Swain, M., & Lapkin, S. Task-based second language learning: The uses of the first language. *Language Teaching Research*, 4(3), 2000. P.251-274.

4. Swales, J. M., & Feak, C. B. Academic writing for graduate students: Essential tasks and skills. University of Michigan Press. 2004.

5. Williams, J. Preparing to Teach Writing: Research, Theory, and Practice. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates. 2005.

УДК 811.111.001

Оксана ЗАДОРЖНА

здобувач I рівня вищої освіти
спеціальність «Культурологія»

Анастасія КІНАЩУК

доктор філософії з філології
асистент кафедри іноземних мов
Національний університет водного
господарства та природокористування, Рівне

НАТИВНИЙ МЕТОД ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

На сучасному етапі розвитку лінгвістичної науки дедалі частіше у поле зору дослідників потрапляє питання про методи вивчення іноземних мов

(І. Гусленко, О. Кравець, М. Кудря, Т. Мельнікова та ін.). У своїх розвідках науковці намагаються визначити роль і шляхи комунікативної спрямованості навчального процесу (Л. Філіппова), здійснити порівняння традиційних та інноваційних методів навчання іноземних мов (В. Лагодзінська), окреслити методiku навчання іноземних мов і культур (О. Бігич, Н. Бориско, Г. Борецька), проаналізувати гуманістичну спрямованість навчального процесу в аспекті застосування інноваційних методів навчання іноземних мов у вищій школі (Т. Рудницька) та ін. Названі напрацювання авторів засвідчують неабияку актуальність досліджень на предмет вивчення актуальних методів вивчення іноземних мов.

Мета розвідки – схарактеризувати нативний метод вивчення іноземної мови.

Виокремлюють п'ять найбільш розповсюджених та ефективних методів вивчення іноземної мови:

1. *Академічний метод* (вивчення граматики, аналіз текстів за правилами та письмовий переклад, характеризується недостатньою увагою до вдосконалення мовлення).

2. *Нативний* (натуральний) *метод* (під час занять рідна мова не використовується, навчання мовленню здійснюється через слухання та розуміння на підсвідомому рівні, а потім ґрунтується на повторенні. При цьому граматичні правила не вивчаються, а увага приділяється розмові та розумінню мови через контекст).

3. *Метод Каллана* (представлений у 1960-х рр. Робіном Калланом: навчання базується на розмовних навичках (відповіді студентів на запитання повинні бути швидкими та без замислення, використовуючи вже засвоєні мовні структури («patterns»)), коли заняття проводяться виключно англійською мовою, а помилки одразу ж виправляються викладачем).

4. *«Мовне занурення»* (повне «оточення» себе мовою та культурою можливе не лише під час занять у закладах вищої освіти, а й у мовних таборах або упродовж курсів, які проводяться в країні, де вивчається мова, та передбачає слухання подкастів, перегляд фільмів, читання літератури мовою, яка є вивчається).

5. *Комунікативний метод* (акцентує увагу на комунікативних навичках, зокрема на здатності спілкуватися в різних ситуаціях та контекстах; практика усного мовлення є ключовою, проте грамика та письмо не залишаються без уваги; грамика вивчається у контексті, завдання та вправи мають на меті розвивати вміння вільного спілкування [2]).

Відповідно до власних досліджень авторка науково-популярного каналу «Бовжевільні» Е. Муравські вважає, що для досягнення результату у вивченні іноземної мови краще поєднувати декілька методик вивчення. Поєднанням нативного методу («мовного занурення») та академічних методів їй вдалося вивчити шість іноземних мов. При цьому Е. Муравські акцентує увагу саме на нативному методі вивчення, тоді як всі інші, на думку дослідниці, є

допоміжними [3].

Про дієвість нативного (натурального) методу також стверджує американський лінгвіст, дослідник та професор університету Південної Каліфорнії С. Крашен. Він висуває п'ять гіпотез засвоєння іноземної мови:

– гіпотеза оволодіння мовою (*acquisition*) та вивчення мови (*learning*), де перше трактують як свідомий процес вивчення граматичних правил та запам'ятовування слів (не фундаментальний, та все ж вагомий складник у процесі вивчення мови), а друге дає можливість глибше розуміти як «працює» мова.

– гіпотеза редактора (*monitor hypothesis*) характеризується постійним контролем вживання структур у мовленні, що призупиняє процес його швидкого розвитку.

– гіпотеза результату (*input hypothesis*): оволодіння мовою є результативним лише у випадку регулярного використання та повторення вивчених слів (в іншому випадку мовлення може бути зубожілим та примітивним, позаяк велика кількість невикористовуваних слів належить до пасивного словникового запасу).

– гіпотеза природного порядку (*natural order hypothesis*): люди засвоюють нову мову у певному порядку та немає жодного зовнішнього впливу на зміну порядку засвоєння.

– гіпотеза афективного фільтру (*affective filter hypothesis*): сприймання мови залежить від афективного стану у момент навчання (нові знання мови блокуються, якщо людина відчуває негативні емоції у процесі навчання [3]).

Процес вивчення іноземних мов можна значно полегшити і зробити ефективнішим, якщо інтегрувати навчальний процес у повсякденне життя, максимально «оточуючи» себе лексичними одиницями затребуваної іноземної мови та вивчати їх за різними методиками.

Таким чином, авторська методика Е. Муравські засвідчує дієвість використання нативного методу вивчення іноземної мови, що підтверджено і п'ятьома гіпотезами засвоєння мови С. Крашена. Перспективи подальших розвідок вбачаємо у прикладному дослідженні ефективності нативного методу у вивченні іноземної мови представниками різних вікових категорій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Муравські Е. Ютуб канал «Бовжевільні». URL : <http://surl.li/gjjzq> (дата звернення 16.04.2023).

2. Школа «Speak Up»: 5 найбільш популярних і ефективних методів вивчення англійської мови. URL : <http://surl.li/gjjyh> (дата звернення 16.04.2023).

3. Cambridge University Press & Assessment Comprehensible Input and Krashen's theory. URL: <http://surl.li/gjjyq> (date of application 16.04.2023).

УДК 004:37.01/.09+811.112.2

Ірина ЗАЧЕПА
*старший викладач кафедри
іноземних мов та перекладу
Національний авіаційний університет, Київ*

ОСВІТНІ ВЕБ-РЕСУРСІВ З НІМЕЦЬКОЇ МОВИ ЯК ЗАСІБ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ З РОЗВИТКУ НАВИКІВ ЧИТАННЯ

Роль читання в житті людини важно переоцінити. Читання іноземною мовою стало невід'ємною частиною нашого життя і має безліч позитивних моментів: від приємних емоцій від прочитаного до набуття певних професійних знань і умінь тощо.

Читання німецькомовних текстів є обов'язковим видом навчальної роботи здобувачів вищої освіти як на заняттях з німецької мови так і в ході самостійної роботи. Завдяки використанню німецькомовних освітніх веб-ресурсів для самостійного розвитку навиків читання здобувачі вищої освіти отримують доступ до автентичної інформації у форму непрямої комунікації, розширення кругозору соціокультурної компетенції, що сприяє збільшенню мовних контактів у опосередкованому німецькомовному спілкуванні, удосконаленню мовленнєвих умінь і навиків.

Що таке освітній веб-ресурс та які німецькомовні веб-ресурси є потенційно корисними для вивчення німецької мови та практично доцільними для планування і проведення навчальних занять з дисципліни «Друга іноземна мова (німецька)», для розвитку навиків аудіювання здобувачів вищої освіти ми розглянули у попередніх публікаціях [1, 2]. Втім, питання щодо використання веб-ресурсів з німецької мови як засобу для самостійної роботи з розвитку навиків читання залишалось відкритим.

Оскільки метою нашого дослідження є освітні веб-ресурси, які можуть бути ефективними і доцільними для самостійного розвитку навиків читання здобувачів вищої освіти, важливо визначити критерії відбору початкових матеріалів. Враховуючи висновки досліджень вітчизняних та зарубіжних фахівців, ми опираємося насамперед якісні критерії відбору текстів для самостійного читання: 1) методичні (автентичність, тематичність, інформативність); 2) лінгвостилістичні (жанрово-структурна відповідність); 3) особистісно-орієнтовані (відповідність рівню сформованості німецькомовної комунікативної компетентності студентів); 4) дидактичні (мотиваційна цінність) [3, с. 79].

Для самостійної роботи здобувачів вищої освіти над формування німецькомовної компетентності в читанні ми рекомендуємо три етапи: підготовчий (пошук тексту, що цікавить тощо), основний (власне робота з текстом), інтерпретаційний (презентація прочитаного у довільній формі).

Найбільш популярними німецькомовними веб-ресурсами для розвитку навиків читання є веб-сайти відомих німецькомовних газет і журналів (*Die Zeit*,

Die Welt, Suddeutsche Zeitung, Der Spiegel та ін.), тексти німецькомовної вікіпедії, відкритих освітніх ресурсів (*Goethe-Institut, Deutsche Welle, Klett-Verlag, derdieDaF Portal*) та електронних енциклопедій.

Аудіо та відеоряд автентичного тексту часто допомагає уникнути основних труднощів (як то прочитання дифтонгів чи окремих приголосних), які виникають при читанні німецькою мовою (особливо на початковому етапі), та закріпити на практиці принципи орфографічної системи німецької мови. Запропоновані у Табл. 1 німецькомовні ресурси YouTube містять автентичні тексти, які можна використовувати для самостійного читання як опори для розвитку комунікативних умінь мовлення, оскільки мають завдання до прочитаного у самому відео чи у поясненні до нього. Більшість текстів – це твори художньої літератури пізнавально-комунікативно цінні за змістом та доступні за характером мовного матеріалу (текст здобувачі вищої освіти підбирають відповідно свого мовленнєвого рівня).

Таблиця 1. Веб-ресурси на YouTube для читання

YOUTUBE – КАНАЛ	Назва списоку відтворення
Deutsch lernen –Hören&Sprechen https://youtube.com/playlist?list=PLurOQaKmVhNF6DpaAyQIkiw9LRKexzlvo	Geschichte für Niveau A1
Deutsch lernen –Hören&Sprechen https://youtube.com/playlist?list=PLurOQaKmVhNGvjddLkd1WEjenb-LFTFKu	Geschichte für Niveau A2
Deutsch lernen –Hören&Sprechen https://youtube.com/playlist?list=PLurOQaKmVhNHuCeQ1glcf-kJLApDq7_YP	Geschichte für Niveau B1
Deutsch lernen –Hören&Sprechen https://youtube.com/playlist?list=PLurOQaKmVhNFmA3tn3TB3x-X8LYSCwYy7	Geschichte für Niveau B2
Deutsch mit Dialogen https://www.youtube.com/@LearnGermann	Deutsche Dialoge für Anfänger und Fortgeschrittene
Deutsch lernen mit Geschichten https://www.youtube.com/watch?v=MN5HNfoVbb8&t=3s	Hörbuch für Deutsch(A2-C1)
Geschichte zum Lesen & Hören https://youtu.be/AgTy-kParbU	Deutsch lernen durch Hören (A2-B1)

Окрім того, читання вголос разом з диктором чи після диктора має велике значення для самостійного вивчення німецької мови взагалі і процесу читання вголос в тому числі. Адже дозволяє здобувачам вищої освіти оволодіти звуковою системою мови, інтонацією речень, мелодикою. Таким чином, запропоновані веб-ресурси з німецької мови мають, на нашу думку, потенціал для самостійної роботи з розвитку навиків читання. Наступний етапом нашого

дослідження буде дидактизація матеріалів німецькомовних веб-ресурсів для самостійного оволодіння лексико-граматичною компетентністю у читанні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Зачепа І. М. Веб-ресурси освітнього процесу з дисципліни «Друга іноземна мова (німецька)» *Сучасні тенденції іншомовної професійної підготовки майбутніх фахівців немовних спеціальностей в полікультурному просторі: 3 червня 2022 р.* К.: ФМВ, НАУ, 2022. С. 64–73.

2. Зачепа І. М. Потенціал освітніх веб-ресурсів для дисципліни «Друга іноземна мова (німецька)» (аудіювання). *Подолання мовних та комунікативних бар'єрів: освіта, наука, культура: збірник наукових праць.* К.: НАУ, 2022. С. 96–100.

3. Ференчук-Піонтковська І. О. Методика формування німецькомовної компетентності в читанні публіцистичних текстів у майбутніх філологів: дис. на здобуття наук. ступеня канд-а педагог. наук: 13.00.02 / Тернопіл. нац. педагог. ун-т ім. Волод. Гнатюка. Тернопіль, 2016. 288 с.

УДК 811.112.2'271.14:811.116.2

Єлизавета ЗВОЛИНСЬКА

*здобувач II рівня вищої освіти
спеціальність «Середня освіта.
Мова і література (англійська)»*

Олександр ПІСКУНОВ

*кандидат філологічних наук
доцент кафедри германської та слов'янської філології
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний
університет», Слов'янськ*

**ВИКОРИСТАННЯ JAZZ CHANTS ЯК ОДИН ІЗ МОТИВУВАЛЬНИХ
ЗАСОБІВ ПЛАНУВАННЯ І ПРОВЕДЕННЯ НЕСТАНДАРТНИХ
УРОКІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ**

Відомо, що основним завданням педагога є мотивування школяра до навчання. Багатоаспектність проблеми мотивації зумовлює множинність підходів до розуміння її природи, сутності, до методів її вивчення. Психологічний і методологічний аспекти проблеми підвищення мотивації потребують уважного вивчення. Для втілення в життя цих умов методисти пропонують такі нетрадиційні способи навчання ІМ: 1) впровадження проблемних завдань і ситуацій; 2) впровадження методу проєктів у навчальну діяльність; 3) використання пізнавальних і рольових ігор; 4) використання країнознавчого матеріалу; 5) система позакласних занять і т. д. Розглянемо докладніше ці способи розвитку мотивації до вивчення іноземної мови [1, с. 62–65]. Поряд із пісенним матеріалом, як на уроках англійської мови, так і в позакласній діяльності, для підвищення мотивації можна використовувати *Jazz Chants*. *Jazz Chant* – пісня або вимовляння співучих, ритмічно організованих

оборотів мови, наближених до природного ритму, темпу та інтонації зворотів мови. Ідея створення *Jazz chant* належить Каролін Грехам (*Carolyn Graham*). Перша її збірка вийшла 1978 року і відтоді *Jazz Chants* ефективно застосовуються вчителями в усьому світі [3]. Незважаючи на те, що *Jazz Chants* використовуються під час навчання як студентів мовних факультетів, так і школярів, вивчення джерел показує, що їх впровадження в процес навчання цілком добре позначається як на формуванні комунікативної компетенції учнів, так і на мотивації до вивчення мови загалом. Під час проходження виробничої практики на уроках англійської мови нами були розібрані *Jazz Chants* “*The Beaches of Mexico*” та “*Tall Trees*”. Можна простежити такі етапи роботи з *Jazz Chant*: – введення та відпрацювання незнайомої лексики (читання за вчителем вголос); – робота з тематикою *Jazz Chant* (найчастіше вона збігається з темою уроку); – з’ясування основної ідеї, за необхідності переклад складних конструкцій всередині тексту; – аудіювання (учитель програв запис *Jazz Cant* або читає вголос, дотримуючись ритму вголос, дотримуючись ритму); – рядок за рядком: учитель читає, учні повторюють, стежачи за ритмом та інтонацією; – читання всього *Jazz Chant* разом з учителем; – поділ на групи: вчитель та учні; – обмін ролями; – поділ на групи: учні та учні; – обмін ролями. Особливо корисним виявився *Jazz Chant* “*The Beaches of Mexico*” для тренування граматичної форми *Present Perfect*, заданої програмою. Були доведені до автоматизму конструкції “*Have you ever (done smth)*”, “*I have never (done smth)*”, “*I have sure (did smth)*”, які, самі по собі, становлять певні труднощі для засвоєння. Також учні засвоїли новий вокабуляр, що містить топоніми (*Beaches of Mexico* [‘meksikou] – пляжі Мексики, *San Juan* [saŋ (h)wa:n] – Сан-Хуан – місто в Аргентині, *Haiti* – [‘heiti] – Гаїті, *Spain* [spein] – Іспанія). Новими для дітей виявилися слова та вирази: *barefoot* [‘bear fut] – босоніж, *be in trouble* – бути в біді, *be in pain* – страждати, відчувати біль. На нашу думку, перед вивченням *Jazz Chant*, необхідно змінити його темп і ритм. Він стає дуже ритмічний і легкий для сприйняття. На наступних уроках учні виконували різні завдання з *Jazz Chant*: – Give English equivalents to the following sentences (Ви коли-небудь ходили вулицями Сан-Хуана? – *Have you ever walked the streets of San Juan?*).– Відповідайте на запитання, спираючись на власний досвід (*Have you ever been in trouble?* – Ні, я ніколи не потрапляв у неприємності...). Проте слід зазначити, що *Jazz chants* можуть слугувати не лише для відпрацювання граматичного та лексичного матеріалу, різних структур, а й при введенні в нову тему, як фонетична розминка. *Jazz Chant* “*Tall Trees*” несе фонетичну цінність: він допомагає відпрацювати звуки [t], [g], [b], [k], [r]. Учням він сподобався не тільки своєрідним ритмічним малюнком, а й тим, що одній із груп доводилося тримати свою роль, поки інша показувала «розвиток сюжету» [2; 4; 5]. *Jazz Chants* мають ефектний вигляд і під час публічної презентації. Тому було вирішено включити найяскравіші та найбільш запам’ятовуються (і, разом з тим, що узгоджуються з сюжетною лінією) *Jazz Chants* зі скарбнички Каролін Грехам у перформанс “*Beauty and the Beast*”. Під час підготовки до залікового

заходу з учнями були вивчені *Jazz Chants* “*Selfish*”, “*Late again*”, “*Wake Up! Wake Up!*”, “*Major Decisions*”, “*Rain*”. Як на уроках, так і в позакласній діяльності учні виявляли ширший інтерес до ритмічних композицій, з готовністю беручи участь у віршованих міні-експериментах, що дозволяє нам судити про *Jazz Chants* як про один із мотивувальних засобів до вивчення мови.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Печерська Е. П. Уроки різні та незвичайні. *Рідна школа*, К. 1995. №8. С. 62–65.
2. BBC Two. Letterbox. Series 1. Episode 10. URL: https://www.bbc.co.uk/programmes/b08zk8q6?ns_mchannel=YT&ns_source=bbc_two&ns_linkname=video_button.
3. Carolyn Graham *Holiday Jazz Chants*. Oxford University Press. 1978.
4. The Jigsaw Classroom. URL: <https://www.jigsaw.org/>.
5. 300 New Warmers And Fillers: 300 All-New Warmers, Fillers And Ice-Breakers For Any Level / ESL Materials For Busy Teachers, 2012. P. 8–15.

УДК 372.881.111

Тетяна КРУТЬКО

*кандидат філологічних наук
доцент кафедри іноземних мов
Національний університет водного
господарства та природокористування, Рівне*

**ВИКОРИСТАННЯ ВІДЕОФРАГМЕНТІВ
У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ**

Іншомовна комунікативна компетенція передбачає володіння іноземною мовою; соціокультурними і соціолінгвістичними знаннями, вміннями та навичками, які дозволяють застосовувати різні моделі мовної поведінки відповідно до комунікативних завдань.

Вивчення іноземної мови може реалізуватися в різних умовах: у країні, мова якої вивчається, і поза межами країни. Вивчення іноземної мови у країні відбувається, як правило, в одній із двох можливих форм: у гомогенних групах представників однієї культури, носіїв однієї рідної мови; у гетерогенних групах (за ознакою рідної мови), в яких іноземна мова є природним засобом спілкування на уроці та в позаурочний час. Вивчення іноземної мови поза межами країни також має різні варіанти. Наприклад, вивчення мови під керівництвом учителя-носія мови і під керівництвом учителя-не носія мови. Останній варіант є найбільш типовим для України [1, с. 32].

Ефективність навчання іноземної мови багато в чому визначається ступенем наближеності навчального процесу до умов керованого оволодіння мовою у природній мовній ситуації. Одним із засобів наближення навчального процесу до умов оволодіння мовою у природній мовній ситуації є використання відеоматеріалів, зокрема відеофрагментів з фільмів та серіалів.

Художні фільми та серіали є прекрасним джерелом для вивчення культури специфічних правил і норм спілкування, аналізу моделей людської поведінки у різноманітних контекстах, а також різних типів дискурсів, які ці контексти описують [див. 2, 3, 4].

Як джерело багатой соціокультурної та професійно спрямованої інформації відеоматеріали сприяють набуттю студентами різноманітних культурологічних, країнознавчих, лінгвокраїнознавчих, соціокультурних знань.

Потужний соціокультурний, комунікативний, мовний і мовленнєвий потенціал автентичних відеоматеріалів робить їх незамінними засобами навчання іншомовного спілкування, сприяє розширенню лінгвістичного кругозору студентів.

Цілком очевидно, що робота з відеофрагментами передбачає допрезентаційну підготовку, демонстраційний та післядемонстраційний етапи.

Допрезентаційна підготовка полягає у розробці вправ, спрямованих на активізацію лексичного матеріалу, розширення та збагачення словникового запасу студентів.

Демонстраційний етап передбачає фіксацію уваги студентів на:

- невідомих лексичних одиницях і потребі з'ясувати їхнє значення;
- вжитку лексичних одиниць та граматичних структур у природньому комунікативному середовищі;
- особливостях мовленнєвої та невербальної поведінки носіїв мови;
- національно-культурних особливостях спілкування.

Післядемонстраційний етап заняття передбачає навчальні дії, які мають на меті розвиток у студентів здатності здійснювати усномовленнєве спілкування у монологічній та діалогічній формі.

Післядемонстраційний етап заняття відзначається найвищим рівнем продуктивності та креативності, оскільки передбачає прояв творчої ініціативи студентів під час розв'язання комунікативних завдань.

Ефективність креативної мовленнєвої діяльності студентів багато в чому залежить від наявності інтересу до вивчення певної теми. Саме тому відбір відеофрагментів має здійснюватися надзвичайно прискіпливо з урахуванням відповідності темі заняття та його дидактичним завданням.

У роботі зі студентами економічних спеціальностей та майбутніми фахівцями у галузі права гарно себе зарекомендували відеофрагменти з американського драматичного серіалу «Мільярди», в якому йдеться про розслідування фінансових обробок у США.

П'ятихвилинні відеофрагменти стимулюють студентів до активної діяльності та забезпечують інтенсивну роботу групи впродовж години, що пояснюється насиченістю інформації, представленій у відео. Робота з відеофрагментами сприяє розвитку аудитивних навичок студентів, допомагає розширювати їхній лінгвістичний кругозір, оволодівати країнознавчими і лінгвокраїнознавчими знаннями.

Відеофрагменти з фільмів та серіалів є багатим матеріалом для методики

навчання іноземних мов, оскільки допомагають урізноманітнювати процес вивчення іноземної мови, що позитивно позначається на організації всього навчального процесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика : підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / за загальн. ред. С. Ю. Ніколаєвої. К. : Ленвіт, 2013. 590 с.
2. Purba H. The Importance of Including Culture in EFL Teaching. *JOET (Journal of English Teaching)*. 2011. Vol. 1(1). P. 44–56. URL: <https://doi.org/10.33541/jet.v1i1.51> (date of access: 24.02.2023).
3. Wardhany D. S. Promoting English movie as a means of enhancing EFL learners' cultural competence. *JOALL (Journal of Applied Linguistics and Literature)*. 2022. Vol. 7 No. 1. P. 186–201. URL: <http://doi.org/10.33369/joall.v7i1.16594> (date of access: 24.02.2023).
4. Yalcin N. Using Movies in Language Classrooms as Means of Understanding Cultural Diversity. *Epiphany*. 2013. Vol. 6(1). P. 260–271. URL: <https://doi.org/10.21533/epiphany.v6i1.65> (date of access: 24.02.2023).

УДК 373.5.091.33-024.63:811.11118:11

Юлія КУРГАНЮК

*здобувач II рівня вищої освіти
спеціальність «Середня освіта.
Мова і література (англійська)»*

Наталя ДМІТРЕНКО

*доктор педагогічних наук
доцент кафедри методики навчання іноземних мов
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського, Вінниця*

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ МЕТОДІВ

ДЛЯ ФОРМУВАННЯ «М'ЯКИХ НАВИЧОК»

УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ НА УРОКАХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Вже більше десятиліття в освітньому контексті використовується словосполучення «інтерактивні методи» – набір засобів, за допомогою яких серйозно змінюються акценти освітнього процесу. В той час як в минулому головним був учитель, то у наш час все більше уваги приділяється потребам, інтересам і запитам учнів.

Одними з перших у вивчення інтерактивних методів в Україні є О. Пометун та О. Пироженко. Науковці класифікують інтерактивні методи та виділяють: технології кооперативного навчання, колективного групового навчання, ситуаційного моделювання та опрацювання дискусійних питань [4]. Використання методик кожної з чотирьох груп дозволяє сформувати м'які навички, які не відволікають від вивчення конкретного предмету, в нашому

випадку – англійської мови.

Для того щоб розвинути в учнях навички вирішення проблем та прийняття рішень, вчителі повинні застосовувати групові форми під час освітнього процесу, інтерактивні та проблемні методи.

До прикладу, використання проблемного методу навчання допоможе учням розглянути та знайти вирішення конкретних проблем. У процесі, використовуючи різні методи та підходи учням буде надана можливість розвивати м'які навички.

Метод під назвою “*case study*” є одним з найефективніших та розповсюджених методів для розвитку пізнавальної діяльності учнів. Учні потрапляють в штучно створені умови певної ситуації або проблеми, їх завданням є визначити її, що вона собою представляє та диференціювати своє ставлення до неї.

М'які навички найефективніше розвиватимуться за допомогою безпосередньої комунікативної взаємодії, саме тому викладачам іноземних мов слід включати в освітній процес елементи дискусії, дебатів, застосовувати методи «Мікрофон», «Коло ідей», «Акваріум», «Займи позицію», «Ажурна плитка» тощо, які, будучи комунікативно-проблемними за своєю природою, розвивають уміння співпрацювати, доказово й переконливо висловлювати свою думку, активно слухати, формувати власну точку зору та аналізувати інші, працювати в команді, переймаючи знання один від одного.

Ефективними методами також є рольове моделювання та стимуляційна гра. Рольове моделювання включає інтерактивну частину в парах чи групах за поставленим сценарієм, де здобувачі освіти виконують завдання та обов'язки згідно до конкретних ролей.

Стимуляційна гра проінструктує учнів із реальними життєвими ситуаціями, вони можуть бути: соціокультурними, економічними, політичними. Фактично, стимуляційна гра, озброює їх знаннями необхідними в подальшому житті та освітньому процесі.

Таким чином, м'які навички учнів значно розвинуться, якщо дати завдання підготувати виступ із презентацією, що призводитиме здобувачів освіти до пошуку інформації й критичного вивчення різних джерел та аналізу.

На думку А. Аббаса (A. Abbas), не лише вправи на розвиток усного мовлення якнайкраще сприяють формуванню м'яких навичок. Він вважає що, інтеграція автентичних літературних і музичних творів (віршів, оповідань, драматичних творів, романів тощо) також стимулює розвиток гнучких навичок, розвиток емотивності учнів, їхнє творче й критичне мислення, здатність до співпереживання [1].

Окрім мовленнєвої, аудіальної діяльності, читання, подібні результати може мати й письмова діяльність, здійснена за допомогою написання есе або дописів у соціальних мережах. Творчі письмові завдання формують креативне мислення учнів, вміння сформулювати та представити свою точку зору, зробить їх більш впевненими у вираженні своєї позиції.

Водночас, запропоновані теми, можуть включати в себе актуальні соціальні і моральні проблем, які будуть потребувати від учнів пропозиції шляхів їх вирішення та позитивно впливають на розвиток умінь вирішувати неоднозначні громадянські та гуманістичні проблеми.

І звичайно, необхідним є використання різних типів роботи під час заняття: командна робота, проектна, рольові ігри і тощо. За допомогою такого поєднання в учнів будуть формуватися не лише “*hard skills*”, а й “*soft skills*”.

У груповому навчанні клас учнів ділиться на малі групи по 2–3 учні в кожній, та кожна з яких стикається з певним проблемним питанням. Одним з високоефективних методів навчання у подібних групах є «Дебати» різноманітних форматів. Головне правило дебатів – майстерність, одна команда відстоює свою точку зору, інша намагається її спростувати, а кожен учасник команди висловлюється по черзі.

Формат уроку тривалістю 40–45 хвилин дозволяє провести дебати за участю кількох команд. Очевидним плюсом дебатів з лінгвістичної точки зору є те, що вони сприяють формуванню в учнів лінгвокомунікативних умінь (аудіювання, говоріння, читання та письма). Крім того, дебати розвивають навички командної роботи, стратегічної презентації та критичне мислення – важливі комунікативні навички, які стануть в нагоді у подальшій професійній діяльності.

При груповому методі навчання центр уваги зміщується з меншої проблеми на більшу. У цьому випадку весь клас або група учнів працює над спільним завданням, яке вимагає використання різноманітних інструментів. Цей вид діяльності імітує роботу великої організації, результат якої залежить від злагодженості дій усіх її ланок, що, у свою чергу, готує учнів до подальшого життя. Наприклад, група учнів обговорює вирішення проблеми, поступово підходячи до нього маленькими кроками. Учитель визначає тему, після чого кожен учень має можливість відкрито висловити свою думку. Немає неправильних точок зору, і дискусія триває допоки кожному є що сказати. При цьому учням пропонується записати основні тези дискусії, щоб потім можна було простежити, як вона розвивалася. Дуже часто в таких дискусіях для виступаючого встановлюється обмеження часу, наприклад одна хвилина, що додає обов’язки кожному, хто виступає. Така ситуація змушує учасників добирати слова і максимально чітко висловлювати свою точку зору та наповнювати його контекстуальним навантаженням.

Також для розвитку м’яких навичок у освітньому процесі часто використовується метод проєктів. Наприклад таким завданням може бути створення настінної газети або презентації англійською мовою про актуальні події певного міста або країни.

Отже, використання інтерактивних методів на уроках іноземної мови відіграє вагомий роль у формування м’яких навичок учнів ЗЗСО.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Abbas A. Integrating the English language teaching and learning process with soft skills. International Conference on Education and Language (ICEL). Indonesia: Bandar Lampung University, 2013. P. 356–371.
2. Mosquera I. Ideas to bring soft skills into the English classroom. British Council. Teaching English. 2019. URL: <https://www.teachingenglish.org.uk/blogs> (дата звернення: 10.02.2021).
3. Герасименко І. А. Формування м'яких навичок учнів загальноосвітніх шкіл у процесі вивчення іноземних мов. *Науковий вісник Чернівецького університету*: Збірник наукових праць. Серія: Педагогіка і психологія, 2019, Вип. 917. С. 32–37.
4. Пометун О. І., Пироженко Л. В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. А.С. К., 2004. 192 с.

УДК 37.016-029.23:81'243

Марина КУРНИЛОВИЧ

*викладач кафедри лінгвістики та перекладу
Київський університет імені Бориса Грінченка, Київ*

Валентина ГУНДАРЄВА

*старший викладач кафедри іноземних мов
Національний авіаційний університет, Київ*

**РОБОТА З ВІДЕОМАТЕРІАЛАМИ ТА ЇХ РОЛЬ
У НАВЧАННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ**

Багато людей задаються питанням про те, чи можна вчити іноземну мову за фільмами, серіалами, мультфільмами, документальними матеріалами. Існують різні думки, але більшість фахівців вважає, що в ситуації, коли ви не живете в англomовній країні, фільми англійською можуть виявитися єдиним способом поринути в реальне мовне середовище [3]. Відеоматеріали відіграють надзвичайно важливу роль у сучасному навчальному процесі, але, на жаль, вони найчастіше сприймаються не як навчальний, а здебільшого як розважальний матеріал. Навіть такий підхід до застосування відеоматеріалів є, безперечно, корисним, тому що під час перегляду кінофільмів різними мовами студенти знайомляться з культурними особливостями іноземних країн, тренують пам'ять та навички сприйняття мовлення на слух, вчать працювати з субтитрами, збагачують словниковий запас. Разом з цим, викладачі багатьох вузів стикаються з проблемою невідвідування студентами заняття, яке присвячується перегляду того чи іншого художнього кінофільму, не сприймаючи такий вид роботи, як повноцінне заняття з іноземної мови. Зважаючи на це, необхідно змінити підхід до роботи з відеоматеріалами шляхом впровадження певних методів перевірки знань за допомогою набору вправ та завдань, спрямованих не тільки на обговорення сюжету, а й розгляду цікавої активної лексики та аналізу головних проблем та питань, які

піднімаються у кінофільмі. Набір таких вправ та завдань може бути найрізноманітнішим, залежно від рівня володіння іноземною мовою, серед яких перш за все визначається робота з активною лексикою кінофільму (студенти виписують найцікавіші слова та фрази безпосередньо під час перегляду або працюють додатково вдома під час повторного перегляду, а для слабких студентів можна запропонувати субтитри, які розміщені в Інтернеті, з яких потрібно вибрати найголовніші).

Для закріплення знань цікавих слів та словосполучень з кінофільму використовуються розроблені викладачем вправи на переклад речень, підбір необхідного слова до його визначення, пояснення того чи іншого терміну або словосполучення, вставлення пропущених слів в речення та інші завдання за вибором викладача. Проте не слід також забувати, що матеріали з кінофільмів краще запам'ятовуються, якщо вони пов'язані з нашим повсякденним життям. Нові слова та граматичні правила не мають бути записані лише в блокнотик. Спробуйте переконати студентів включити англійську мову у їхню щоденну рутину [1].

Головними труднощами роботи та контролю розуміння студентами всього побаченого є не стільки нездатність студентів сприйняти іноземне мовлення на слух (більшу частину побаченого вони можуть зрозуміти за змістом або подивитися фільм додатково), а у більшій мірі невміння аналізувати головні події та проблеми і тому, під час обговорення відеоматеріалу слід звертати увагу не тільки на переказ головних подій та сюжету, а навчати та вимагати від студентів вміння визначення та наголошення на головних ідеях та проблемах, висвітлених у кінофільмі. Застосування відеозаписів на заняттях сприяє індивідуалізації навчання і розвитку вмотивованості мовленнєвої діяльності студентів. При використанні відеофільмів на заняттях іноземної мови розвиваються два види мотивації: самомотивація, коли фільм цікавий сам по собі, і мотивація, яка досягається тим, що студент переконується, що він може зрозуміти мову, яку вивчає. Це приносить задоволення і додає віри у свої сили та бажання до подальшого вдосконалення. Необхідно прагнути до того, щоб студенти отримували задоволення від фільму саме через розуміння мови, а не тільки через цікавий сюжет [2].

Підсумком та заключним етапом у роботі з відеоматеріалами може бути підготовка презентацій, написання студентами есе або ревію художнього фільму, плани яких є майже в усіх підручниках з іноземних мов, але за їх відсутності такі плани даються студентам окремо з можливим прикладом готового ревію або есе до іншого кінофільму. Під час інструктажу студентів необхідно пояснити, що їх ревію оцінюватимуться не за виписані або скопійовані з Інтернету готові описання сюжету та героїв, а за творчий аналіз та власні думки щодо головних проблем та відносин, висвітлених у кінофільмі. Такий підхід вчить студентів аналітичному та логічному мисленню, навичкам концентрації на головному, навичкам творчого та дослідницького підходу до

побаченого та вмінню висловити власні думки іноземною мовою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бушковська Н. Як вчити англійську так, щоб вивчити. Поради викладачів : веб-сайт. URL: <https://life.pravda.com.ua/society/2019/02/13/235547/> (дата звернення: 13.04.2023).

2. Лаврись О. В. Особливості використання відеоматеріалів на заняттях іноземної мови: веб-сайт. URL: <https://vseosvita.ua/library/osoblivosti-vikoristanna-videomaterialiv-na-zanattah-inozemnoi-movi-433879.html>. (дата звернення: 13.04.2023).

3. Мазур Ю. Як вивчати англійську за фільмами та серіалами: прості прийоми та перелік онлайн ресурсів: веб-сайт. URL: <https://buki.com.ua/news/yak-vyvchaty-anhliysku-za-filmamy-ta-serialamy-prostipryuomu-ta-perelik-onlayn-resursiv/> (дата звернення: 13.04.2023).

UDC 378.16

Ілона ЛАВРИНЮК

викладач іноземної мови

ВСП Технічний фаховий коледж

Тамара МАКСИМЧУК

викладач іноземної мови

ВСП Технічний фаховий коледж

Луцького національного технічного університету, Луцьк

**THE CONCEPT OF “BLENDED LEARNING”
IN THE EDUCATIONAL PROCESS**

Nowadays, the educational environment is characterized by significant rates of development and constant changes both in the methods of teaching the material and in its content. The modern pace of life requires the latest competencies from students and teachers. In the age of modernized technologies, fluency in foreign languages is a main component of its competitiveness and an important component of the successful modern person. All this leads to the emergence of new requirements for new learning methods, because traditional and distance ways of learning show us that traditional forms of acquiring knowledge do not meet modern challenges. Therefore, the concept of blended learning, namely the consideration of its existing models and the peculiarities of their use in foreign language learning, is considered actual precisely at the modern stage of life.

The prerequisite for the implementation of the concept of blended learning as a process is, first of all, the creation of a comfortable educational information environment, a certain system of communications, which promotes better assimilation of all necessary educational information. So, we highlight three main components of the blended learning model that are used in the modern educational environment:

– face-to-face learning;

- self-study learning;
- online collaborative learning [3].

For the implementation of the blended learning model in the educational process, the following statements are appropriate:

1. Use of multimedia and virtual resources during work in the classroom. These resources include videos, interactive Web sites, virtual tours, and software packages. It should be noted that this type of training is used if students do not have access to the Internet outside the classroom;

2. Use of created sites to support blended learning. The teacher can create a site himself, which will be used to support the relationship between the teacher and the student. By visiting the site, it is possible to review your grades, decide on the place and date of control, as well as the date and place of rewriting certain material;

3. Use of course management systems. These systems include distance learning support platforms, the use of which in the learning process enriches the process itself and helps to organize work according to the model of blended learning. In such systems, you can place all information about training: schedule, theoretical material, make clarifications, keep a register, various tests, issue tasks and collect all information;

4. Use of synchronous and asynchronous discussions. The use of discussions when studying a topic makes the learning process more intense. For example, when discussing in synchronous mode, there is an emotional connection between students and the teacher, which is a necessary element in the formation of personality. And by holding discussions asynchronously, each participant can think and thoroughly present his or her thoughts on the given problem [1].

I would also like to highlight the positive features of blended learning models, namely:

The possibility of communication with the teacher not only in the classroom, but also outside it. That is, the teacher is available not only during the classroom session: This model ensures receiving certain consultations from the teacher by e-mail, communication on the forum and in the chat.

The possibility to learn anytime, anywhere: materials in the blended learning system can be taught both online and offline. All materials are compactly located and there is no need to spend time looking for the necessary material elsewhere, you can always study them at your own pace in the library, at home, or in an Internet cafe.

The possibility of individual control during learning: the teacher has the opportunity to observe the progress, the time of completing tasks and the rhythm of work of each student. Such way of studying make it possible to build a specific study schedule for students and to advise students separately [2, c. 154–157].

To sum up, perspectives in learning are rapidly changing, the new technological era and the wide integration of modernizing technologies into our society with combination of access to the Internet, have caused certain changes in teaching. Without any doubt, teaching and learning methods must develop in order to “keep up with the times”, to include integrated technologies in learning models that

have advantages in influencing the educational process. Blended learning is a modern and new approach to the organization of the educational process in institutions of higher education, which changes the structure and content of education, changes the roles of the teacher and the student, and is aimed at improving the quality of education. It's like a natural progression for the growing availability of e-learning, online resources, and constant need for a human component in the learning experience. However, before implementation the blended learning model, it is important to clearly define the goals of the learner, the tasks he sets for himself and the results he plans to obtain at the final stage.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Чередніченко Г. А., Шапран Л. Ю. Модель змішаного навчання і її використання у викладанні іноземних мов. К.: 2018. URL: <http://dspace.nuft.edu.ua>.
2. Литвинов А. С. Педагогічний провайдинг інновацій в освіті : навч. посіб. С: 2019. 231 с.
3. Clifford Maxwell What Blended Learning Is – and Isn't?. L: 2018. URL: <https://www.blendedlearning.org>.
4. Models of Blended Learning. URL: <http://www.dreambox.com/blog/6-models-blended-learning>.

УДК 373.31

Уляна ЛЕВОНЮК

*здобувач I рівня вищої освіти
спеціальність «Середня освіта.
Мова і література (англійська)»*

Леся БАСЮК

*кандидат філологічних наук
старший викладач кафедри німецької філології
Волинський національний університет
імені Лесі Українки, Луцьк*

РОЗВИТОК КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ У СТАРШИХ КЛАСАХ

Розвиток критичного мислення є надзвичайно важливим для старшокласників, оскільки це дозволяє їм здійснювати більш обґрунтовані та вмотивовані рішення, а також аналізувати інформацію з критичною оцінкою.

Критичне мислення є не тільки наслідком демократичного способу життя, але і чинником його формування [2]. Критичне мислення є частиною підготовки громадян до життя в суспільстві [3]. Канадський професор Ральф Х. Джонсон визначає критичне мислення як «особливий вид розумової діяльності, що дозволяє людині винести раціональне судження щодо запропонованої їй точки зору або моделі поведінки» [1, с. 8].

У підручнику «Німецька мова 11 клас» за редакцією Сотнікової С. І. та Гоголевої Г. В. [4] можна знайти численні завдання та вправи, які сприяють

розвитку критичного мислення учнів. Підручник містить вправи, спрямовані на розвиток навичок аналізу та порівняння різних точок зору, формулювання власних аргументів та думок, а також обґрунтування своїх позицій. Такі вправи допомагають учням розвивати навички аналізу та оцінки різних поглядів на ту чи іншу проблему, а також вчитися розуміти та уважно вислуховувати думки інших людей.

Підручник Сотникова С. І. «Німецька мова 11 клас» містить різні типи вправ, що сприяють розвитку різних компетентностей учнів. Ось декілька прикладів:

– **вправи на граматику та лексику:** ці вправи допомагають учням розвивати навички правильного використання граматичних структур та збагачувати свій словниковий запас.

– **аудіювання:** учні прослуховують аудіо записи текстів та вправ на розуміння слуханого. Ці вправи сприяють розвитку навичок аудіювання та розуміння мови на рівні мовленнєвого аудіального сприймання.

– **читання:** учні читають тексти та вправи на розуміння прочитаного. Ці вправи сприяють розвитку навичок читання та розуміння тексту на рівні мовленнєвого читацького сприймання.

– **письмо:** учні виконують вправи на написання різних видів текстів, таких як листи, есе, оповідання, описи тощо.

Рецептивні вправи становлять 30 % усіх вправ. Учень у таких вправах сприймає вербальну інформацію та показує, що він може впізнати, розрізнити звуки, графеми, граматичні структури та розуміти усне чи писемне висловлювання.

Репродуктивні вправи становлять 30 % усіх вправ. Основна мета цих вправ – усвідомлення, осмислення, закріплення мовної інформації, вироблення практичних умінь і навичок.

Продуктивні вправи становлять найбільший відсоток – 40 % від загальної кількості вправ. Учень у таких вправах самостійно породжує висловлювання.

Отже, підручник містить вправи які сприяють розвитку критичного мислення. Ці вправи допомагають учням вдосконалювати навички письма, включаючи граматику, лексику, структуру тексту та виразність мовлення. Крім того, учні можуть виконувати вправи на переклад, що допомагає розвивати навички перекладу та збагачувати словниковий запас. Використання вправ на уроках німецької мови допомагає учням виробити навички виокремлення основної думки, визначення ключових слів та фраз, а також оцінки правдивості інформації. Такі вправи не лише розвивають критичне мислення, але й покращують рівень читання та розуміння текстів на німецькій мові.

Розвиток критичного мислення є важливою складовою процесу навчання та виховання старшокласників. Використання спеціальних методик та завдань, допомагає учням виробити навички аналізу та оцінки інформації, розуміння різних поглядів та формулювання власних думок і аргументів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дементієвська Н. П., Критичне мислення: як цього навчати. Харків, Україна: Основа; Тріада +, 2007, 112 с.
2. Bielkina-Kovalchuk, O. V. (2006). Formuvannia krytychnoho myslennia uchniv pochatkovykh klasiv u protsesi navchannia [Formation of critical thinking of primary schoolchildren in the learning process] (Dissertation Abstract, Lutsk).
3. Bondaruk, I. P. (2012). Formuvannia krytychnoho myslennia deviatyklasnykiv u protsesi navchannia istorii [Formation of critical thinking of 9th grade pupils in learning history]. (Doctoral dissertation, Kyiv).
4. Калініченко І. В., Кучмій Л. В., Сотникова І. В. «Німецька мова. 11 клас: підручник для загальноосвітніх навчальних закладів». За редакцією І. В. Сотникової. К.: Генеза, 2018. 320 с.

УДК 81 '243'378

Галина ЛЕВУН

*асистент кафедри іноземних мов
Національний університет водного
господарства та природокористування, Рівне*

**РОЗВИТОК КРЕАТИВНИХ ЗДІБНОСТЕЙ СТУДЕНТІВ
У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ЗВО**

Згідно Cambridge dictionary, креативність – це здатність продукувати або використовувати оригінальні та незвичайні ідеї. Проблема креативності тривалий час знаходилася в полі зору значної кількості науковців. Так, наприклад, американський психолог Мігай Чиксентмігаї ввів поняття особливого психологічного стану, так званого «поток», тобто максимальної емоційної залученості людини в певну діяльність, результатом чого є поява у неї значної кількості креативних ідей.

Досить відомою є також чотирикомпонентна модель творчого процесу, розроблена Грехемом Уоллесом, що включає такі стадії:

- Підготовка. Ця стадія включає в себе збір інформації та опрацювання всіх деталей завдання.
- Інкубація. На даному етапі людина відволікається від думок про завдання і переключає увагу на щось інше.
- Просвітлення. Власне момент, коли людині несподівано спадає на думку рішення завдання.
- Верифікація. Заключна стадія, на якій відбувається перевірка, уточнення та реалізація ідеї

Тереза Амабайл, професорка гарвардського університету вважає що креативність складається з трьох компонентів: навички в певній галузі знань, навички творчого мислення, мотивація до виконання завдань [1].

Розвиток креативних здібностей відіграє надзвичайно важливу роль під час навчання іноземних мов, адже процес опанування мови передбачає

найрізноманітнішу тематичну спрямованість навчального матеріалу, що спонукає студентів до висловлення власних ідей та поглядів в контексті поданих проблем та навчальних ситуацій.

Розкрити креативний потенціал студентів є однією із задач викладача, реалізація якої вимагає від педагога значних професійних знань, м'яких навичок та вміння знайти підхід до кожного студента.

Для того, аби створити простір для креативного навчання іноземних мов викладачу необхідно:

- вміти комбінувати різнопланові методи та підходи для стимулювання креативності студентів, підбирати форми роботи відповідно до потреб конкретних груп студентів;

- знаходити нові шляхи адаптації навчального матеріалу;

- активно використовувати евристичні методи;

- пам'ятати, що розвиток креативності містить у собі не лише ігровий та розважальний елемент, але й вимагає завдань підвищеної складності, розв'язання яких потребує значних зусиль;

- систематично освоювати нові освітні тенденції та тренди, цифрові ресурси та веб сервіси, що дозволять йому зробити заняття цікавим та пізнавальним;

- дотримуватися студентоцентричного підходу, враховувати освітні потреби здобувачів при виборі стратегії навчання та надавати ефективний фідбек щодо результатів їх навчальної діяльності;

- володіти навичками професійної саморефлексії, мати здатність критично оцінювати власну викладацьку практику та знаходити шляхи вдосконалення своїх педагогічних вмінь [3].

Щоб правильно організувати процес розвитку креативного навчання необхідно підібрати ті види діяльності, які дозволять студентам застосувати свої креативні вміння на практиці. До таких можемо віднести, до прикладу, створення власної розповіді на основі ілюстративного матеріалу. Також можливо варіантом даного навчального завдання є продовження історії. Викладач розпочинає розповідь подаючи вступне речення, а студенти продовжують її, додаючи по черзі по одному реченню.

Одним із способів розвитку креативних здібностей є завдання на основі автентичних аудіо та відеоматеріалів. Можна запропонувати студентам уявити себе на місці одного із героїв попередньо опрацьованого на занятті тексту, переглянутого фільму або одним з персонажів зображених на ілюстрації та описати свої почуття та емоції. Також висловити власні ідеї щодо переглянутого або прочитаного здобувачі можуть продовживши речення “*I used to think...*”, “*Now I think...*”

Використання автентичних матеріалів є дієвим інструментом розвитку метафоричного мислення студентів. Так, наприклад, викладач може представити здобувачам певний епізод музичної композиції, відео або віршованого твору, а вони повинні вибрати певний колір, символ або

зображення, що асоціюється у них з обраним твором та аргументувати свій вибір [2].

Ефективним є також таке застосування рольової гри, в основі якої повинна бути певна ситуація або проблема, яку необхідно вирішити. В даному випадку можна також застосувати рольову гру на основі «прийому шести капелюхів» Едварда де Боно, за якого одна й та ж ситуація, до прикладу, що стосується навчання, є предметом розмови різних комунікантів. Це можуть бути як викладачі, так і студенти, керівництво навчального закладу і т.д.

Отже, креативність є важливою складовою навчання, що дозволяє здобувачам розкрити творчий потенціал, спонукає їх продукувати нестандартні рішення певних проблем та розвиває вміння оцінки ситуацій з різних точок зору.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Breeze Ruth, Sancho Guinda Carmen. Essential competencies for english – medium university teaching. London/New York: Springer, 2017. 307 p.
2. Maley Alan, Peachey Nik. Creativity in the English language classroom. London: British Council, 2015.172 p.
3. Maley Alan, Kiss Tamas. Creativity and English Language Teaching: From Inspiration to Implementation. London: Palgrave Macmillan U.K., 2018. 359 p.
4. URL: <https://dictionary.cambridge.org> (дата звернення 17.04.2023)

УДК 378.016:811.112.2

Ганна ЛЕДНЯК

старший викладач кафедри іноземних мов

Катерина ЯНГАЗОВА

здобувач I рівня вищої освіти

спеціальність «Середня освіта.

Мова і література (англійська, німецька)»

Донбаський державний педагогічний

університет, Слов'янськ

ВИКОРИСТАННЯ ПІСЕНЬ ГРУПИ «RAMMSTEIN» НА ЗАНЯТТЯХ З НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

При вивченні іноземної мови дуже важливими є питання мотивації та оптимального добору матеріалу для занять. Особливої актуальності ці питання набувають при профільному вивченні другої іноземної мови, адже студенти мають базу для порівняння. Неодноразово ми стикалися із ситуацією, коли студенти вважали другу мову своєрідним «додатком» до першої, що негативно впливало на якість навчання.

У подібних випадках на допомогу приходять пісні, які сприяють розвитку фонетичного слуху, створюють необхідну емоційну атмосферу, дають необхідний лексичний і граматичний матеріал для занять.

Ми пропонуємо звертатися саме до сучасних автентичних пісень, адже

вони, по-перше, містять «живий» мовний матеріал, по-друге, відбивають сучасне життя країни, мова якої вивчається. На заняттях з німецької мови ми часто використовуємо пісні групи “Rammstein”, що обумовлено інтересом студентів до напряму “*neue deutsche Härte*”, «індастріал-метал», в якому працює група, до особи вокаліста й автора текстів Тілля Ліндеманна, до пісень групи, які часто стають предметом дискусій.

Для роботи на заняттях ми обрали кілька пісень, серед яких – “*Deutschland*”, “*Du hast*”, “*Ohne dich*”, “*Ich will*”.

Вибір пісні для певного етапу навчання визначається, зокрема, рівнем знань студентів, тобто студенти повинні в цілому самостійно розуміти текст, який вони слухають. Саме з прослуховування пісні ми починаємо роботу. Після цього проводиться орієнтовна бесіда, мета якої – визначити, чи зрозуміли студенти, про що йдеться в пісні, які питання в них виникли. Далі текст детально розбирається: робиться переклад, звертається увага на незнайомі слова, на певні граматичні конструкції. У процесі такої роботи студенти отримують відповіді на питання, які виникли в них на початку роботи.

Розглядаючи пісню “*Du hast*”, звертаємо увагу на рамкову конструкцію, характерну для німецької мови. Деякі початківці, не дослухавши пісню до кінця, починають її перекладати і допускають помилку, сприймаючи її початок (слова, які кілька разів повторюються) як окреме речення:

Du, du hast, du hast mich [1].

При цьому зміст пісні спотворюється. Щоб усе правильно зрозуміти, треба уважно дослухати речення до кінця:

*Du hast mich gefragt
Und ich hab' nichts gesagt* [1].

Текст пісні “*Ohne dich*” [1], наприклад, є досить простим, тому ми використовуємо його на початковому етапі, але після вивчення тем “*Perfekt*” і “*Futur I*”. Студенти виділяють прийменникові сполучення *in die Tannen, aufs Land, auf die Wege, hinterm Waldesrand, ohne dich, mit dir, auf den Ästen, in den Gräben* та пояснюють вживання певних відмінкових форм після прийменників; коментують вживання дієслівних форм (*werde gehen, wirft, fällt, kann sein* та ін.).

Пісня “*Ich will*” дає нам зразки побудови загального питання:

Seht ihr mich?

Versteht ihr mich?

Fühlt ihr mich?

Hört ihr mich?

Könnt ihr mich hören? <...> [1];

складнопідрядного речення з підрядним додатковим:

Ich will, ich will, dass ihr mir vertraut.

Ich will, ich will, dass ihr mir glaubt.

<...>

Ich will, ich will, dass ihr mich gut seht.

Ich will, ich will, dass ihr mich versteht.

<...>

Wir wollen dass ihr uns vertraut.

Wir wollen dass ihr uns alles glaubt [1];

рамкової конструкції з модальним дієсловом:

Ich will, ich will eure Blicke spüren.

Ich will jeden Herzschlag kontrollieren.

Ich will, ich will eure Stimmen hören.

Ich will, ich will die Ruhe stören [1].

Багатий матеріал для роботи на заняттях дає пісня “*Deutschland*”, яка разом із кліпом на неї стала предметом активного обговорення та гарячих дискусій. Ця пісня представляє різні епізоди історії Німеччини – від вторгнення римської армії на територію германських племен до подій Другої світової війни та червоного терору, пов’язаного з діяльністю ліворадикальної терористичної організації *RAF (Rote Armee Fraktion)* [2]. Осмислення переважно трагічних моментів історії Німеччини є одним із питань, які хвилюють сучасних німців.

Таки чином, пісня не тільки допомагає студентам знайомитися з історією Німеччини, що є дуже важливим при вивченні німецької мови, але й показує, що без засвоєння уроків минулого нація, країна втрачають майбутнє, тобто має дуже сильний виховний потенціал. Пісня “*Deutschland*” може стати основою для організації виховних заходів, під час яких будуть зіставлятися трагічні моменти історії Німеччини та України, розглядатися уроки історії, проєкції історичних подій на сучасність. Під час таких занять і виховних заходів студенти будуть засвоювати й відповідну лексику, вчитимуться не просто вести дискусії, а робити це німецькою мовою.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. <https://www.azlyrics.com/r/rammstein.html>
2. <https://was.media/2019-03-29-vchimo-istoriju-nimechchini-za-klipom-rammstein-deutschland/>

УДК 373.5.016:811'243

Ангеліна ЛУК'ЯНЧУК
здобувач І рівня вищої освіти
спеціальність «Середня освіта.
Мова і література (англійська)»

Леся БАСЮК
кандидат філологічних наук,
старший викладач кафедри німецької філології
Волинський національний університет
імені Лесі Українки, Луцьк

РОЗВИТОК КРЕАТИВНОСТІ НА УРОКАХ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ У 5 КЛАСІ

Сучасний світ потребує від людей вміння засвоювати та застосовувати отримані знання у різних ситуаціях. Вивчення іноземної мови, зокрема, німецької мови у 5 класі сприяє розвитку креативності та творчого мислення та відкриває учням нові можливості для спілкування та пізнання світу [1, с.10].

Розвиток креативності допомагає учням знаходити незвичайні та неочікувані рішення в складних ситуаціях, що підвищує їх самооцінку та самопочуття, з легкістю спілкуватися іноземною мовою й розуміти культуру та менталітет інших країн, висловлювати свої думки та ідеї, а також розвивати уяву та фантазію [2, с. 45].

Існують різні типи вправ на творче мислення, де учні придумують нові речення на основі вже вивченої лексики, створюють власні діалоги на різні теми. Ігри теж є ефективним засобом розвитку креативності [3].

Аналіз підручника «Німецька мова» для 5 класу, розробленого С. І. Сотниковою та Т. Ф. Білоусовою, 2018 року видавництва показав наявність рецептивних, репродуктивних та продуктивних вправ, які сприяють розвитку креативності [4].

Рецептивні вправи спрямовані на сприйняття та розуміння мовного матеріалу, такі як прослуховування, читання та перекладання текстів. Наприклад: *“Wer spricht? Höre zu und finde passende Bilder”*, *“Sieh dir den Familienstammbaum an und lies die E-mail”*.

Репродуктивні вправи – повторення та відтворення раніше вивченого матеріалу, такі як повторення граматичних правил, словникового запасу та лексичних конструкцій. *“Ergänze die Artikel”*, *“Schreibe. Ergänze bin / bist / ist / sind”*, *“Sortiere die Wörter in drei Gruppen”*.

Продуктивні вправи спрямовані на використання мовного матеріалу для створення власних висловлювань, такі як монологічне та діалогічне мовлення, написання текстів. Наприклад: *“Wie macht ihr Bekanntschaft mit den Mädchen? Spielt Dialoge”*, *“Wie machen diese Menschen Bekanntschaft? Bildet Dialoge”*, *“Bilde ähnliche Sätze mit Bildern”*.

Отже, у підручнику «Німецька мова» для 5 класу, розробленого

С. І. Сотниковою та Т. Ф. Білоусовою, 2018 року видавництва представлені рецептивні, репродуктивні та продуктивні вправи утакому співвідношенні: 30 %, 40 %, 30 % відповідно, що свідчить про розвиток креативності на уроках німецької мови від першого до останнього уроку.

Розвиток креативності на уроках німецької мови у 5 класі є надзвичайно важливим, оскільки це допомагає учням розвивати навички, які знадобляться їм в майбутньому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Падалка О. С. та інші. *Педагогічні технології*. Київ: Укр. енциклопедія, 1995. 254 с.
2. Пометун О., Пироженко Л. В. *Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід. Методичний посібник*. Київ: АПН, 2002.
3. Семчук Д. *Творчо-дослідницькі та інтерактивні технології навчання на уроках словесності. Методичний посібник*. Тернопіль: Підручники і посібники, 2007. 144 с.
4. Сотникова С. І., Білоусова Т. Ф. *Німецька мова. 5 клас: підручник для закл. загальн. середн. освіти*. Харків: Вид-во «Ранок», 2018. 176 с.

УДК 159.955:37.091.3

Ангеліна ЛУК'ЯНЧУК

*здобувач I рівня вищої освіти
спеціальність «Середня освіта.
Мова і література (англійська)»*

Тетяна КРИСАНОВА

*доктор філологічних наук, професор
Волинський національний університет
імені Лесі Українки, Луцьк*

**СПОСОБИ РОЗВИТКУ КРЕАТИВНОСТІ НА УРОКАХ
АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В СТАРШИХ КЛАСАХ**

Розвиток творчих здібностей школяра трактується як важливий компонент сучасного навчального процесу, який вимагає впевнених знань і вмінь вирішувати педагогічні завдання. Креативність є основою психологічних принципів навчання та виховання.

Згідно концепції американських психологів Дж. Гілфорда та Е. П. Торренса [1], креативність як універсальна пізнавальна творча здатність є самостійним чинником, що не залежить від інтелекту. Дж. Гілфорд розглядав креативність як здатність відмовитися від шаблонних способів мислення [1]. Виділяють такі параметри креативності: 1) здатність проявляти та вирішувати проблеми; 2) вміння генерувати ідеї, що визначають як гнучкість; 3) майстерність формувати ідеї, які не схожі на погляди суспільства; 4) уміння покращувати об'єкт методом доповнення деталей; 5) здатність аналізувати та синтезувати [2].

Креативність вважається однією з головних ознак обдарованості. Доведено, що є дві фази розвитку креативності, які проходять з віком [3]. У першій фазі відбувається розвиток «первинної» креативності, яка є нездатною до різних сфер життєдіяльності. Найсприятливішим періодом цього процесу вважається вік 3–5 років. Саме у цей період проявляється художня і літературна творчість учнів.

Друга фаза виникає у віці 13–20 років. У цей період з'являється «спеціалізована» креативність, що слугує як заміна чи доповнення до «первинної». За словами М. О. Олехновича, така креативність відноситься до конкретного типу мислення, що поступово утворюється під час розвитку людини. Друга фаза у багатьох суб'єктів закінчується відкиданням наслідування й переходом до оригінальної творчості [4]. Саме на розвиток цього типу креативність повинні бути спрямовані завдання, котрі використовують для навчання англійської мови.

У процесі реалізації творчої діяльності знаходять своє застосування практичні педагогічні технології, які сприяють формуванню активності підлітка. Серед них виділяємо, в першу чергу, створення ситуації успіху, де підліток може проявити себе, підвищити свою самооцінку та свій статус в очах однолітків, педагогів, батьків та навколишнього соціуму. Ігрове навчання дозволяє формувати та розвивати культуру та гнучкість у спілкуванні, вміння налагоджувати контакт у новому колективі, сприяє модернізації творчого процесу. Диференційоване навчання також допомагає побудувати процес розвитку креативності, не орієнтуючись на «середнього учня», виявляти задатки творчої діяльності кожного учасника.

Вибіркове читання є важливим чинником у процесі формування креативності. За допомогою цього методу, учень читає першу частину оповідання та самостійно придумує його завершення. Для збагачення уяви можна скористатись методом активного читання з олівцем в руці та підкресленням ключових моментів. Краще читати повільно, робити нотатки і виділяти час для роздумів, що збільшить шанси для учнів для виникнення нових ідей.

Серед інших способів розвитку креативності виділяємо такі традиційні методи, як написання коротких творів-роздумів, робота з діалогом чи монологом, що вимагає від учнів творчого підходу та пошуку нетрадиційного рішення проблеми.

Отже, використання на уроках творчих завдань дозволяє не лише підвищити рівень знань учнів, але й сприяє розвитку їх творчих здібностей. Виходячи з цього, головним завданням сучасного уроку вважаємо створення такої комунікативної ситуації, під час якої учень мав змогу розвивати свої творчі здібності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бігич О. Б., Бориско Н. Ф., Борецька Г. Е. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних,

педагогічних і лінгвістичних університетів. Київ, 2013. С. 590.

2. Вишнівський В. В. Сучасний підхід до інформатизації навчального процесу. *Телекомунікаційні та інформаційні технології*. 2016. С.16–22.

3. Коротка Н. В. Роль автентичних матеріалів у вивченні ділової англійської мови. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*. Острог: Вид-во НаУОА, 2018. С. 124–127.

4. Шопіна М. Творчий потенціал як чинник розвитку соціальної активності підлітків. *Філософія. Психологія. Педагогіка*. 2014. С. 78–81.

УДК 811.112.2'221:316.472.4

Софія ОРЕЛ

*здобувач І рівня вищої освіти
спеціальність «Середня освіта.
Мова та література (німецька)»*

Олена БОНДАРЧУК

*кандидат філологічних наук
доцент кафедри німецької філології
Волинського національного університету
імені Лесі Українки, Луцьк*

ВИКОРИСТАННЯ НЕВЕРБАЛЬНИХ ЗАСОБІВ КОМУНІКАЦІЇ У СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ

Мета дослідження – вивчити використання невербальних засобів комунікації в соціальних мережах для вивчення німецької мови. Розглянемо, які є види невербального зворотнього зв'язку з читачами у соціальних мережах, які мають на меті вивчати іноземні мови.

За останні роки стрімко почали розвиватись соціальні мережі, такі як: Instagram, Facebook, Twitter, Telegram, а також Tik Tok і всі вони спрямовані на аудиторію, яка зацікавлена в якісному та цікавому контенті. Адже кожному читачеві хочеться бачити у себе в стрічці легкий для сприйняття матеріал, без нічого зайвого.

Проаналізовані сторінки соцмереж свідчать, що на просторах Інтернету з'явилися користувачі, які ведуть канали та сторінки для вивчення німецької мови. Авторами / власниками сторінок є не лише вчителі, носії мови, або перекладачі, а також й прості люди, студенти та іноземці, яким подобається ділитися своїми знаннями, вміннями та навичками із зацікавленими особами.

Вивчення німецької мови за допомогою невербального спілкування в соціальних мережах стало дуже ефективним і з кожним роком ще більше використовується. Можна навести безліч прикладів невербальної комунікації, які блогери застосовують для вивчення мов, щоб залучити увагу аудиторії, передати свої думки, емоції у якісно змонтованому матеріалі.

Вираз обличчя є одним найважливіших, адже активні користувачі використовують різну міміку, коли ілюструють свої емоції, такі як – радість,

здивування, обурення тощо. Наприклад, вони можуть посміхатися, коли говорять про щось приємне, або хмуритися, коли говорять про те, що їх засмучує. Говорячи про жести, блогери також використовують їх, щоб підкреслити свої слова та передати більше інформації. Вони можуть вказати на екран комп'ютера чи предмет, щоб пояснити щось більш детально. Креативи також використовують голос, щоб передати емоції та створити атмосферу, а ще намагаються говорити швидше або повільніше, підвищувати або знижувати голос та використовувати різні звуки, зокрема сміх. Такі невербальні форми спілкування, як міміка, жести та тон голосу, привертають увагу підписників та допомагають передати емоції й почуття, які важко висловити вербально. Зокрема, учні можуть переглядати німецький відеоматеріал і спостерігати за мімікою та жестами оратора, що допоможе їм краще зрозуміти контекст і відчуті висловлені емоції. Також автори можуть змінювати свої пози та рухи, щоб підкреслити свої слова і передати більше інформації. Наприклад, вони можуть сидіти на стільці або стояти, пересувати руки або повертатися до камери, щоб привернути увагу до певного моменту [1].

Популярними зараз стали бути емодзі – це зображення, які використовуються для передачі емоцій в Інтернет-спілкуванні. Наприклад, задумливий смайлик може вказувати на замішаність, а смайлик з сердечками в очах – на захопленість. А ще на платформах, таких як Facebook, Twitter, Telegram можна використовувати графічні символи, такі як сердечка або пальці вгору, щоб відобразити вподобання або підтримку якісному контенту. Також можуть використовуватися різні емодзі, які вказують на ставлення до виконання завдань. Щодо візуального контенту, то він може передавати емоції та настрої, які важко передати словами. Наприклад, відео з квітучими полями на фоні може викликати почуття спокою та гармонії, тоді як фото з людьми, які радіють, може передавати радість та веселощі [2].

Для нашого дослідження, щоб зрозуміти якими ж невербальними засобами комунікації користуються відомі блогери, ми взяли Інстаграм-сторінку @deutsch_eins [3]. Це досить яскравий приклад пабліку, де використовується різноманітна невербальна комунікація, яка залучає нову аудиторію і є цікава для сприйняття. Що відразу кидається в очі – це зміна тону голосу під час подачі матеріалу, що дає читачам виділити головну інформацію. Можна побачити, що для урізноманітнення матеріалу, блогерка використовує картинки та відео, зазвичай це щось комічне або спотворене, проте мемів у стрічці достатньо. Говорячи про жести чи міміку, ми бачимо, як вона постійно змінює емоції, робить багато рухів, поз, а також задіює сторонні предмети, створюючи асоціацію. Ну і неможливо забути про її зовнішній вигляд, її пости формуються у вигляді міні-історій і діалогів, в кожному з яких вона входить в різні образи, щоб читачі краще розкрили сенс побаченого. Також вона урізноманітнює матеріал демонстраційними картинками, які є дійсно цікавими, як і для малих, так і для дорослих.

Загалом, всі засоби комунікації, які використовують у соціальних

мережах для вивчення німецької мови є однаково важливими і взаємопов'язаними між собою, бо всі вони сприяють легкому запам'ятовуванню поданого матеріалу і в подальшому чіткому відтворенню отриманої інформації. А також сприяють створенню в нашій уяві візуалізації, яка в цілому допомагає ефективному навчанню. Тому на сьогодні так важливо розвивати свої навички, щоб вміло доносити матеріал до аудиторії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Ковбасюк Л. А. Невербальні засоби спілкування в сучасній німецькомовній Інтернет-комунікації. *Мова та культура*. 2011. Вип. 14, Т. 3. С. 226–231. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mik_2011_14_3_39.
2. Трофімчук В. В. Емодзі як прояв креолізації у студентській блогосфері. 2020. URL: <https://www.ukrlogos.in.ua/10.11232-2663-4139.09.06.html>.
3. Online Deutsch lernen. URL: https://instagram.com/deutsch_eins?igshid=YmMyMTA2M2Y=

УДК [378.091.3.016:811.111]

Марія ПОГОДІНА

*старший викладач кафедри іноземних мов,
Харківський національний університет Повітряних
Сил імені Івана Кожедуба, Харків*

ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У ВІЙСЬКОВИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Євроінтеграція та тісне співробітництво нашої країни з країнами членами НАТО, реформи у Збройних Силах України ставлять перед майбутніми офіцерами певні вимоги щодо знання іноземної мови. Досягнення високого рівня володіння іноземною мовою не можливе без фундаментальної мовної підготовки в закладах вищої освіти. Викладачам важливо знати новітні методи викладання іноземної мови, спеціальні навчальні техніки та прийоми, щоб оптимально підібрати той чи інший метод викладання відповідно до рівня знань, потреб, інтересів курсантів.

Останнім часом набув поширення термін «інтерактивне навчання», який можна розглядати як сучасну форму активних методів. За визначенням дослідника В. Маригодова, «інтерактивне навчання – це навчання в режимі діалогу, під час якого відбувається взаємодія учасників педагогічного процесу з метою взаєморозуміння та спільного вирішення навчальних завдань» [2, с. 51]. Це навчання, де студент стає суб'єктом навчальної діяльності, вступає в діалог з викладачем, бере участь у процесі пізнання у ході виконання творчих, пошукових, проблемних завдань. У процесі застосування інтерактивних технологій (“*inter*” – це взаємний, “*act*” – діяти) здійснюється взаємодія студентів не лише з викладачем, а і один з одним при виконанні завдань в парах та групах. Отже, ключовим поняттям, що визначає зміст інтерактивних

технологій, є «взаємодія» – безпосередня міжособистісна комунікація. Застосування інтерактивних методів на занятті дає змогу курсантам навчатись активно, а саме, приймати рішення з приводу організації процесу навчання у ході міжособистісної комунікації, що сприяє не лише формуванню іншомовної мовленнєвої компетентності, а й забезпечує розвиток інтелектуальних здібностей та аналітичного мислення.

Застосування інтерактивних технологій навчання передбачає впровадження комунікативного метода. Це метод, який формує у курсантів комунікативну компетенцію, тобто здатність правильно та доречно користуватись мовою залежно від конкретної мовленнєвої ситуації. Комунікативний метод як засіб навчання іноземних мов спрямований на розвиток і вдосконалення особистості, розкриття її резервних можливостей і творчого потенціалу, створює передумови для ефективного покращення навчального процесу в закладах вищої освіти. Цей метод дає змогу впровадити в процес навчання такі форми роботи, як мозковий штурм (*brainstorming*), рольові ігри (*role play*) та створення проблемної ситуації. Мозковий штурм – це процес вирішення проблеми на основі стимулювання творчої активності, що розвиває пошуково-дослідницькі компетенції, креативність і комунікативні вміння, допомагає оволодіти навичками роботи в групі. Рольова гра змушує курсантів вирішувати різноманітні проблеми, сприяючи формуванню відповідних видів мовленнєвої діяльності. Метод створення проблемної ситуації базується на прикладах із життя й передбачає самостійне формування курсантами проблемних ситуацій і колективний пошук їх вирішення [1, с. 22].

Різновидом комунікативного метода є когнітивно-комунікативний метод викладання. Тут вивчення будь-якого лінгвістичного явища спирається на розуміння його виникнення та використання в мові. Вправи когнітивно-комунікативного характеру повинні захоплювати увагу курсантів, підштовхувати їх зацікавленість у подальшому засвоєнні, вчити аналізувати, порівнювати, узагальнювати, відшукувати взаємозв'язки [3, с. 58]. Важливим у вивченні іноземної мови є також конструктивістський метод. Він дає можливість курсантам наблизитися до реальних життєвих ситуацій, «пережити» їх, користуючись іноземною мовою, та бути готовими спілкуватися англійською мовою в подібних ситуаціях у майбутньому [3, с. 57]. Обираючи методи, викладач повинен провести аналіз мовних потреб курсантів, а також, орієнтуючись на практичне використання мови, навчити курсантів вести бесіди на професійні теми та розробляти власні проекти.

Отже, якісна іншомовна підготовка курсантів військових закладів вищої освіти є можливою за умови застосування нових підходів до викладання. Використання інтерактивних методів навчання мотивує курсантів до вивчення іноземних мов, розвиває самостійну розумову діяльність, формує комунікативні навички, міжкультурну й професійну компетентність. Спеціальні навчальні техніки спонукають не лише курсанта, але й викладача до постійної творчості, сприяють розвитку педагогічних здібностей, орієнтують на пошук унікальних

якостей курсантів, особливостей їх мислення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Білоцерковець А. Новітні методи викладання іноземної мови за професійним спрямуванням у ВНЗ. *Дослідження та впровадження в начальний процес сучасних моделей викладання іноземної мови за фахом* : зб. матеріалів III Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. з питань методики викладання іноземної мови, 15 травня 2017 р. Одеса : Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, 2017. С. 21–22

2. Маригодов В., Слободянюк А., Козлакова Г. Освітня система як технологічний комплекс. *Проблеми освіти* : наук.-метод. зб. 2000. № 22. С. 51–56.

3. Мельнікова Т. Сучасні методи викладання іноземних мов. *Лінгвістичні та лінгвокультурологічні аспекти навчання іноземних студентів у вищих навчальних закладах України : матеріали IV Всеукр. наук.-практ. конф.*, м. Дніпропетровськ, 24–25 квітня 2014 р. Дніпропетровськ, 2014. С. 57–59.

УДК 811.112.2:316.472.4

Вікторія ПОТІШУК

*здобувач І рівня вищої освіти
спеціальність «Середня освіта.
Мова і література(німецька)»*

Олена БОНДАРЧУК

*кандидат філологічних наук
доцент кафедри німецької філології
Волинського національного університету
імені Лесі Українки, Луцьк*

**НІМЕЦЬКОМОВНІ ІНФЛУЕНСЕРИ У СОЦІАЛЬНІЙ МЕРЕЖІ
ІНСТАГРАМ ЯК ДЖЕРЕЛО ВИВЧЕННЯ НІМЕЦЬКОЇ МОВИ**

На сьогоднішній день новітні технології світу зумовлюють відповідні зміни в освіті. Тому теоретичні і практичні підходи до навчання та викладання іноземних мов стрімко розвиваються. Це все відбувається з однією метою – умотивувати здобувачів освіти до вивчення німецької мови, самостійності, а також формувати і розвивати в учнів ключові компетентності.

Мета нашого дослідження – вивчити мережу Інстаграм як сучасну популярну платформу для вивчення німецької мови. Мережа Інстаграм є найбільш поширеною мережею серед сучасної молоді. Велика кількість молодих людей не лише відпочивають, гортаючи світлини в Інстаграм, а ще й навчаються. Адже, таке навчання є більш цікавим та ефективним, порівняно з простим нудним поясненням.

Саме такий інноваційний підхід німецькомовних інфлуенсерів до пояснення німецької мови є дуже корисний тим, що молоді люди звикли до яскравих кольорів, картинок, цікавого викладу матеріалу, а соціальні мережі

саме це і пропонують здобувачам освіти. Матеріал, який супроводжено цікавим підходом до його пояснення, завжди привертає увагу [1].

Німецькомовні інфлуенсери не просто публікують пости з навчальними матеріалами, а ще й створюють свої власні Інстаграм-курси, на яких людина може покращити свої знання з німецької мови. Ведення сторінки Інстаграм – дуже відповідальна діяльність, тому що пост може бути переглянутий багато разів і мусить бути бездоганним. Тим більше, зацікавлені особи в поясненні купують підготовчі курси для більш детального вивчення німецької мови. Тому дуже важливо знати свій предмет та вміти його пояснити іншим.

Дуже важливою перевагою дистанційного вивчення німецької мови є запис тих чи інших уроків, постів, відео-пояснень. Вони зберігаються на сторінці того чи іншого блогера довгий період часу. Це допомагає студентам ще кілька разів перечитати, переглянути і нарешті запам'ятати цей матеріал.

Як свідчить опрацьовані сторінки в мережі Інстаграм, матеріал для подачі починається від рівня А1 та закінчується С2. Найбільш корисною онлайн-школою на мою думку є – *Startdeutschschule*, де можна суттєво покращити свої знання [2].

Німецькомовні інфлуенсери більше уваги приділяють тому матеріалу, який є складним для запам'ятовування. Вони відводять на нього декілька уроків. Наприклад відмінки німецької мови, числівники, та часи – *Perfekt, Präteritum, Plusquamperfekt*, також модальні дієслова.

Велику аудиторію німецькомовних інфлуенсерів складають батьки, які прагнуть, щоб їхні діти вже змалку вивчали німецьку мову. Саме тому на такий випадок блогери створюють так звані «Дитячі групи» спеціально під вік дітей (від 5 років). Також німецькомовними інфлуенсерами можуть бути не лише українські блогери, які навчають німецької, а й самі німці і німкені. Вони ведуть свою Інстаграм-сторінку, де показують своє особисте життя. Хочу навести приклад п'яти німецьких блогерів.

- “*Dagi Bee*”. Прекрасний блог правабливої красуні *Dagi Bee*, у якому вона розповідає про життя, побут, секрети стилю, подорожі. Її можете знайти у фейсбук, інстаграм та на ютуб-каналі.

- “*Julienco*”. Такий собі хлопець Юліан – блогер із Кельна, який знімає на камеру свій день і публікує його у соцмережах. Він проводить різні експерименти, постійно жартує та ділиться своїми враженнями і розповідями на різні теми.

- “*Hazel & Thomas*”. Ця парочка блогерів просто ходять з камерою по різних місцинах, починаючи від м'ясної лавки і закінчуючи Європарламентом і фільмують все на камеру. Їх блог – це ютуб-канал, з 15-20-хвилинними роликами на різні теми. Останні з них, наприклад про *Rotwein, Arbeit, Pflanzen* на доступній для студентів німецькій мові.

- “*MrWissen2go*”. Цей блогер веде свої репортажі на різні теми, опираючись на цікаві факти з історії. Він створив навіть канал *MrWissen2gogeschichte*, у якому публікує лише історичні факти різних країн.

Блог буде цікавий і корисний тим, хто захоплюється історією і у кого рівень вище початкового.

▪ “Tomatolix”. Цей блогер трішки дивний, бо проводить над собою експерименти. Це не просто чудернацькі експерименти над собою, всі його репортажі мають своє пояснення і ціль. Так можна тренувати не лише свої вміння з німецької мови, а й дізнатись багато цікавого [3].

Як студентка, яка вивчає німецьку мову, можу сказати, що дуже цікаво стежити за корінними німцями, слухати їхні розповіді та старатись зрозуміти мову. Це дуже важливо для бажаючих знати і володіти німецькою мовою, адже в Україні ми вчимося говорити, але не маємо навичок живого спілкування. Тому слухаючи таких блогерів, можна навчитись говорити німецькою мовою без акценту.

Зважаючи на все вище сказане, мережу Інстаграм можна назвати не лише програмою для розваги, а й чудовою платформою для вивчення німецької мови з цікавим підходом до навчання та зрозумілим матеріалом для запам'ятовування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Горбатюк Р. М. Мобільне навчання як нова технологія вищої освіти.
URL: <http://surl.li/hfant> (дата звернення: 27.04.2021)
2. Маркус Пойзер, Курси вивчення німецької мови «Startdeutschschule»
URL: <https://instagram.com/startdeutschschule.ukraine?igshid=YmMyMTA2M2Y=>(
дата звернення: 24.10.2021)
3. Німецькі блогери, на яких потрібно підписатися, 2021. URL:
<https://www.deutschland.de/ru/topic/obschestvo/nemeckie-blogery-bolshe-raznoobraziya> (дата звернення: 17.05.2021)

UDC 37.01/09

Марина СКУРАТІВСЬКА
*доцент кафедри іноземних мов
та загальноосвітніх дисциплін
Університет «КРОК», Київ*

HANDLUNGSORIENTIERTER FREMDSPRACHENUNTERRICHT

Das Konzept “handlungsorientierter Unterricht” steht heutzutage im Fokus der modernen methodischen Forschungen. In letzten Jahrzehnten sind viele wissenschaftliche Artikel, Bücher zu diesem Thema von ausländischen sowie ukrainischen Autoren erschienen, einige Werke möchten wir gerne im Zusammenhang zu unserer Arbeit erwähnen: [1; 2; 4; 5].

Was den Fremdspracheunterricht anbetrifft, so erklärt man die handlungsorientierte Methode als die aktive Anwendung der Sprache, die Sprachproduktion in den lebensnahen, realen kommunikativen Situationen.

Das heißt, aktiv und in der Kooperation mit anderen Lernenden / Studierenden die Sprache zu beherrschen. Darüber hinaus stehen im Mittelpunkt von dieser

Methodik die Handlung selbst und die Entstehung eines “Produktes”.

Man behauptet, der chinesische Philosoph Konfuzius hat einmal gesagt: “Sage es mir und ich vergesse es, zeige es mir und ich erinnere mich, lass es mich tun und ich behalte es”. [3]

Dieses Zitat schildert sehr gut die Gestaltung des handlungsorientierten Unterrichts.

Man unterscheidet verschiedene handlungsorientierte Techniken, die trotzdem gemeinsame Merkmale besitzen: die Interessen der Lernenden / Studierenden stehen immer im Vordergrund, man arbeitet an einem Problem, man diskutieret, man findet eine Problemlösung, es werden individuelle und kooperative, kreative, interessante Formen der Tätigkeit kombiniert, die Aktivitäten im Unterricht fördern sowohl die Kopf- als auch die Handarbeit, man kommuniziert miteinander, man produziert ein Produkt und am Ende des Lernprozesses sollte man unbedingt auch über das Gemachte reflektieren.

Es gibt eine Menge von Formen, wie man die handlungsorientierte Methodik im Unterricht realisieren kann.

Die Gestaltungsformen des handlungsorientierten Unterrichts, die wir für besonders gut geeignet für den Fremdsprachenunterricht halten, sind folgende: die Exkursion, die Projektarbeit, die „Case-Methode“, das Rollenspiel, Brainstorming, Lernstationen, der Vortrag, die Rede, das Interview, Poster, Modelle, Webseiten, Collagen, Videos, computergestützte Präsentation usw.

Man benutzt im handlungsorientierten Unterricht aktiv verschiedene moderne Medien: Instagram, YouTube, Computerspiele, Filme, soziale Messenger usw.

Wir möchten weiter einige Beispiele der Anwendung der handlungsorientierten Methodik aus unserer Erfahrung anführen.

Die Autorin dieses Artikels arbeitet im Schulbereich sowie ist an einer Universität tätig, deshalb kann sie mit Zuversicht behaupten, dass sich handlungsorientierte Methodik effektiv und erfolgreich sowohl im schulischen als auch im universitären Bereich anwenden lässt.

In meinem Deutschunterricht führen wir oft Projekte durch. Schüler und Studenten zeigen immer großes Interesse an der Projektarbeit. Besonders wenn man etwas Praktisches und gleichzeitig Kreatives macht.

In modernen Deutschlehrbüchern im Schulbereich gibt es am Ende jeder Lektion Vorschläge, sogenannte „Impulse“ für die Realisierung von einem Lernprojekt.

So können die Schüler im Fremdsprachenunterricht eine Geschichte ausdenken, einen eigenen Text schreiben und ein Bild dazu malen.

Oder man bereitet eine Power-Point-Präsentation vor und dann hält man einen Vortrag im Plenum anhand von dieser Präsentation.

Eine weitere interessante Möglichkeit für die Projektrealisierung wäre ein Lied oder ein Gedicht selbst zu schreiben und dann vor der Klasse auftreten. Man kann auch ein Theaterstück selbst schreiben, indem man auch selbst die Puppen oder Kostüme für die Aufführung strickt, näht, stickt usw. Auf solche Weise wird auch das

Prinzip der Integrierung der Handarbeit in den Unterricht realisiert.

Die Schüler können heutzutage auch viele Projekte mit der Anwendung von modernen Medien machen, z.B. ein Video drehen.

Im universitären Lernkontext lässt sich dann die Projektmethodik viel weiter anwenden. Die Studenten sind schon im Stande umfangreiche Forschungen im Internet zu machen, aktiv an den Diskussionen oder Moderation teilzunehmen. Sie sind schon viel mehr selbständiger und deshalb ist auch die Palette von den handlungsorientierten Techniken wesentlich breiter.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Delius K., Surkamp C. und Wirag A. (Hg.) Handlungsorientierter Fremdsprachenunterricht empirisch. Studien zu schulischen und universitären Lehr-/Lernkontexten. *Göttinger Schriften zur Englischen Philologie*, Band 14. Universitätsverlag Göttingen, 2021. 223 S.

2. Pütz A. Unterrichtsformen. Handlungsorientierter Unterricht. GRIN Verlag, 2014. 24 S.

3. Telc language tests: <https://www.telc.net/verlagsprogramm/ueber-telc/daf-wissensportal/didaktik/handlungsorientierung.html>

4. Паркер Р., Томсен Бо Ст'єрне Дослідження інтегрованих педагогік, що ґрунтуються на ігровому діяльнісному підході та сприяють всебічному розвитку дітей початкової школи, The LEGO Foundation. Березень, 2019. 39 с.

5. Шіба А. В. Реалізація системно-діяльнісного підходу в процесі професійної підготовки майбутнього вчителя іноземної мови. *Молодий вчений*. № 7.1 (83.1). 2020. С. 146–149.

УДК 81'243:004.42

Євген СЛЮЗКО

здобувач І рівня вищої освіти
спеціальність «Електроенергетика,
електротехніка та електромеханіка»

Анастасія КІНАЩУК

доктор філософії з філології
асистент кафедри іноземних мов
Національний університет водного
господарства та природокористування, Рівне

ВИКОРИСТАННЯ МОБІЛЬНИХ ЗАСТОСУНКІВ

У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ

На сучасному етапі розвитку лінгвістичної науки дедалі частіше у поле зору дослідників потрапляє питання про використання інформаційних технологій у процесі вивчення іноземних мов. У своїх розвідках науковці намагаються окреслити поняття «інтерактивні технології» та «інноваційна педагогічна технологія» (Н. Годованець), визначити основні шляхи використання інформаційно-комунікаційних технологій в процесі навчання

англійської мови (Н. Бондар), проаналізувати різні види комп'ютерних програм для вивчення іноземної мови (І. Кузьміна) та ін. Названі напрацювання авторів засвідчують неабияку актуальність досліджень на предмет вивчення застосування комп'ютерних технологій у навчальному процесі.

Мета розвідки – схарактеризувати використання мобільних застосунків у вивченні іноземних мов.

Існує перелік мобільних застосунків, які стають у нагоді у процесі вивчення іноземної мови.

До прикладу, особливо популярним серед користувачів мобільних технологій є програма “Preply” – сервіс вивчення мов із репетиторами, який пропонує живе спілкування з носіями мови послуговуючись відеозв'язком. Для українців доступні 60-хвилинні групові заняття з волонтерами, для чого необхідно зареєструватись на сайті. Названа освітня онлайн-платформа віртуально об'єднує репетиторів, викладачів і студентів, використовує алгоритм ранжування і класифікації репетиторів, а також має елементи машинного навчання [2].

Мобільний застосунок “Busuu” поєднує навчання у власному ритмі, онлайн-заняття з досвідченими викладачами та практику з більше, ніж 120 мільйонами носіїв мови з усього світу. Для українців застосунок функціонує безкоштовно 12-ма мовами: англійською, іспанською, французькою, німецькою, італійською, португальською, російською, польською, турецькою, арабською, японською та китайською. Учні вибирають одну або кілька з цих мов і виконують завдання самостійно, вивчаючи лексику й граматику. Після цього вони можуть практикувати свої знання у розмовах із носіями мов в спільноті “Busuu” [4].

Безкоштовна платформа “Duolingo” для вивчення мови та «краудсорсингових» перекладів. Сервіс розроблений так, що в міру проходження уроків користувачі паралельно допомагають перекладати веб-сайти, статті та інші документи [3]. Компанія створила розмовник трьома мовами – англійською, польською та німецькою, який допоможе у спілкуванні у побутових ситуаціях, а користувачі можуть мати платні та безкоштовні види акаунтів.

Мобільний застосунок “UTalk” містить велику кількість повсякденних слів і фраз, згрупованих за темами. На вивчення кожної теми потрібно близько двох-трьох годин, однак користувач може «занурюватися» в кожен тему кілька разів по п'ять або більше хвилин і навчатися у зручному темпі. Кожна мова складається з понад 60 тем для усного спілкування (на вивчення однієї мови знадобиться близько 180 годин) [2]. Кожне слово у додатку записано носіями мови – чоловіком і жінкою. Відтак, користувач може записати свій голос і порівняти вимовлені фрази з носієм стільки разів, скільки необхідно для досягнення ідеальної вимови. Застосунок дає можливість вивчити понад 140 мов та є доступним для завантаження операційними системами “iOS” та “Android”.

У 2017 р. мобільний застосунок “*Mondly*” відкрила доступ до курсів вивчення 33 мовами. У 2020 р. у додатку з’явилися курси для вивчення ще 8 нових мов: бенгальської, каталонської, латинської, литовської, словацької, тагальської, урду та ін. З таким оновленням портфоліо додатка зросло з 33 до 41 мов [2].

Таким чином, використання мобільних застосунків характеризуємо як один із ефективних допоміжних інструментів у вивченні іноземних мов. Перспективи подальших розвідок вбачаємо у прикладному дослідженні найбільш популярних мобільних застосунків у Європі та Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Мобільні за стосунки для вивчення іноземних мов. URL : <https://mon.gov.ua/ua/news/mobilni-zastosunki-dlya-vivchennya-inozemnih-mov> (дата звернення 15.04.2023).
2. Англійська мова. URL : <http://surl.li/ajckx> (дата звернення 15.04.2023).
3. Ломінська М. Сервіси для вивчення мов, які стали безкоштовними для українців. URL : <https://blog.ithillel.ua/articles/apps-for-learning-languages> (дата звернення 15.04.2023).
4. Bussuu. URL : <https://uk.wikipedia.org/wiki/Busuu> (date of application 15.04.2023).

УДК 378:811.111+26-535.7

Наталія ТАРАСЮК

*кандидат педагогічних наук
доцент кафедри іноземних мов*

Анна БУРДА

*здобувач I рівня вищої освіти
спеціальність «Геодезія та землеустрій»
Національний університет водного
господарства та природокористування, Рівне*

ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЗА ДОПОМОГОЮ ПІСЕНЬ

Усім відомо, що музика – найдивовижніша річ на світі. Вона може миттєво підняти настрій і наповнити вас енергією. Музика викликає сильні емоції. Викладач англійської мови Юлія М. з репетиторського сайту *BUKI* вважає, що чарівні можливості музики не вичерпуються лише психологічним задоволенням від прослуховування, але і може навчати англійської мови [2]. Чудовим інструментом для вивчення англійської мови є пісні. Ми можемо використовувати їх, щоб практикувати вивчення англійської мови та удосконалювати мовні навички. Пісні також допомагають нам вивчати нові слова та вирази, а ще покращують вимову. Пісні – це цікавий спосіб вивчати англійську мову. Якщо процес вивчення мови буде викликати інтерес, то і результат буде позитивним. Ось чому важливо вибирати для слухання музику, яка нам подобається. Контент менеджер підготовчого центру *Grade Education*

Centre вважає, щонайкраще для вивчення англійської мови підійдуть не надто довгі, повільні пісні, які легко запам'ятовуються та написані розмовною англійською [1].

Спів чудово підходить для вивчення ритму мови. Це допомагає нам дізнатися, як слова пов'язані між собою у зв'язному мовленні.

Коли ми вивчаємо нову мову, з'являється багато незвичних для нашої вимови звуків, які наш артикуляційний апарат не звик відтворювати. Спів допомагає формувати правильні мовленнєві звуки, та відтворювати їх голосно та чітко.

Для підтвердження ефективності вивчення мов за допомогою пісень було проведено безліч досліджень. Роботи таких зарубіжних педагогів, як *Eken, Saricoban and Metin, Adamowski, Guglielmino* показують, що у дітей, які слухали музику у ранньому віці, значно ширший словниковий запас, вони краще відчують граматику, а також їх вербальний IQ значно вищий [1].

Пісні допомагають нам позбутися акценту. Повторюючи слова пісні під музику, ми намагаємося відтворити ритм, інтонацію виконавця, і згодом наше мовлення стає більш наближеним до носія мови.

Жителі Великобританії та Америки розмовляють різними акцентами англійської мови. Завдяки вокалу артистів нам легше почути це в дії і зрозуміти різницю між різними акцентами. Наприклад, *Arctic Monkeys* співають з йоркширським (північним) акцентом, тоді як *Garry Styles* з британським [3].

Пісні слід не тільки слухати, але й читати текст. Для цього потрібно знайти повний текст композиції, прочитати, знайти переклад або визначення основних незнайомих слів.

У текстах англійських пісень часто використовують сленгові слова та фрази замість стандартної англійської мови. Це корисно, оскільки ми навчаємося поширеним неформальним фразам, які сьогодні використовують носії мови.

Музика допомагає без зусиль навчитися застосовувати граматичні правила: часи, закінчення слів, тощо. За допомогою пісень ми можемо швидко навчитися використовувати правильну граматику у повсякденних розмовах [1]. Англійські пісні зазвичай підбираються до певної теми, яку вивчають. Це може бути для прикладу новий граматичний час або певна граматична конструкція. Але не потрібно забувати, що текст пісні – це вірш. Викладач англійської мови Юлія М. з репетиторського сайту *BUKI* вважає, щоб вийшов гарний, звучний і ритмічний текст, автори часто дозволяють собі деяке відходження від правил граматики, або вживають слова в незвичних значеннях [2].

Композиції мають різну швидкість – одні швидкі, інші повільні. Це означає, що ми можемо почати з прослуховування повільних та простих пісень, а потім вивчати більш швидші та складні. Корінні британці та американці часто говорять швидко, тому така практика – це гарна основа для розвитку швидкості говоріння [3].

Ефективно застосовують такий метод навчання викладачі мовного курсу

“Michael Gott International”. Відвідавши їхні очні та дистанційні курси у 2018 та 2021 році, можемо сказати, що методика викладання є досить ефективною: розвивається пам’ять, покращується вимова та швидко вивчаються нові слова та розширюється вокабуляр. Перед кожним заняттям, що проводилося носіями мови, ми співали легких у запам’ятовуванні пісень, які містили невідомі слова і фрази. Пісні узгоджувалися відповідно до певної теми уроку.

Враховуючи власний досвід та науково підтвержені дослідження можна стверджувати, що музика також впливає на наші емоції, а все, що викликає позитивні відчуття, зазвичай дуже легко запам’ятовується.

Отже, метод вивчення англійської мови за допомогою пісень має багато переваг та є надзвичайно ефективним. Вивчення мови цим способом допомагає швидко збільшити словниковий запас та покращити вимову. Використання пісень може допомогти вдосконалити слухові навички аудіювання, розширити знання лексики та граматики.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Чорна Ю. Як вчити англійську за допомогою пісень? URL: <https://cambridge.ua/uk/blog/learning-english-with-songs/>.
2. Юлія М. Вивчення англійської мови за допомогою пісень. ТОП-5 найкрутіших безкоштовних онлайн ресурсів. URL: <https://buki.com.ua/blogs/vyvchennya-anhliyskoyi-movy-za-dopomohoyu-pisen-top-5-naykrutishykh-bezkoshtovnykh-onlayn-resursiv/>.
3. James F. How to learn English with songs and music URL: <https://onlineteachersuk.com/learn-english-with-songs-music/>.

УДК 811.112.2’271.14:811.116.2

Інна ТАТАРЧЕНКО

*здобувач II рівня вищої освіти
спеціальність «Середня освіта.
Мова і література (англійська)»*

Олександр ПІСКУНОВ

*кандидат філологічних наук,
доцент кафедри германської та слов’янської філології
ДВНЗ «Донбаський державний
педагогічний університет», Слов’янськ*

ВИЯВЛЕННЯ ТА УСУНЕННЯ ГРАМАТИЧНИХ ПОМИЛОК, ЗУМОВЛЕНИХ МОВНОЮ ІНТЕРФЕРЕНЦІЄЮ, В УСНОМУ МОВЛЕННІ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ

Процес навчання іноземної мови супроводжується його взаємодією з рідною мовою, тому використання сформованих раніше навичок та вмінь зменшує час на оволодіння новим матеріалом, дозволяє ефективніше розвивати самоконтроль та попереджати виникнення інтерферентних явищ у мовленні учня, оскільки саме різнорівневі мовні помилки є проявом

інтерференції [1, с. 71–73]. Проте спостереження за мовленням учнів та його аналіз під час навчання вказує на значну кількість типових мовленнєвих помилок. Метою роботи є аналіз типових помилок у мовленні іноземною мовою учнів старших класів, причинивиникнення порушень і відхилень. Наше дослідження спрямоване на виявлення типів граматичних помилок, які допускаються учнями в усному мовленні англійською мовою. Дослідження виявило наступні граматичні помилки у мові учнів, такі як відсутність дієслова «*to be*» у реченнях, вживання неправильної форми дієслова в Present Simple, помилкове утворення негативної форми дієслова «*have*» в Present Simple, неправильне використання прикметника замість прислівника «*badly*», помилкове вживання *much / many, little / a few* зі злічувальними та незлічувальними іменниками, неправильний порядок та доповнення [1, с. 71–73; 2]. Причинами помилок були внутрішньомовні фактори. Міжмовними факторами були неправильний порядок та доповнення; такі як надмірне використання прийменників та неправильний порядок слів, які базувались на їх перекладі з рідної мови. З чотирьох мовних навичок усне мовлення є найважчим для опанування. Розмовна мова вважається найскладнішою, оскільки вона вимагає від учнів оволодіння граматиною, змістом, формами та вимовою. Усне мовлення відбувається в режимі реального часу і спонтанно. Це змушує учнів вимовляти висловлювання безпосередньо мовою, що вивчається. Правильне використання учнями граматичних структур вимагає довжини та складності висловлювань та добре структурованих речень. Неминуче вони допускають багато помилок [3].

Спостереження за відповідями учнів та аналіз їхнього мовлення показав, що учні достатньо володіють мовленнєвими засобами і словниковим запасом з тим, щоб висловитися з певних тем. Вони усвідомлено використовують набір найчастіше вживаних зворотів і моделей, що асоціюються з найбільш передбачуваними ситуаціями; проте, водночас, систематично припускаються елементарних помилок, а саме: у мовленні учнів наявна значна кількість фонетичних, граматичних і лексичних помилок. Це дає підставу стверджувати, що у учнів іншомовна комунікативна компетенція достатньо сформована, тоді як мовна компетенція має низький рівень розвитку. Аналізуючи причини низького рівня сформованості граматичної компетенції учнів, вважаємо, що систематичність граматичних помилок у мовленні зумовлена такими чинниками: звиканням викладача до граматичних помилок учнів і відсутністю коригувальних реакцій; звиканням учнів до відсутності коригувальних реакцій викладача щодо їхніх граматичних помилок; відсутністю вправ для виправлення граматичних помилок. Оскільки однотипні порушення зустрічаються у мовленні різних учнів і повторюються систематично, відповідно їхня поява пов'язана з об'єктивними закономірностями, які полягають, на нашу думку, у такому недостатньо розробленій методиці формування мовної компетенції та методики виправлення помилок у мовленні учнів. Одним із способів усунути граматичні помилки в англійській мові –

виконати кілька онлайн-вправ. Наприклад, на Grammarly є безкоштовна граматична перевірка, яка допоможе виявити помилки. Багато веб-сайтів пропонують вікторини та інші вправи, які допомагають говорити без поширених граматичних помилок. Поширеною помилкою тих, хто вивчає англійську, є використання неправильних прийменників у мовленні. Це маленькі слова, але вони можуть повністю змінити зміст речення. Щоб уникнути поширених помилок в англійській мові, необхідно вивчити, які прийменники супроводжують дієслова та іменники. Хороший спосіб зробити це – знайти визначення слів у словнику, а потім знайти приклади їхнього використання в реченнях. Крім того, багато онлайн-вікторин допоможуть учням перевірити свої знання прийменників.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Волошок І. В. Типологія мовних помилок в усному англійському мовленні студентів-філологів. *Наукові праці. Педагогіка. Випуск 234. Том 246.* С. 71–74.

2. Мосьпан Н. В. Типові помилки в усному мовленні студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів. *Народний вісник. Науково-методичний електронний журнал*, 2012. 18. https://www.narodnaosvita.kiev.ua/Narodna_osvita/vupysku/18/statti/mospan.htm

3. Ellis N. *Implicit and Explicit Learning of Languages* / Ellis N. / London: Academic Press, 1994. 599 p

УДК 37.011.3:005:336.2:81276.6:502/504-051

Віра ШИМАНСЬКА

здобувач III рівня вищої освіти

спеціальність «Освітні, педагогічні науки»

Тернопільський національний педагогічний університет

імені Володимира Гнатюка, Тернопіль

TED TALKS ЯК ЧИННИК ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ В УСНОМУ АНГЛОМОВНОМУ СПІЛКУВАННІ МАЙБІТНІХ ЕКОЛОГІВ

Для вирішення актуальних питань сьогодення, а також з метою інтеграції України до світового співтовариства для розв'язання глобальних екологічних проблем наша держава активно співпрацює з міжнародними організаціями в сфері охорони навколишнього природного середовища. Міжнародний досвід з питань екології є важливим для студентів цієї професії. Становлення такого фахівця вимагає формування готовності до іншомовної міжкультурної комунікації, вільного володіння професійно орієнтованим спілкуванням. У контексті прогнозованого попиту на вакансії в умовах розширення європейської та світової інтеграції, експерти погоджуються, що у найближчому майбутньому зростатиме попит на висококваліфікованих спеціалістів, які володітимуть високим рівнем мультифункціональності, інтелектуального

розвитку та комунікативної компетентності, а, особливо, буде зростати потреба у фахівцях, що володіють іноземною мовою.

Питання пов'язані з формуванням компетентності в усному англомовному професійно-орієнтованому спілкуванні майбутніх екологів досліджувались такими науковцями: Н. Бібік [1], Н. Микитенко [3, 4], Г. Терещук [6], Дж. Равен (J. Raven) [9], Д. Метьюс (D. Matthews) [8] та інші.

Розвиток екологічних інновацій, виникнення нових проблем забруднення навколишнього середовища, зниження негативного впливу діяльності людини на навколишнє середовище або підвищення стійкості екологічної системи до навантаження ставить перед собою задачі в формуванні усного англомовного професійно-орієнтованого спілкування майбутніх екологів.

Завдяки інтернет технологіям, зокрема, платформі *youtube*, студенти можуть отримати певні переваги під час онлайн навчання. *TED* (аббревіатура від англ. *Technology Entertainment Design*; Технології, Розваги, Проекти) — некомерційна організація в США, що займається розповсюдженням ідей, що повинні змінити світ. Конференція *TED* славиться своїми лекціями (*TED Talks*), які спочатку були зосереджені тільки на технологіях, розвагах та дизайні. Що включає в себе назву платформи [10]. Згодом *TED*-лектори почали висвітлювати проблеми природничих наук, мистецтво, освіту, культуру, бізнес. В середньому відео триває 18 хвилин, що дає змогу зберегти увагу студента. Під час прослуховування або перегляду відеоряду студент природничих спеціальностей може не тільки дізнатись нові розробки або дослідження з боку його спеціальності, але також задіяти знання з англійської мови. Існує багато переваг для студентів рівня B1–B2 англійської мови: 1. Субтитри англійською або українською мовою, це допоможе збагатити словниковий запас, також ввести нові слова в активний словник студента. 2. Розвиває навички аудіювання (*listening skills*). 3. Розвиває критичне мислення та робить студента більш освіченою та ерудованою особистістю. 4. Після перегляду *TED* виникає комунікативно-пізнавальна потреба, задовільнити яку можна шляхом спілкування [2]. 5. З'являється предмет спілкування, продукт діяльності та важливий компонент мовленнєвої діяльності – результат 6. В процесі виконання завдань після перегляду лекцій розвиваються мовленнєві вміння, такі як, слухання (здатність розуміти та сприймати усну мову інших людей), говоріння (здатність висловлювати свої думки та ідеї усно, це включає вміння правильно вживати слова, граматичні правила, вимову та інтонацію для передачі інформації ефективно і зрозуміло).

Для ефективної роботи з лекціями *TED Talks* необхідно дотримуватися певного алгоритму. Як правило він складається з трьох етапів: переддемонстраційний, демонстраційний і післядемонстраційний [2].

TED Talks вимагає виваженого підходу до створення навчальних завдань із метою повнішої реалізації потенціалу цих відео як навчального матеріалу під час викладання англійської мови студентам закладів вищої освіти [2]. Перед роботою з лекторним матеріалом викладач має виважено підійти до вибору

лектора. Більш ефективними лекторами для навчання англійської мови є безумовно англомовні спікери, для яких англійська мова є рідною мовою.

На першому етапі дуже важливо підготувати здобувачів вищої освіти до сприйняття відеоматеріалу. На цьому етапі здобувачам вищої освіти надається можливість обговорити питання, що стосуються теми відеоматеріалу.

Після перегляду Ted talks пропонуємо студентам вправи, які розвивають уміння аудіювання: 1. Вправи для визначення логічної послідовності подій. 2. Вправи для розуміння основної думки. 3. Для старших курсів вправи для розвитку мовленнєвих механізмів аудіювання будуть більш актуальними (прогнозування тексту, розпізнавання реалій, пошук географічних та екологічних назв).

На завершальному післядемонстраційному етапі роботи організується дискусія з означеної проблеми. Вона може проходити як в усній, так і в письмовій формі у вигляді твору-роздуму, який студенти підготують як домашнє завдання.

Робота з інтернет-ресурсом *TED Talks* дають можливість студентам покращити навички аудіювання, ведення дискусії, критичного осмислення інформації, вкрай необхідних для комунікації у сучасному світі. *TED Talks* – це відеолекції на різні теми, які ведуть експерти у своїх галузях. Вони надають цікаві та стимулюючі промови, які можуть допомогти студентам розвинути кілька важливих навичок комунікації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бібік Н. М. Компетентнісна освіта – від теорії до практики / Н. М. Бібік, І. Г. Єрмакова, О. В. Овчарук та ін. К. : Плеяди, 2005. 120 с.
2. Корнюш Г. Можливості використання відеоматеріалів TED Talks у процесі викладання англійської мови у вищій школі. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2019. № 66. Т. 2. С. 24–29.
3. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика. С. Ю. Ніколаєва. К.: Ленвіт, 2013. 590 с.
4. Микитенко Н. О. Теоретичні основи формування іншомовної професійної компетентності майбутніх фахівців природничих спеціальностей: монографія. Тернопіль: ТНПУ, 2011. 389 с.
5. Микитенко Н. О. Технологія формування іншомовної професійної компетентності майбутніх фахівців природничого профілю: монографія. Тернопіль: ТНПУ, 2011. 411 с.
6. Терещук Г. В. Компетентнісний підхід як фактор зближення освітніх систем. *Професійні компетенції та компетентності вчителя*: матеріали регіон. наук.-практ. семінару 28 – 29 листоп. 2006 р. Тернопіль: ТНПУ, 2006. С. 7–9.
7. Altman R. The video connection: Integrating video into language teaching. Boston : Houghton Mifflin, 1989.
8. Matthews D. J. Patterns of Competence in Early Adolescence: A Domain

- Specific Approach to Gifted Education. Toronto: University of Toronto, 1990. 174 p.
9. Raven J. The Conceptualisation of Competence. *Competence in the Learning Society* / J. Raven & J. Stephenson (eds.). New York: Peter Lang, 2001. P. 253–274.
10. <https://www.ted.com/>

UDC 378:811.111

Olga SAVCHENKO

PhD, associate professor.

*Ivan Kozhedub Kharkiv National
Air Force University*

PROFESSION-ORIENTED QUEST AS A TOOL OF ASSESSING THE LEVEL OF LANGUAGE PROFICIENCY

To make the process of learning a foreign language more the effective, a lesson should include three main components:

- the learning goal, which involves the development of the four language skills,
- the strategy of interaction between the teacher and the student to achieve the goals,
- the control and assessment of skills development.

Each of the components listed above must meet the constantly changing requirements for university graduates. There are standards that comprise detailed competencies a graduate of a particular profession should have as well as the goals of learning a foreign language, which are, as a rule, relevant, clearly formulated, and practice-oriented.

However, determining language proficiency often remains difficult because there are no universal standards of assessment. Language proficiency is determined as a measurement of how well an individual has mastered a language. Proficiency is measured in terms of receptive and expressive language skills, syntax, vocabulary, semantics, and other areas that demonstrate language abilities. There are four domains to language proficiency: reading, writing, speaking, and listening. Language proficiency is measured for an individual by each language, such that the individual may be proficient in English and not proficient in another language (Gottlieb 2016).

Today, the main traditional form of assessing language proficiency is testing. However, the test has rather a diagnostic function, it does not always assess the progress of students, as well as their ability to act in real situations of professional communication.

Currently, most scholars argue that control should be communicative (involving all types of speech activity), systemic, meet the requirements of the future profession, and perform not only a diagnostic function but also contribute to developing meta-linguistic competencies (professional, social, cultural) (Salaberry & Burch 2021).

In our opinion, quests, as an assessing tool, correspond to all of the above

characteristics. A quest is understood as a form of gaming activity that requires participants to search for solutions to the proposed tasks, as an adventure team game in which it is necessary to solve tasks to advance along the plot, or even as a type of research activity (Alcock, Fisher & Zmuda 2017).

Among the advantages of a quest as a tool to assess language proficiency we can mention the following:

- quest game format significantly increases the interest in completing tasks and helps remove psychological barriers while communicating;
- quest contributes to developing the ability to respond to non-standard communicative situations and act in non-standard professional situations;
- quest may contain a linguistic and cultural component, which enables the development of intercultural communication skills;
- doing a quest, students use various forms of information processing, which contributes to developing cognitive skills;
- doing a quest in groups contributes to the development of teamwork skills as well as responsibility for making decisions;
- a quest may cover material from several disciplines, which makes it possible to implement the principle of interdisciplinarity in teaching and learning;
- quest allows the teacher to involve each student in the learning and assessing process in an active form.

But the teacher should develop clear criteria for each quest that will help the student track their progress and contribution to the joint solution of the tasks. Quest format enables creating the conditions for foreign language communication within professional activities most realistically, and therefore, assessing the level of language skills development in simulated situations of professional communication.

The main task in developing a quest is to invent a plot where all the necessary aspects of learning are included. An example is the quest “Destroy the enemy position”. Students get a map with four places where the enemy can be located. To move from one place to another, it is necessary to solve the given tasks. To develop all types of language skills, the quest should contain tasks that focus on all language skills respectively.

The following tasks can be suggested as an example:

focus on vocabulary – *do a crossword in which the names of probable locations are encrypted;*

focus on grammar – *transform given verbs into nouns, in which the names of routes leading to probable locations are encrypted;*

focus on listening and writing – *listen to the briefing and write down the grid reference of probable enemy locations;*

focus on reading – *study the recce data and mark probable routes on the map;*

focus on speaking – *choose seven items from the list (weapon, equipment, clothing, medicine, etc.) and justify your choice.*

REFERENCES

1. Alcock, M., Fisher, M.L., Zmuda, A. The Quest for Learning: How to

Maximize Student Engagement. Solution Tree Press, 2017. 176 p.

2. Gottlieb, M. *Assessing English Language Learners: Bridges to Educational Equity: Connecting Academic Language Proficiency to Student Achievement*. Corwin, 2016. 296 p.

3. Salaberry, M. R., Burch, A. R (Eds). *Assessing Speaking in Context: Expanding the Construct and its Applications*. Multilingual Matters, 2021. 329 p.

UDC 372.881.1

Serhii SHEPTALOV

*1st-year student of Automation
and Computer-Integrated Technologies*

Anastasiia SHEVCHUK

*PhD, Associate Professor at the Foreign
and Ukrainian Philology Department
Lutsk National Technical University, Lutsk*

LEARNING FOREIGN LANGUAGES VIA ONLINE SERVICES

Nowadays, we live in the era of globalization. English, as a universal international language, is an important element of this process, and is used in many countries. Therefore, in order to meet global trends and give rise to personal development one needs to speak foreign languages. A lot of people learn foreign languages because they realize that it will help them in future.

There are various possibilities to learn English online and improve language skills through many available high-quality courses and resources – designed for different language learners, purposes and intents. Numerous services are created to help people learn foreign languages by means of simple explanations and at a pace that gives the opportunity to gain knowledge in any language at any time and in any corner of the world. It's true that they offer their audiences numerous advantages, but maybe they are not for everyone and before you sign up for one of them, you should also consider their disadvantages.

Actually, the list of services is nearly everlasting, so let's analyze one of those services that is not as primitive as many others – the Sweet.tv service. Its aim is not to give people knowledge of a foreign language, but to give them the opportunity to immerse themselves in a world where this language is alive, the way it is really spoken and not as formal as it is presented in books.

As with most teaching methods online learning methods via Sweet.tv also have their own set of positives and negatives. Decoding and understanding these sides can help in the creation of future strategies for material delivery.

Among the main benefits of this service worth noting is the ease of use (intuitive interface), quick results, user support, as well as low cost. There are several online courses supported by different schools. A user has free access for about seven days to twenty-minute lessons. All this enables users to learn the language faster, and be engaged by doing exercises with many interactive tasks, consolidating knowledge

and understanding of the language. Due to this, a person learns the material necessary to master language skills easily.

However, there are some drawbacks. The lessons on Sweet.tv do not provide knowledge about everyday expressions, slang, dialects, which is actually very commonly used in English-speaking countries. When learning the language with the help of these services, you will not be able to have a full-fledged conversation that will be easy to understand for both interlocutors. Taking into account the Sweet.tv service and its analogues, we see that it primarily allows watching movies.

Nevertheless, it makes it possible to learn language by watching movies, as well as become skilled at many new expressions, sometimes dialectical phrases, even slang, and how people talk in real life. This, in particular, backs up thought, that natural language is learnt through observing or even engaging in everyday dialogues of people who live in the country the language of which is of interest. These services allow immersing the user in “real language environment” where they use living language and communicate in their slang.

Proceeding from this, we can conclude that online learning services are not perfect, but they can provide a basis for further language study. One also should not rely on the information found there, because these materials do not always give a clear picture of what you are studying. It is just like a guideline. The best option is to study with the help of specialized services, books, as well as teachers and tutors. This will not only bring your knowledge to a new level but also allow you to speak foreign languages more fluently.

REFERENCE

1. Sweet.tv. URL: <https://sweet.tv/collections/5654-english-language-courses>

UDC 81'246.3

Alla SHYKUN

*Assistant Lecturer of the Department of Foreign Languages
National University of Water and Environmental Engineering, Rivne*

ASSIGNMENTS IN TASK-BASED LANGUAGE TEACHING

Task-Based Language Teaching (TBLT) is an approach to language learning and teaching that focuses on the use of language in authentic communication tasks. In TBLT, students are given tasks that require them to use the language to achieve a particular goal. The tasks can be intended to simulate real-life situations or to be related to the students' pursuits or needs. The assignments can be completed individually, in pairs, or in small groups.

The role of the teacher in TBLT is to facilitate the learning process, rather than to direct it. The trainer provides the tasks, the guidelines, and the feedback, but the students are responsible for carrying out the tasks, discussing meaning, and solving problems [2]. TBLT emphasizes the advancement of communication skills, such as listening, speaking, reading, and writing as well as the development of language knowledge, such as vocabulary, grammar, and pronunciation.

The approach has been found to be efficient in promoting language learning and motivation. It provides a meaningful context for language use, allows for personalized learning, and encourages learner autonomy. TBLT has been implemented in various contexts, such as classroom settings, language schools, and online learning environments [3]. It can be used with learners of all ages and levels, from beginners to advanced learners.

It is an approach that focuses on the use of language for communication in authentic contexts. There are some examples of English language tasks that could be used in a TBLT learning environment:

Restaurant Role-Play: Students work in pairs and take turns playing the role of a waiter or a customer in a restaurant. The waiter takes orders, makes recommendations, and asks for clarification while the customer orders food, asks for modifications, and pays the bill. It helps to practice using polite language, ordering food and drinks, and handling money.

Job Interview Simulation: Students work in pairs, with one playing the role of the interviewer and the other as the interviewee. The interviewer asks questions related to a particular job, and the interviewee answers and asks questions in return. This task focuses on using appropriate vocabulary, expressing opinions, and discussing work experience.

Group Discussion: Students work in groups to discuss a topic related to their course content or personal interests. The teacher provides a set of questions to guide the discussion, and the students take turns expressing their opinions and responding to each other. The work applies using conversational strategies, such as turn-taking and interrupting politely.

Collaborative Writing: Students work in pairs or small groups to write a short story, a news report, or an essay. The teacher provides a set of guidelines, such as a word limit or a particular writing style, and the students work together to brainstorm ideas, organize their thoughts, and write a coherent piece of text. It is used to practice using writing skills, for example paragraphing, coherence, and cohesion.

Information Gap Activity: Students work in pairs, with one having some information and the other missing some information related to a particular topic. The students take turns asking and answering questions to fill in the missing information. It develops and enriches listening comprehension, and speaking fluency.

Problem-solving task: In this task, students are given a problem to solve using English, such as planning a trip, solving a mystery, or designing a solution to a real-world problem. The students work in pairs or groups to brainstorm ideas, discuss solutions, and present their findings to the class. This assignment allocates ways for using English in a creative and authentic way.

Debate task: In this task, students are given a topic to debate, such as “Should students be required to wear uniforms?” or “Should junk food be banned in schools?” The students work in pairs or groups to research the topic, prepare arguments, and present their positions to the class. It underlines persuasive language and critical thinking skills.

Project-based task: In this task, students are given a project to complete using English, such as creating a website, producing a video, or writing a report. The students work in pairs or groups to plan, research, and present their project. This exercise helps in practicing English in a creative and meaningful way, while developing a range of language and digital skills.

Survey task: In this task, students are given a topic to research and design a survey for, such as favorite hobbies, travel destinations, or social media usage. The students work in pairs or groups to create the survey questions, administer the survey to their classmates or other English language learners, and analyze the results. It is a good platform for research and data analysis, aside from developing their survey design and communication skills.

News report task: In this task, students are given a news story to research and report on, such as a local event, a celebrity scandal, or a scientific discovery. The students work in pairs or groups to gather information, write a news report, and present it to the class. Writing and presenting information, including news reporting and journalism skills, are essential learners' abilities.

Problem-solving discussion task: In this task, students are given a problem or dilemma to discuss and solve using English, such as how to reduce plastic waste, how to improve public transportation, or how to promote healthy eating habits. The students work in pairs or groups to brainstorm ideas, evaluate solutions, and present their findings to the class. This task teaches problem-solving and critical thinking and develops collaboration and communication skills.

Cultural exchange task: In this task, students are given a cultural topic to research and present on, such as traditional clothing, holidays, or customs. The students work in pairs or groups to gather information, prepare a presentation, and share it with the class. Intercultural communication and understanding as research and presentation skills are in demand.

Simulation task: In this task, students are given a simulated scenario to act out, such as a job interview, a medical emergency, or a diplomatic negotiation. The students work in pairs or groups to practice using English in a simulated context, such as using professional language, giving instructions, or expressing opinions. Communication in specific contexts, role-playing and improvisation skills are the essential skills for learners [1].

In summary, TBLT is an approach to language learning and teaching that emphasizes the use of language in authentic communication tasks. It is learner-centered and promotes the development of communication skills and language knowledge. TBLT can be used with learners of all ages and levels, and can be implemented in various contexts. The key is to design tasks that are challenging, meaningful, and authentic, and that allow students to use English in a communicative and interactive way. TBLT encourages learner autonomy by giving students the freedom to choose how they will complete the task and what language they will use. This helps students take ownership of their learning and become more independent learners.

REFERENCES

1. ELT Concourse. *Task-based language teaching (TBLT)*. ELT Concourse: task-based learning. 2023. URL: <https://www.eltconcourse.com/training/in-service/methodology/tbl.html>
2. Nunan, D. *Task-based Language Teaching*. ResearchGate. 2004. URL: https://www.researchgate.net/publication/344473057_Task-Based_Language_Teaching
3. Zakime, A. What is task-based learning? Whatiselt. 2018. URL: <https://www.whatiselt.com/single-post/2018/01/19/what-is-task-based-learning>

UDC 37.015

Alla SHYKUN

*Assistant Lecturer of the Department of Foreign Languages
National University of Water and Environmental Engineering, Rivne*

THE SIGNIFICANCE OF THE TEACHER'S INSTRUCTIONS

The significance of the right teacher's instructions during the lesson cannot be overemphasized. Applicable instruction can make the difference between a student understanding a concept and being left confused or stressed. When teachers provide clear and concise instructions, students are better able to understand what is expected of them and how to complete the task at hand. Trainers who provide specific instructions also help students stay on task and focused. By providing step-by-step guidance, teachers can help students break down complex tasks into manageable pieces, which can reduce stress and frustration. Moreover, the right trainings can help students develop critical thinking skills and promote deeper learning. When teachers explain the reasoning behind a concept or task, students are better able to understand how it fits into the larger context of the subject matter. It can help students make connections between different concepts and apply their knowledge in new and meaningful ways. Clear directions can help students feel more confident in their abilities and more motivated to learn [1]. When students understand what is expected of them and feel that they have the tools they need to succeed, they are more likely to engage in the learning process and take ownership of their own learning.

The main aspects of the importance of the teacher's instructions in the lesson:

- Successful teaching is the adaptation of teaching to the needs of individual students. Teachers who understand their students' strengths and challenges can adapt their instruction to help students learn in the way that works best for them. By providing clear and differentiated instruction, educators can ensure that all students have access to the information they need to succeed.
- When teachers provide clear instructions, they create a strong foundation for a positive learning environment. By setting clear expectations, students understand what is expected of them and feel empowered to take responsibility for their own learning. This sense of ownership helps foster a learning community where students feel supported and motivated to succeed.

▪ Helpful teaching can also assist students develop critical thinking skills. When teachers explain and justify concepts and tasks, students are encouraged to think more deeply about the material. It can help them develop analytical skills and connect different concepts, ultimately leading to a deeper understanding of the subject.

▪ Learners are more likely to remember information if it is presented clearly and effectively. Effective teaching can help students retain information by breaking complex concepts into manageable pieces and giving students opportunities to apply what they've learned.

▪ Efficient training can also support different learning styles. Educators who provide clear instructions can help students visually by using diagrams and pictures, by speaking clearly and concisely, and kinesthetically by providing opportunities for hands-on learning and exploration.

▪ Finally, it can help reduce student stress and anxiety. When students understand what is expected of them and how to complete assignments, they are less likely to feel overwhelmed or anxious [2]. Clear instructions can help students feel more confident and reduce anxiety that can arise from uncertainty or confusion.

The examples of phrases that a teacher can use to start a lesson:

“Good morning/afternoon, class. Today, we will be learning about...”

“Welcome back, everyone. Today, we will continue our discussion on...”

“Alright, let’s get started. First, I want to review...”

“I hope everyone had a great weekend. Today, we will be exploring the topic of...”

“Today, we have an exciting lesson planned. We will be delving into the world of...”

“Okay, everyone. Today, we will be exploring a new concept. Are you ready to learn?”

“Let’s start today’s lesson with a quick warm-up activity. Please take out your notebooks and write down...”

“Hello, class. Today, we will be reviewing the material we learned last time and building on that knowledge with...”

“Alright, everyone. Today, we will be discussing a challenging topic. But don’t worry, I’m here to guide you through it.”

“Good morning, class. Today, we will be starting a new unit. I can’t wait to see what we will discover together.”

The key is to be clear, engaging, and positive in your tone and delivery. By starting the lesson on a positive note and setting the stage for what’s to come, teachers can capture their students’ attention and motivate them to learn.

The examples of phrases that a teacher can use to continue a lesson:

“Now that we have covered the basics, let’s dive deeper into the details. Pay close attention to...”

“As we move forward, keep in mind the main objective of this lesson, which is...”

“Let’s take a moment to review what we have learned so far. Can anyone give me a summary of...”

“Before we move on, does anyone have any questions or concerns about what we have discussed?”

“Now that you have a solid understanding of the concept, let’s put it into practice. Please take out your...”

“As we explore this topic further, consider the implications of what we are learning for your own life and experiences.”

“In order to fully understand this concept, we need to take a step back and examine it from a different angle. Let’s explore...”

“Great job everyone, you have grasped the basics of this concept. Now, let’s take it to the next level...”

“As we continue with this lesson, pay attention to how this information fits into the larger context of our curriculum.”

“Let’s now move on to the next section of the lesson, where we will delve deeper into the more complex aspects of this topic.”

The samples of phrases that a teacher can use to encourage feedback from their students:

“I would love to hear your thoughts on this topic. Who would like to share their opinion?”

“Does anyone have any questions or comments about what we just covered? Please don’t hesitate to ask.”

“I encourage you to share your own experiences related to this topic. It can help us all gain a better understanding.”

“Feedback is important to me. Let me know if you have any concerns or if there is anything you would like me to explain in more detail.”

“I appreciate constructive criticism. If there is anything you think I could do better, please don’t hesitate to share it with me.”

“I want this to be an open and collaborative learning environment. Feel free to share your thoughts and ideas at any time.”

“Your participation is essential to the success of this class. Don’t be afraid to speak up and share your ideas with the group.”

“I know this material can be challenging, but I want you to know that it’s okay to make mistakes. We learn from them.”

“Let’s take a moment to reflect on what we have learned so far. Can anyone share an example of how this concept applies to the real world?”

“Your feedback helps me to improve my teaching and tailor the lesson to your needs. Please let me know how I can support you better.”

A teacher can encourage students to work in pairs:

“Let’s now take a few minutes to work in pairs and discuss your thoughts on this topic.”

“Working in pairs can be a great way to share ideas and get a different perspective on the material. I encourage you to find a partner and collaborate on this

activity.”

“Pair work can help you practice your communication skills and build relationships with your classmates. Let’s try it out on this exercise.”

“I want you to find a partner who you haven’t worked with before and work together on this task. It can be a great opportunity to make new connections.”

“Working in pairs can be a fun and engaging way to learn. I encourage you to take advantage of this opportunity and learn from each other.”

“Pair work can be a valuable way to support each other’s learning. If you’re struggling with a concept, your partner may be able to help you understand it better.”

“I know that working in pairs may be outside of some of your comfort zones, but it’s important to take risks and try new things. You may be surprised by how much you enjoy it.”

The models to finish the lesson:

“We’ve covered a lot of material today. I encourage you to review your notes and ask any questions you may have before the next class.”

“Thank you for your participation and engagement today. I look forward to seeing you all next time.”

“Let’s take a moment to reflect on what we’ve learned today. Can anyone share one takeaway from today’s lesson?”

“I hope you enjoyed today’s class and found the material informative. If you have any feedback or suggestions, please let me know.”

“As we wrap up today’s lesson, I encourage you to think about how you can apply these concepts to your own life and work.”

“Remember, learning is a process. Don’t be discouraged if you don’t fully understand everything today. We will continue to build on these concepts in the upcoming classes.” [3]

Overall, the right teacher’s instructions are essential for student learning and success. They help students understand what is expected of them, develop critical thinking skills, manage time effectively, build a strong learning community, and reduce stress and anxiety. By providing clear and effective instructions, teachers can create a positive and supportive learning environment that fosters student success.

REFERENCES

1. Barile, N. *A guide to giving clear instructions to students (that they will actually follow)*. Hey Teach! 2020 URL: <https://www.wgu.edu/heyteach/article/guide-giving-clear-instructions-students-that-they-will-actually-follow2001.html>

2. Renard, L. *20 ways teachers can give differentiated instructions to students*. BookWidgets. 2023. URL: <https://www.bookwidgets.com/blog/2019/09/20-ways-teachers-can-give-differentiated-instructions-to-students>

3. Walavalkar, N., Sharma, V., & Mehta, P. *Classroom English: 300+ classroom phrases for English teachers 7ESL*. 2022. URL: <https://7esl.com/classroom-english-teachers/>

СЕКЦІЯ 6. ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

УДК 378.147

Наталя БЕНЬКОВСЬКА
*кандидат педагогічних наук, доцент
завідувач кафедри мовної підготовки
Інститут Військово-Морських Сил
Національного університету
«Одеська морська академія», Одеса*

**РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК НА ЗАНЯТТЯХ
АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ЗАСОБАМИ ІНФОРМАЦІЙНО-
КОМУНІКАТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

Входження України до європейського освітнього простору актуалізує потребу в модернізації й трансформації вітчизняної освіти за сучасними стандартами та вимогами. Підґрунтям означеного процесу є компетентнісно-орієнтований підхід в освіті, який спрямовує процес професійної підготовки на формування сукупності професійних компетенцій майбутнього фахівця, що володіє іноземною мовою, здатен адаптуватися до сучасних соціально-економічних умов та успішно реагує на запити суспільства в умовах ринкової економіки.

Мову необхідно вивчати в процесі мовленнєвої діяльності. Існують рецептивні види мовленнєвої діяльності – аудіювання та читання, та продуктивні види мовленнєвої діяльності – говоріння і письмо. Формування комунікативних здібностей на заняттях англійської мови – одне з найважливіших завдань курсу англійської мови. Навчання і розвиток мовленнєвої компетенції на заняттях є комплексним процесом, який має бути безперервним, активним, цікавим та змістовним.

На думку Я. Павліщевої, головними характеристиками комунікативного викладання іноземної мови виступають такі ознаки:

– успіх та реальні результати у розвитку навичок комунікації залежать в першу чергу від ступеня активної участі здобувача освіти в процесі навчання як у класі, так і поза заняттями. Таким чином, за підрахунками сучасних методистів співвідношення участі здобувача освіти та викладача у навчальному процесі мають складати 80 % до 20 %, що означає самостійну позицію здобувача освіти та фасилітаторську роль викладача, що спрямовує та корегує навчальний процес, але не втручається в розвиток власних стратегій навчання здобувачів освіти;

– вправи, що виконуються на заняттях з іноземної мови мають бути спрямовані на інтерактивну взаємодію здобувачів освіти між собою з відпрацюванням ситуацій спілкування максимально наближених для реального життя, з метою вільного застосування отриманих знань й поза межами класу;

– на заняттях мають бути представлені різноманітні аутентичні аудіо- та відеоматеріали, що відобразатимуть різні мовні дискурси та варіативність мовного матеріалу (акценту, типи англійської тощо). Завдяки цьому, з використанням аутентичної та функціональної мови, має реалізовуватися прагматична мета заняття;

– незважаючи на те, що навичка релевантної комунікації (й в кінцевому результаті, міжкультурної комунікації) є першочерговою задачею комунікативних методик, усі інші мовні аспекти (лексика, граматики, аудіювання, письмо) розвиваються у тісному взаємозв'язку, що в результаті має бути підґрунтям для розвитку комунікативної компетенції здобувачів освіти [1, с. 94].

Використання інформаційно-комунікативних технологій дає більше можливостей для комунікації між здобувачами освіти (*peer learners*). Здобувачі освіти, які вивчають іноземну мову, мають можливість здійснювати обмін інформацією в реальному часі, брати участь в обговореннях у блогах, бути членами команди в різних проектах, обмінюватись електронними листами, шукати інформацію тощо [2]. Отже, з'являється можливість перейти від пасивної подачі матеріалу до активного способу реалізації освітньої діяльності, в якому здобувач освіти стає не тільки центральним об'єктом процесу, а й активним його учасником.

Будь-який метод навчання покращується за рахунок інтеграції в нього інформаційних технологій. У зв'язку з цим використання інформаційно-комунікативних технологій на заняттях з іноземної мови під час формування комунікативної компетентності є, на наш погляд, саме тим мотивуючим фактором, що здатний задовольнити наступні сучасні вимоги до навчання:

- підвищити мотивацію до вивчення іноземної мови з метою спілкування як на повсякденні теми, так і на професійні;
- збільшувати обсяг лінгвістичних знань;
- накопичувати культурологічні знання про країну, мова якої вивчається; розвивати здатність до самостійного вивчення іноземної мови.

Використання викладачем інформаційно-комунікативних технологій адаптує освітній процес до професійних і соціальних змін, задовольняє потребу майбутніх фахівців у постійній обробці та аналізі інформаційних потоків.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Павліщева Я. Засоби ефективного розвитку комунікативних навичок на заняттях з іноземної мови. *Молодий вчений*. Київ. 2021. Вип. 9 (97). С. 94–99.
2. Shandruk S. ICT in Professional Preparation of Teachers of English: Master Program. *Наукові записки. Сер. Педагогічні науки*. Кропивницький. 2018. Вип.166. С. 214–218.

УДК 811.161.2

Тетяна БЕЦЕНКО

*доктор філологічних наук, професор
Сумський державний педагогічний
університет, Суми*

ДЕЯКІ ЗАУВАГИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ З КУРСУ «ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ» ДЛЯ СТУДЕНТІВ-ФІЛОЛОГІВ

За нашими спостереженнями, курс «Історія української мови» у світлі сучасних історико-культурних, ідеологічно-політичних, національно-патріотичних проблем суспільства посідає одне із чільних місць з-поміж теоретичних дисциплін філологічного (мовознавчого) циклу. Він сприяє формуванню в майбутніх учителів-словесників лінгвістичного світогляду, розуміння законів розвитку мови. Курс дає можливість студентам оволодіти значним фактичним матеріалом; відображає найбільш суттєві факти в історії української літературної мови і пов'язані з ними теоретичні проблеми.

Означений курс є завершальною ланкою у вивченні студентами-філологами циклу історичних дисциплін. Значущість курсу полягає у тому, що він зумовлює вироблення у студентів – майбутніх учителів – навичок критичного аналізу наукової літератури, формує вміння пояснювати процеси розвитку мови, створює ґрунт для подальших досліджень. Вивчення наукових праць з історії мови таких учених, як М. Максимович, П. Житецький, О. Потебня, А. Кримський, М. Грушевський, Л. Булаховський, Ю. Шевельов, В. Русанівський, С. Єрмоленко, Л. Мацько, Ю. Карпенко, О. Горбач, Г. Півторак, В. Німчук, О. Царук, І. Ющук, К. Тищенко, М. Мозер, І. Фаріон та ін., продукує фундамент для теоретичного осмислення різноманітних фактів з галузі української мови та літератури з урахуванням зовнішніх та внутрішніх чинників розвитку (суспільно-політичних, соціокультурних та ін.).

Мета вивчення курсу – подати інформацію про періоди розвитку української літературної мови, ознайомити з різними концепціями історії української мови, поглядами вчених на походження української мови, схарактеризувати культурно-мовні ситуації різних епох, роль визначних культурно-історичних діячів, учених, представників красного письменства у розвитку української мови.

Основними завданнями вивчення дисципліни є:

– **теоретичні:** ознайомлення студентів з концепціями історії української мови; головними відомостями про основні писемні пам'ятки української мови; проблемами періодизації історії української мови; джерелами творення літературної мови кожного періоду; діяльністю визначних письменників, учених, церковних, політичних і культурних діячів в історії розвитку української мови, літературному мовотворенні

– **практичні:** поглиблення, удосконалення умінь і навичок у здійсненні різнорівневого мовного аналізу писемних пам'яток; формування умінь

застосовувати основні теоретичні положення курсу під час розв'язання практичних лінгвістичних задач; набуття умінь розглядати будь-яке мовне явище з урахуванням історичних процесів, тенденцій, уподобань, історичного розвитку.

Пропонований курс складається з двох основних розділів: «Історія української літературної мови: періодизація, походження, основні етапи розвитку» (Розділ 1) та «Історія української мови в персоналіях» (Розділ 2).

Важливо зазначити, що у процесі вивчення курсу треба приділити увагу визначним персоналіям, що пов'язані з мовним середовищем регіону (для Сумщини це – П. Куліш, Я. Щоголев, Остап Вишня, М. Хвильовий, І. Багрянний та ін.), пам'яткам культури (напр., таким, як «Слово о полку Ігоревім», думи).

З досвіду роботи варто відзначити, що курс має вплив на розвиток науково-пізнавального та творчо-інтелектуального потенціалу особистості майбутнього педагога.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Беценко Т. П. Мова українських народних дум: Словник текстово-образних одиниць. Суми: Мрія, 2017. 124 с.
2. Єрмоленко С. Я. Мова і українознавчий світогляд : монографія. К.: НДІУ, 2007.
3. Плющ П. П. Історія української літературної мови. К.: Вища школа, 1971.
4. Русанівський В. М. Історія української літературної мови. К.: АртЕК, 2001.
5. Фаріон І. Суспільний статус староукраїнської (руської) мови у XIV – XVII ст.: мовна свідомість, мовна дійсність, мовна перспектива. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2015.

УДК 004.8:81'243

Юлія ГОЛОВЧУК

*здобувач I рівня вищої освіти
спеціальність «Інженерія програмного забезпечення»*

Анастасія КІНАЩУК

*доктор філософії з філології
асистент кафедри іноземних мов
Національний університет водного
господарства та природокористування, Рівне*

ЗАСТОСУВАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У МЕТОДИЦІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

На сучасному етапі розвитку лінгвістичної науки дедалі частіше у поле зору дослідників потрапляє питання про застосування штучного інтелекту у методиці викладання іноземних мов. У своїх розвідках науковці намагаються проаналізувати методи обробки природної мови (К. Онищенко, Я. Даніель,

Р. Каменев), удосконалити процес викладання іноземних мов (Т. Шмідт), окреслити інноваційні підходи у педагогіці (А. Терешкінас) та ін. Названі напрацювання авторів засвідчують неабияку актуальність досліджень на предмет вивчення застосування штучного інтелекту у методиці викладання іноземних мов.

Мета розвідки – схарактеризувати застосування штучного інтелекту у методиці викладання іноземних мов.

Штучний інтелект (ШІ) характеризуємо як здатність машин або комп'ютерних програм обробляти, застосовувати та вдосконалювати здобуті знання та вміння.

Експерти свідчать, що інструменти на основі штучного інтелекту пропонують можливість більш персоналізованого, гнучкого, інклюзивного та привабливого навчання. Вивчення мови за допомогою технологій стало більш динамічним та адаптивним. Так званій «вузький» штучний інтелект задіяний у допоміжних та адаптивних сценаріях вивчення мови (алгоритм підтримує вчителя й учня, створюючи індивідуальний шлях навчання) [2, с. 167].

За допомогою штучного інтелекту можна виділити такі ключові концепції у вивченні іноземних мов за допомогою штучного інтелекту:

1. Обробка природної мови (*Natural Language Processing – NLP*) – підрозділ інформаційних технологій, штучного інтелекту та лінгвістики, метою якого є вивчення проблем комп'ютерного аналізу та синтезу природної мови [1]. Названа сфера має справу зі створенням та аналізом письмової та розмовної мови.

2. Машинне навчання (*Machine Learning – ML*) – спосіб імітувати результат роботи природного (людського) інтелекту за допомогою алгоритмів та програм.

3. Глибоке навчання (*Deep Learning – DL*) – підгалузь штучного інтелекту, яка використовує штучні нейронні мережі (обчислювальна система, схожа на певну нейронну мережу людського мозку).

На основі поданого огляду технологій штучного інтелекту визначено спеціальні інструменти, які можуть бути методологічно реалізовані на користь того, хто вивчає мову.

Їх можна класифікувати так:

1. Інструменти штучного інтелекту, орієнтовані на учнів: допоміжні інструменти, які допомагають учням вдосконалювати уміння та навички з конкретної теми за допомогою певних практичних моделей, рефлексивного зворотного зв'язку та механізмів тренування поведінки. Прикладом програми з даним сценарієм є “*Babbel*” (німецький додаток для вивчення мов, створений у 2008 р.) та інші, які надають миттєвий зворотній зв'язок на основі вхідних даних.

2. Системи, орієнтовані на вчителя: інструменти, спрямовані на мінімізацію навантаження вчителя, в основному в автоматизованих процесах (наприклад: виставлення оцінок, зворотній зв'язок, адміністративні питання).

Прикладом даного типу є “GradeScanner” – програма, яка автоматично оцінює тести з варіантами відповідей.

3. Системні інструменти: алгоритми, які надають оброблені дані переважно для адміністраторів чи зацікавлених сторін. Прикладом є програмне забезпечення, яке обробляє список оцінок (стенограму) студента та розраховує майбутню успішність [2, с. 167–168].

Одним з найпопулярніших напрямів у галузі машинного навчання й штучного інтелекту є розробка чат-ботів. У різному вигляді їх можна зустріти практично в усіх сучасних гаджетах, а також на більшості ресурсів мережі Інтернет. Зараз на ринку електронних освітніх послуг можна виділити два типи чат-ботів для вивчення іноземної мови: спеціально створені для вивчення мови (ті, які навчають) та віртуальні помічники, що перевіряють рівень володіння іноземною мовою у реальних ситуаціях [4]. “Duolingo”, “Mondly”, “Andy”, “FluentU”, “Hipmunk” – приклади чат-ботів, спеціалізованих на вивченні іноземної мови або призначених для розвитку комунікативних навичок. Чат-боти із залученням штучного інтелекту можуть суттєво звузити фокус змісту предмета вивчення іноземної мови (збільшення кількості повторів з певної теми; періодичне повторення матеріалу, який тривалий час не закріплювався користувачем) [5, с.172].

Таким чином, застосування штучного інтелекту у методиці викладання іноземних мов трактуємо як ефективний крок на шляху до оптимізації наявного матеріалу вивчення для викладачів та збагачення словникового запасу і не тільки для студентів. Перспективи подальших розвідок вбачаємо у прикладному дослідженні застосування штучного інтелекту на заняттях іноземної мови.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Візнюк І. Використання штучного інтелекту в освіті. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. 2021. Випуск 59, С. 14–22.

2. Мандри В. *Франкофонія в умовах глобалізації і полікультурності світу: збірник тез II Міжнародної науково-практичної конференції*, 2020. 378 с.

3. Онищенко К., Даніель Я., Каменєв Р. Аналіз методів обробки природної мови. URL: <https://openarchive.nure.ua/server/api/core/bitstreams/a26452b9-d866-4aaa-aa04-524a9cae5f55/content> (дата звернення 12.04.2023).

4. Терешкінас А. Інноваційна педагогіка. 2021. Випуск 32. Т.2, 219 с.

5. Schmidt T. Artificial Intelligence in Foreign Language Learning and Teaching: A CALL for Intelligent Practice, *Anglistik, Jahrgang 33*. 2022. PP. 165–184.

УДК 81'1:37

Тетяна ЖУРАВЕЛЬ

*здобувач II рівня вищої освіти
спеціальність «Середня освіта.
Мова і література (англійська)»*

Наталія ДМІТРЕНКО

*доктор педагогічних наук, доцент
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського, Вінниця*

СУТЬ ПОНЯТТЯ «НАВЧАЛЬНО-СТРАТЕГІЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ»

Визначення навчально-стратегічної компетентності з'явилося у 1980 році. Його авторами були науковці М. Кенейл і М. Свейн, які розглядали навчально-стратегічну компетентність як здатність компенсувати збій у комунікації, спричинений наявними умовами, що обмежують комунікативну ситуацію, або недосконалою компетентністю співрозмовника в одній чи кількох галузях комунікативної компетентності, та розглядається як досконале володіння вербальними та невербальними стратегіями спілкування, які можуть бути використані для підвищення ефективності процесу комунікації [3].

Стратегія – це процес, за допомогою якого користувачі мови мобілізують та врівноважують свої ресурси, активізують навички та вміння для задоволення комунікативних потреб у конкретних ситуаціях та виконують завдання найбільш зрозумілим та економічним способом, можливим у цих обставинах. Застосування стратегій можна визначити як реалізацію когнітивних принципів планування, виконання, контролю та модифікації у різних видах комунікативної діяльності: сприйнятті, взаємодії, виробництві та посередництві [2, с. 57].

Навчально-стратегічна компетентність передбачає свідоме, ефективне управління навчальною діяльністю, що проявляється у визначенні мети, самоконтролю та оцінки одержаних результатів у процесі навчальної діяльності. Водночас, спостерігається критична самооцінка спланованої навчальної діяльності, самокорекція та самопідтримка цієї діяльності з позиції «Я – педагог».

До складу навчально-стратегічної компетентності входять:

1) навчальна компетентність, яку визначають як здатність і готовність людини свідомо й ефективно керувати навчальною діяльністю самостійно, починаючи з постановки завдань і закінчуючи самоконтролем і самооцінкою. Даний вид компетентності містить в собі різноманітні знання власних психологічних особливостей, навички й уміння обирати найефективніші стратегії навчання та спілкування відповідно до цілей навчання, уміння працювати в парі та долати негативні емоції в процесі вивчення іноземної мови;

2) стратегічна компетентність, яка розглядається як здатність компенсувати у процесі спілкування недостатність знання мови, а також

мовленнєвого і соціального досвіду спілкування іноземною мовою. Зазначена компетентність дозволяє учням долати мовний бар'єр, труднощі, які виникають у процесі реального спілкування іноземною мовою.

Навчально-стратегічна компетентність містить такі компоненти:

1) базовий компонент оволодіння методами та стратегіями навчальної діяльності;

2) ділова активність, що проявляється в ініціюванні особистої освітньої діяльності, визначення її стратегій та вмінням приймати рішення щодо шляхів її реалізації (вибір мети та засобів для її досягнення, аналіз та оцінка потреб);

3) конструктивна та творча діяльність полягає в орієнтації на окремий освітній продукт, його конструювання, побудови системи знань та освітніх результатів, пристосованості навчальної діяльності до різноманітних умов та ситуацій, а також співпраці у ході вирішення завдань;

4) рефлексивна самооцінка, яка визначається як вміння самостійно оцінювати цілі, процеси та результати освітньої діяльності. Вона проявляється у відображенні, зміні та накопиченні досвіду та формуванні індивідуального стилю навчання [1, с. 16].

Варто виокремити особливу роль навчально-стратегічної компетентності, яка є основою та умовою розвитку загальної мовної свідомості учня, без якої неможливий успішний розвиток іншомовної комунікативної компетентності. Наприклад, вибір і використання учнями різних методів навчання для оволодіння цільовою мовою сприяє розвитку їхньої спроможності та мотивації до рефлексії процесу формування власної лексичної компетентності та побудови особистої системи лексичних знань. І навпаки, розвиток словникового запасу важливий для того, щоб учні могли аналізувати свій репертуар методів навчання, виключати неефективні та пробувати актуальні для них стратегії, методи і прийоми [3].

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Дмитренко Н. Є. Автономне навчання професійно орієнтованого англomовного спілкування майбутніх учителів математики : монографія. Вінниця : ТОВ «ТВОРИ», 2020. 504 с.

2. Ніколаєва С. Ю. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання. Переклад з англ. Київ: Ленвіт. 2013

3. Canale M., Swain M. Theoretical Bases of Communicative Approaches to Second Language Teaching and Testing. *Applied Linguistics*, 1. 2001. P. 1-47.

УДК 37.01+140.8(100+477)

Тамара КІРИК

*кандидат педагогічних наук, доцент
завідувач кафедри української та латинської мов
ПВНЗ «Київський медичний університет», Київ*

ПРО ВПЛИВ ВИРОБНИЧИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ НА ТЕРМІНОЛОГІЧНІ ЛІНГВІСТИЧНІ ЗМІНИ У ВИЩІЙ ОСВІТІ

Історія еволюції розумних *Ното* свідчить про поєднання впливу несподіваних генетичних змін з наслідками щоденного маніпулювання з природними предметами і речовинами для задовільного життєзабезпечення. Нове тисячоліття прийшло на хвилі сподівань на мир і розвиток після розпаду Радянського Союзу і «залізної завіси», але майже сто видово-генетичних недоліків у мисленні й поведінці *Ното* перемогли у рашистів дюжину позитивних рис і спричинили гібридний напад – консцієнтальний і збройний. Розвинені демократичні держави прийшли нам на допомогу, а Третій світ навіть після жахливих злочинів нападників «не визначився» з вектором своїх дій.

У своїх щоденних фахових обов'язках ми намагаємося допомогти молоді (майбутнім медикам) набути високої фахової компетентності разом з формуванням перспективного світогляду і психологічної стійкості до стресів.

Для досягнення цієї мети ми проводимо наукові дослідження важливого і все більш помітного чергового цивілізаційного переходу, що полягає у відмові від класично-механістичних фізичних та інших теорій, що й зараз пропонують людям тільки екологічно небезпечні процеси і виробництва. З 2000 року науки-лідери розпочали оволодіння квантовими явищами і взаємодіями, які слугуватимуть основою *ноотехнологій*, *ноосфери* і *ноосупільства*, що матимуть в своїй парадигмальній основі принципи *ноогуманізму*. Очевидно, що разом з виробничим прогресом відбудуться поступові зміни в термінології через появу і поширення нових лінгвістичних одиниць. Ми вирішили вивчити і підтримати появу ноолексикону ХХІ століття, що замінює класичні терміни. Наслідком стала серія публікацій і підготовка докторської дисертації ([1] та ін.).

У цих тезах головну увагу звернемо на позитивні й негативні риси теорії *трансгуманізму* як молодого вчення про можливість «удосконалення людини і продовження її життя», інспірованого на Заході поєднанням двох явищ: 1) усвідомлення неминучості колапсу у разі продовження індустріального розвитку; 2) появою групи технологій та створення апаратури для прямого поєднання штучних конструкцій з нервовою та переважною більшістю інших систем людини. Узагальнюючи тексти різноманітних творів прихильників трансгуманізму й положення «Маніфесту», приходимо до позитивного висновку, що загалом це матеріалістична філософська течія, що пропонує розвиток науково-технічного прогресу задля підвищення життєздатності людини, радикального продовження життя, забезпечення необмеженого

розвитку можливостей особистості. Виокремимо пропозицію медичного спрямування, яка передбачає розвиток регенеративної, персональної і превентивної медицини; нейромодельовання (тут будуть особливо корисні досягнення Штучного інтелекту); вивчення нейрогенезу, біомаркерів старіння, генетичної та епігенетичної регуляції, диференціювання клітин і клітинної картини старіння; розвиток клітинної і гормональної терапії, тканинної інженерії та створення штучних органів; розробка методів кріозбереження великих біологічних об'єктів, створення керованих нанороботів, синтетичної і фрактальної теорій старіння, а також теорії свідомості, розвиток футурології і вивчення явища сингулярності.

Ці висловлювання не тільки справедливі, а й узгоджуються з головними сучасними тенденціями розвитку теорії і практики медицини-XXI. Але критичний аналіз всього доробку трансгуманізму надає докази того, що вони інспіровані чоловіками з сонму прихильників сучасної «західної цивілізації» й весь проєкт став «Технологічно-трансгуманістичним маніфестом».

Результатом є поява завищених очікувань щодо легкого здійснення більшості мрій людини про здоров'я, щастя і навіть безсмертя, про що пишуть у своїх творах прихильники трансгуманізму й члени спілок, що скеровані на поліпшення «природної людини» штучними засобами. Загалом після не надто довгого періоду ажіотажу тема «трансгуманізму» пішла на спад, що ми підтримуємо й повідомляємо про це студентам.

У даний момент свою найвищу перспективність засвідчує небачено швидке зростання Штучного інтелекту – ШІ (*Artificial Intelligence – AI*), а серед множини «зон» виділяємо людинознавство у широкому значенні цього поняття. Рух у цьому напрямку вже майже сформував усвідомлення того, що багато медичних та інших подібних проблем всього людства мають в основі вплив на Номо того штучного і гранично токсикованого середовища, яке люди упродовж останніх двох індустріальних сторіч створили в намаганні технологічними засобами зробити собі життя комфортнішим і безпечнішим.

Як відомо, практично всі найвідоміші передбачення майбутнього мають виразний апокаліптичний характер і передбачають колапси після 2050 р. Наша обізнаність щодо розвитку згаданих ноотехнологій і ноонаук, який підтримає вдосконалений Штучний інтелект, дають вагомі сподівання на рух України і всього світу до формування ноосимбіозу «Номо + довкілля».

Ми пропонуємо лідерам України і всім громадянам розвивати науки і вищу освіту по автономному ноошляху й не будувати «давоську» Індустрію 4.0. У темі «Філософія і світогляд» рекомендуємо освітньою і виховною парадигмою обрати ноогуманізм, а не «транс», «смайт» чи інше.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кірик Т. В. Вища освіта – XXI: трансгуманізм та інші загрози на ноогуманістичному шляху. *Вища школа*. 2018. № 10. С. 69–80.
2. Кірик Т. В., Корсак К. В. Чим керуватися лікарям та освітянам в епоху виробничих і гуманітарних меганоореволуцій-XXI? *Актуальні питання*

лінгвістики, професійної лінгводидактики, психології і педагогіки вищої школи : збірник статей VII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Полтава, 24-25 листопада 2022 р.). Полтава : Вид-во “Астра”, 2022. С. 107–110.

УДК 37.01/02+37.09

Олександр ЛЕМБЕРСЬКИЙ

викладач кафедри мовної підготовки

Інституту військово-морських сил

Національного університету «Одеська Морська Академія»

НЕОБХІДНІСТЬ РЕФОРМУВАННЯ ОСВІТНЬОЇ СИСТЕМИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Ефективна наукова освіта сама по собі є рушієм інновацій, і вона зараз як ніколи потрібна для вирішення таких важливих проблем, як зміна клімату, національна безпека, збереження ресурсів, епідемії хвороб та інші загрози здоров'ю, торгівля тощо. За словами президента Обами, «... ми знаємо, що нація, яка сьогодні перевершує нас, перевершить нас завтра. І я не маю наміру робити так, щоб ми перевищували освіту». На жаль, десятиліття зусиль, спрямованих на підвищення стандартів наукової освіти, мали лише помірний вплив на розвиток класового суспільства. За останнє десятиліття кількість часу, який учні початкової та середньої школи витрачають на вивчення природничих наук, значно скоротилася. Ця відсутність прихильності до наукової освіти відображається на успішності студентів на національних іспитах, які дедалі частіше намагаються виміряти не лише знання змісту, але й наукове мислення. Хоча розуміння викладання та навчання має вирішальне значення, вчителі не можуть навчати того, чого вони не знають [1].

Програми підвищення кваліфікації для вчителів природничих наук здебільшого не змогли дати вчителям необхідні знання щодо конкретного змісту. Багато програм мало дають розуміння основної науки. Курси коледжу для вчителів, які зосереджені на науковому змісті, включаючи все більшу кількість онлайн-курсів, пропонуються нечасто та є нетривалими. Навіть успішні очні програми зазвичай містять лише загальний вступний матеріал. Вчителю природничих наук середньої школи з науками про життя, якому призначено викладати фізичні науки, знадобиться більш конкретна інформація, ніж, ймовірно, надасть вступний курс з фізики чи хімії [2].

Зі збільшенням уваги до оцінювання природничих наук школи збираються переглянути те, що вони хочуть, щоб їхні учні знали та вміли робити в науці. Багато педагогів погоджуються, що національні наукові стандарти містять занадто багато елементів. Одна група дослідників підрахувала, що для адекватного охоплення всього змісту стандартів для основних предметних областей знадобиться 22 роки навчання [3]. У той же час якість стандартів наукової освіти в державних кордонах неоднакова.

Протягом останніх 50 років стратегії вдосконалення викладання

природничих наук були зосереджені на проведенні заходів для невеликих груп викладачів природничих наук. NSTA, наприклад, запропонував літні програми, які збирають один-два десятки вчителів природничих наук. Хоча ці програми допомогли тим, хто міг брати участь, будь-яка очна програма, незалежно від того, наскільки успішною вона є, може охопити лише обмежену кількість учителів. Ми не повинні відмовлятися від цих менших зусиль, але ми повинні усвідомлювати, що вони не призведуть до значних змін на національному рівні і що вони рідко досягають тих вчителів, які найбільше потребують допомоги. Щоб підтримувати наукову та інженерну робочу силу, Сполученим Штатам потрібно більше програм, які мають вплив на всю країну. Покращення знань учителів щодо наукового змісту є одним із прикладів великомасштабної проблеми, яку неможливо вирішити лише на місцевому рівні. На регіональному рівні достатній кількості вчителів можуть знадобитися знання, наприклад, генетики, щоб було доцільно забезпечити професійний розвиток з цієї теми в регіоні. Проте багатьом регіонам бракує критичної маси вчителів. Щоб задовольнити конкретні потреби всіх учителів, програми мають бути національними за масштабом. Наукові об'єкти – це окремі навчальні блоки тривалістю від однієї до двох годин, які охоплюють невеликі частини наукового контенту, що дозволяє вчителям зосередитися лише на тому змісті, який вони хочуть вивчити. Об'єкти допоможуть вчителям розібратися в темах, охоплених національним стандартом, що зробить їх актуальними для класу та корисними для вчителів усіх класів і наукових дисциплін. Педагоги можуть використовувати Science Objects в інших поточних програмах професійного розвитку, дозволяючи цим програмам включати відповідний науковий зміст. Ці онлайн-ресурси можуть бути особливо корисними вчителям, які змушені викладати за межами своєї спеціальності, вчителям початкових класів, які не мають наукових ступенів, або вчителям, які потребують підвищення рівня своїх знань у певній галузі. Задоволення надзвичайної потреби у вдосконаленні наукової освіти у великому масштабі вимагає інноваційних ідей і відданості з боку всіх зацікавлених сторін. Наукові якорі, наукові об'єкти та навчальний центр – це кілька прикладів того, як ми можемо підвищити знання вчителів щодо наукового змісту, встановити загальний набір стандартів і розробити широкомасштабні рішення. Науково-освітня спільнота повинна почати стратегічно думати про нові способи створення нових проектів і програм на місцевому, державному та національному рівнях, які б узгоджено працювали на досягнення спільної мети відмінної наукової освіти для всіх.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Allen, M. B. (2003). *Eight questions on teacher preparation: What does the research say?* Denver, CO: Education Commission of the States. American Association for the Advancement of Science, Project 2061. (1993). *Benchmarks for science literacy*. New York: Oxford University Press.
2. Chaney, B. (1995). *Student outcomes and the professional preparation of 8th grade teachers in science and mathematics*. Unpublished Manuscript. Prepared

for NSF grant RED 9255255. Rockville, MD: Westat.

3. Darling-Hammond, L. (2000). Teacher quality and student achievement: A review of state policy evidence. *Education Policy Analysis Archives*, 8(1).

УДК 378.14

Елеонора МИРОШНІЧЕНКО

викладач кафедри іноземних мов

Харківський Національний університет Повітряних

Сил імені Івана Кожедуба, Харків

ІНФОРМАЦІЙНО-ТЕХНОЛОГІЧНА ПІДТРИМКА ПРОФЕСІЙНОЇ ІНШОМОВНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ

Сучасний розвиток суспільства характеризує процес інформатизації, а саме активне використання комп'ютерної техніки у навчальному процесі. Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) став можливим завдяки поширенню комп'ютерів і глобальної мережі Інтернет. Інформаційна ера змінила ставлення освітньої спільноти до нових способів навчання та взаємодії. Для успішної реалізації модернізації навчання необхідним є сучасне технічне обладнання для вищих навчальних закладів та професійна підготовка викладачів.

Інформаційно-комунікаційні технології використовуються для досягнення таких педагогічних цілей: 1) розвиток особистості курсанта (підготовка до самостійної продуктивної діяльності в умовах розвитку інформаційного середовища); 2) реалізація соціального замовлення (навчання спеціалістів у галузі інформаційних технологій); 3) інтенсифікація навчального процесу на всіх рівнях (підвищення якості навчального процесу).

Високі темпи інформатизації сучасного суспільства, віддаленість суб'єктів комунікації, спричинена глобальними освітніми тенденціями, пандемія COVID-19 – усе це суттєві чинники зростання ролі інформаційно-комунікаційних технологій у всіх сферах суспільного життя. Підготовка майбутніх офіцерів до комунікації іноземною мовою ґрунтується на активному застосуванні ІКТ на всіх етапах навчання. Тут мова йде не тільки про використання новітніх технологій науково-педагогічними працівниками для модернізації методичної системи навчання, але й про формування здатності й готовності майбутніх офіцерів до віддаленої комунікації іноземною мовою, опосередкованої технологічними ресурсами, та про підтримку їх мотивації до інформаційно-пошукової діяльності з метою оптимізації роботи.

На основі аналізу наявних наукових досліджень з піднятої проблеми потенціал застосування інформаційно-технологічної підтримки професійної підготовки майбутніх офіцерів систематизуємо за кількома напрямками:

1. Мобільне навчання, що позбавляє освітній процес залежності від місця й часу [2, с. 1–2; 3]. На думку Н. Скрипник, «використання ефективних навчальних ресурсів і правильна організація доступу до навчальних матеріалів

здатні звести нанівець негативний вплив мобільних технологій на курсантів, перетворити мобільні пристрої з відволікаючого чинника на потужний засіб навчання» [1, с. 277].

2. Використання ІКТ для миттєвої комунікації: системи *Viber, Telegram, Skype, WhatsApp, Zoom, Meet, Webex* та ін.

3. Застосування ІКТ як засобів закріплення, зберігання та презентації інформації: *Power Point, Blogger, Word*, репозитарії, електронні бібліотеки, пошукові системи *Google* та ін.

4. Використання платформ ІКТ для організації освітнього процесу: *Moodle, Google Classroom, Google Sheets, Google Forms, Edmodo, Blackboard, Smart School*, мобільні додатки *LinguaLeo, DuoLingo* тощо.

5. Відтворення фіксованої інформації: YouTube, електронні словники (*Cambridge, Collins, Longman, Macmillan, Merriam-Webster, Oxford*), енциклопедії (*Encyclopædia Britannica*), мовознавчі сайти та ін. Зокрема, до найпопулярніших вебресурсів з англійської граматики належить Grammarly, створений українськими розробниками. Він дає можливість підвищити якість англійських текстів через рекомендації щодо граматики й стилістики письма.

6. Застосування сервісів автоматизованого перекладу: *Google Translate, Reverso Context* тощо.

Отже, під інформаційно-технологічною підтримкою професійної іншомовної підготовки майбутніх офіцерів доцільно розуміти використання сучасних інформаційних технологій як засобів організації освітнього процесу, мобільного навчання, миттєвої та віддаленої в часі комунікації, відтворення фіксованої інформації, її зберігання та презентації тощо з метою модернізації методичної системи навчання перекладу та формування готовності курсантів до самовдосконалення в обраній галузі впродовж життя.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Скрипник Н. Про використання методів мобільного навчання при вивченні іноземної мови у немовних ЗВО. *Науковий вісник МНУ імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки*. 2019. № 2. С. 274–278.

2. Quinn C. mLearning: Mobile, Wireless and In-Your- Pocket Learning. *Line Zine*. 2000. No 8. P. 1–2.

3. Seppälä P., Alamäki H. Mobile learning in teacher training. *Journal of Computer Assisted Learning*. 2003. No 19. P. 330–335.

УДК 81.378

Наталія ОСЕЦЬКА

*доктор філософії в галузі освіти
старший викладач кафедри іноземних мов
Національний університет водного
господарства та природокористування, Рівне*

ПОМИЛКИ ПРИ НАВЧАННІ ЧИТАННЯ. СПОСОБИ ЇХ УСУНЕННЯ

Процес навчання читанню іноземною мовою ускладнюється таким явищем, як велика кількість помилок, яких припускаються студенти при опановуванні читання як виду мовленнєвої діяльності.

В основу класифікації помилок пропонується взяти аспектно-мовну, формально-інформаційну та психологічну сторони [1]. Така класифікація відображає одну із сторін порушення мовленнєвого спілкування у письмовій формі.

З погляду аспектно-мовного боку помилки читання поділяються на фонетичні, лексичні та граматичні. Фонетичні помилки відображають порушення у вимові звуків, слів, словосполучень, в інтонуванні речень. Лексичними помилками читання є заміщення одного слова іншим. Граматичні помилки, тобто порушення будь-якої граматичної норми, зустрічаються найчастіше.

Аналіз цих помилок показав, що за своїм характером їх можна поділити на шість груп: помилки заміни готівкового мовного сигналу, помилки перестановки мовного сигналу, помилки додавання мовного сигналу, помилки опущення мовного сигналу, помилки спотворення мовного сигналу, помилки повторення мовного сигналу [1].

Варто відмітити, що перестановка, додавання, пропуски чи спотворення літер, складів – це ті помилки, які досить часто зустрічаються при читанні вголос (гучне читання) і про себе (тихе читання) як іноземною, так і рідною мовою.

Однак, варто зазначити, що жодна з цих класифікацій не розкриває внутрішні механізми виникнення помилок, тоді як психологічна класифікація помилок читання більш відповідає меті та навчання читанню як виду мовленнєвої діяльності.

З точки зору психології результат впливає на перебіг діяльності, на процес читання, який характеризується як процес сприйняття і активної переробки графічно закодованої інформації згідно із законами тієї чи іншої мови. Процесуальна сторона читання забезпечується перцептивними, мнемічними і мисленнєвими процесами, а навчання читанню, як й інших видів мовленнєвої діяльності, побудовано на дидактичних і методичних принципах, на визнанні комунікативної природи мови.

За своєю психологічною природою помилки читання поділяються на три групи: помилки дисгармонії між сенсорними і моторними процесами, помилки

сприйняття, помилки мислення.

До помилок дисгармонії між сенсорними і моторними процесами належать помилки нечіткості мовнорухових процесів і помилки сенсорної неадекватності, тобто, ковтання читцем окремих звуків, викликані прагненням швидше відтворити те чи інше слово. Сенсомоторна неадекватність – це результат розриву між процесами сприйняття зорового (оптичного) образу і мовноруховим актом. Такі помилки трапляються досить рідко і легко корегуються. Для виправлення такого типу помилок, слово треба прочитати повільніше, чітко артикулюючи всі звуки.

Друга група помилок – помилки сприйняття, які, як правило, найчастіше зустрічаються на початковому етапі навчання читання. Такий тип помилок пояснюється інтерферуючим впливом рідної мови, невідпрацьованістю навичок перетворення зорових сигналів латинського алфавіту в звукові образи фонем і слів. Такі помилки пояснюються інертністю мислення, своєрідною розумовою лінню. Такий тип помилок корегується доведенням до автоматизму навичок перетворення зорових сигналів латинського алфавіту в звукові образи фонем і слів.

Помилки мислення виникають при сприйнятті подальшого тексту відповідно до раніше прочитаного, тобто, має місце помилкове прогнозування. Іноді вони можуть бути результатом певних наявних у читця знань, отриманих ним з попереднім досвідом і активізованих під впливом тексту, який читається (помилки хибних асоціацій, помилкової апперцепції). Досить часто має місце помилкова емоційна апперцепція, що виникає у зв'язку з матеріалом, який читається. Маючи установку на читання як на пізнавальну діяльність, читець концентрує всю увагу на змісті тексту і не вдивляється в кожне слово, передбачивши зміст подальшого під впливом сприйнятого раніше, а діє за законом прогнозуючого сприйняття, який виявляється неадекватним текстовому поєднанню. Отже, такі помилки – результат неадекватного сприйняття і розумової діяльності читця, неадекватної його апперцепції.

Проблема виправлення помилок читання є досить складною. Методично суттєвим є те, що помилка виникає як результат взаємодії кількох факторів, а саме: матеріалу, способу його подачі й установки, наявної в студента, вочевидь, на кожному етапі навчання кожен з цих факторів виступає в різній системі та якості і має бути предметом особливої турботи викладача. Правильно регулюючи взаємодію цих факторів можливо попередити помилки читання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Єременко Т. Є., Трубіцина О. М., Лук'янченко І. О., Юмрукуз А. А. Навчання читання англійською мовою студентів мовних факультетів : навчальний посібник з курсу методики викладання іноземних мов у закладах вищої освіти. Південноукраїнський педагогічний університет імені К.Д. Ушинського. Одеса, 2018. 201 с.

2. Кузовльова Н. Є. Читання – це гарне уміння. *Комунікативна методика*. 2004. №6.

3. Морська Л. І. Теорія та практика навчання англійської мови. Тернопіль, Астон, 2013. 413 с.

4. Практикум з методики викладання іноземної мови у середніх навчальних закладах. К., 2011. 319 с.

УДК 81.378:11

Наталія ОСЕЦЬКА

*доктор філософії в галузі освіти
старший викладач кафедри іноземних мов*

Грина КАЗВАН

*здобувач I рівня вищої освіти
спеціальність «Геодезія та землеустрій»
Національний університет водного
господарства та природокористування, Рівне*

ВПЛИВ ЧИТАННЯ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ НА РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНО-ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ФАХІВЦЯ

На основі аналізу комплексу педагогічних, психологічних, методичних складових комунікативно-професійної діяльності при вивченні іноземної мови, виявлено, що читання як вид мовленнєвої діяльності входить до сфери комунікативно-суспільної діяльності людини. Читання відкриває спеціалісту доступ до різних джерел інформації і, таким чином, є одним із основних засобів задоволення пізнавальних і професійних потреб, здійснення інформаційної діяльності.

Отримання інформації (тут розуміємо зміст тексту), яка міститься в записаному мовному творі-тексті, є метою читання. Завдяки спрямованості на отримання інформації, текст є рецептивним видом діяльності. Тобто, читання забезпечує розуміння. Проте, результати читання у одного і того ж читця є ситуативними: його розуміння варіюється за ступенем повноти, глибини і точності навіть за використання однакових за характером джерел.

Читання конкретного тексту завжди має бути організоване як окремий реальний акт комунікації. Реалізації цього сприяють такі основні умови:

1) Матеріалом для читання повинен бути текст, тобто, мовний твір, який має всі ознаки тексту як одиниці комунікації, а не ілюстрації лексичного чи граматичного матеріалу на ту чи іншу тему. Зміст тексту має бути невідомим студенту до читання. Реальні комунікативні завдання вимагають від читця різного ступеня повноти розуміння тексту, отримання інформації під певним кутом зору. Відповідно, в період навчання, студенти, читаючи різні тексти, повинні вчитися отримувати різну – за кількісним і якісним характером – інформацію.

2) Завдання усвідомлюваного чи неусвідомлюваного читцем читання складається під впливом потреб використання отриманої інформації, тобто,

завдання слід підбирати як спосіб мотивації читання і як основи діяльності. Звідси витікає важливість характеру завдань, які студент отримує перед читанням текстів. Вони мають бути максимально наближеними до реальних умов читання, бути важливими в очах студентів.

3) Завдання, які пропонуються студентам при читанні, є також способом керування виконавчим компонентом діяльності. Адекватність результату призводить до напрацювання динамічних систем виконавчого компонента діяльності – оволодіння прийомами, найбільш ефективними в конкретному випадку читання.

4) Читання, як вид мовленнєвої діяльності обов'язково повинне супроводжуватись контролем чи проявлятися у формі самоконтролю. Для його формування суттєвими виявляються об'єкти контролю, які вибирає або викладач при перевірці розуміння прочитаного, або ж це систематичний контроль уміння студента самостійно знаходити опори для самоперевірки.

5) Ставленню студентів до читання як виду мовленнєвої діяльності, а не як до вправ, сприяє і використання видів роботи які імітують, а коли можливо, відтворюють ситуації роботи спеціаліста з літературою іноземною мовою (наприклад, реферування статей, огляд номеру журналу, анотація статті).

Одним з найважливіших аспектів реалізації принципу комунікативної направленості – основного принципу навчання іноземних мов у немовному закладі вищої освіти, є моделювання в навчальному процесі ситуацій читання з якими спеціаліст зустрінеться в своїй професійній діяльності. Встановлено, що надзвичайно важливого значення у зв'язку з цим набуває зміст текстів. По суті, їх відбір вирішує, чи будуть студенти ставитись до читання іноземною мовою як до способу отримання інформації. Тексти мають бути цікавими, значимими завдяки новизні змісту, іншому висвітленню відомих фактів, цікавому сюжету навіть на самому початковому періоді навчання. Серйозного вивчення вимагає питання про інтерес студентів: яка інформація є пізнавальною і професійною для студентів, з якого моменту доцільно використовувати матеріали по спеціальності, яке ставлення студента до примітивного, в силу обмеженості мовного матеріалу, викладу іноземною мовою окремих питань пов'язаних зі спеціальністю. Необхідно визначити яким – науковим чи науково-популярним – текстам надають перевагу студенти: спеціальним, профільним, з інших дисциплін, з інших галузей науки і техніки.

Професійну цінність має не тільки фактична інформація, яку студент отримує при читанні, але й ознайомлення з жанрами (типами) текстів найбільш поширених в літературі відповідної спеціальності.

Таким чином, трактування читання як професійної діяльності повинно знаходити своє відображення і в завданнях, якими супроводжується. В завданнях варто вимагати зіставляти факти, групувати їх, установлювати між ними зв'язки, пов'язувати з раніше невідомими фактами, щоб сприяти розвитку мислення. Особливу увагу варто приділяти завданням, які створюють проблемні ситуації та імітують інтелектуальні труднощі студента, що

виникають під час їх виконання.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Кузовльова Н. Є. Читання – це гарне уміння. *Комунікативна методика*. 2004. №6.
2. Морська Л. І. Теорія та практика навчання англійської мови. Тернопіль, 2013. 413 с.
3. Практикум з методики викладання іноземної мови у середніх навчальних закладах. К., 2011. 319 с.

УДК 378.14:377

Марія ТАДЕЄВА

*доктор педагогічних наук
професор кафедри іноземних мов*

Вадим ЦВИК

*здобувач II рівня вищої освіти
спеціальність «Електроенергетика,
електротехніка та електромеханіка»,
Національний університет водного
господарства та природокористування, Рівне*

**ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ
КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ-
ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКІВ ЗАСОБАМИ ПРОЄКТІВ**

Сучасна освітня програма, що пов'язана з підготовкою майбутніх інженерів-електроенергетиків, електротехніків та електромеханіків (на рівні здобувачів другого, магістерського рівня) поряд із формуванням фахових професійних компетентностей передбачає посилену увагу також до розвитку їхньої іншомовної комунікативної компетентності. Виходячи із сучасних реалій та проблем вітчизняної електроенергетики в умовах військового стану, в Україні зараз особливо актуально готувати швидко та якісно майбутніх фахівців зазначеної галузі, які б досконало знали іноземні мови та, не вдаючись до перекладачів, могли здійснювати службові поїздки в зарубіжні країни, укладати угоди щодо виробництва та постачання електроенергії; оформляти замовлення на придбання електричного обладнання, запасних частин, електромережових пристроїв, електродвигунів, генераторів, трансформаторів, електророзподільної та контрольної апаратури; вміти читати й розуміти термінологію зазначеної сфери при вивченні технічних характеристик, інструкцій щодо експлуатації та ремонту електроапаратури [3].

Взаємозв'язок українських електроенергетиків з європейськими експертами з питань реконструкції зруйнованих агрегатором ТЕЦ, ГЕС, АЕС, енергетичних підприємств, електромереж, електричного обладнання допоможуть швидкому відновленню та модернізації вітчизняної енергетичної системи.

Відтак, зазначене вище зумовлює переорієнтацію системи професійної освіти щодо підготовки майбутніх інженерів-електриків та активізує процес формування їхньої іншомовної комунікативної компетентності. Крім цього, інтеграційні процеси, які відбуваються в електроенергетичній галузі нашої країни, актуалізують та мотивують магістрантів вивчати англійську та інші європейські й світові мови з метою їхньої професійної самореалізації. Таким чином, знання професійної іноземної мови та високий рівень іншомовної комунікації перетворюють майбутнього фахівця електроенергетичної галузі на активну, мобільну та всебічно розвинену особистість. Важливою також є теза про те, що від іншомовної комунікативної компетентності майбутніх інженерів зазначеного профілю залежать їхні вміння використовувати спеціалізовані комп'ютерні програми для розроблення і перегляду креслень проєктів енергетичних об'єктів, макетів електричного обладнання, схем електропостачання, систем керування електропроводами.

У ракурсі дієвої та ефективної форми удосконалення іншомовної компетентності майбутніх інженерів зазначеного профілю сьогодні успішно використовуються проєктні технології. Обговорення висунутих ідей, пропозицій, визначених проблем, складання плану послідовності дій, окреслення завдань здійснюються у формі монологічного та діалогічного мовлення. На виконавчому етапі проєкту здійснюється комплекс послідовних практичних дій, спрямованих на створення інноваційного продукту за допомогою творчої уяви магістранта, у процесі виконання яких формуються пошукові, репродуктивні, продуктивні, прагматичні та креативні вміння майбутніх фахівців. Пошук та аналіз, узагальнення інформації супроводжується читанням літератури, переглядом відеоматеріалів, застосуванням ключових понять, визначень, термінів, підготовкою доповідей, есе, презентацій тощо. Зазначені процеси сприяють розширенню пасивного словникового запасу, засвоєнню нових лексичних одиниць, створенню глосарію зазначеної галузі, повторенню граматичних конструкцій, удосконаленню орфографічних навичок та навичок перекладу фахової літератури [2].

На підсумковому етапі проєкту відбувається удосконалення комунікативних умінь магістрантів та активізація всіх чотирьох видів мовленнєвої діяльності (говоріння, читання, аудіювання та письма). Представлення проєкту відбувається у формі монологу, колективної розповіді, коментування відеосюжетів та реалізується у подальшому при написанні відгуків про власну проєктну діяльність, що дозволяє тренувати навички грамотного висловлювання думок в усній і письмовій формі. При цьому з метою розвитку іншомовних комунікативних умінь самостійної роботи магістрантів у рецептивних та продуктивних видах мовленнєвої діяльності варто використовувати інтерактивні вправи, як наприклад, «Мікрофон», «Джерело інформації», «Коло ідей», «Змістовне завершення», «Аналіз ситуації», «Обмін думками», «Робота в малих групах», «Прислів'я – розповідь» тощо. Відтак, комунікативні вправи та навчальні проєкти є інтегрованими, тому

що їх виконання потребує використання набутого досвіду з інших галузей знань, тобто важливою умовою їхнього успішного виконання є міждисциплінарна інтеграція змісту загально професійної та іншомовної підготовки майбутніх магістрів електроенергетичної галузі [1].

У процесі іншомовної підготовки здобувачів другого, магістерського рівня вищої освіти за програмою вивчення курсу «Іноземна мова професійного спілкування (англійська)» нами активно використовувалась низка інтерактивних занять в рамках їхньої проєктної діяльності, як-от: заняття – співбесіда «Працевлаштування», заняття – вікторина «Ділова кореспонденція», заняття – подорож «Службове відрядження», заняття – конкурс «Автобіографія інженера-електроенергетика», заняття – презентація «Портфоліо інженера-енергетика», заняття – дискусія «Договір купівлі–продажу електрообладнання», заняття – гра « На енергетичному підприємстві» [4].

Отже, для формування іншомовної комунікативної компетентності інженерів-електроенергетиків магістерського рівня в межах виконання проєктів вибиралися форми індивідуального й колективного проєктування метамовного продукту електроенергетичної галузі. Залежно від умови завдань і шляхів їх розв'язання обиралися для виконання міні-проєкти у формі інтерактивних презентацій, ділових ігор, тематичних діалогів, підготовки портфоліо та віртуальних конференцій, конкурсів, вікторин та брейн-рингів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Білан Н. М. Проєктна методика формування іншомовної компетентності майбутніх інженерів-енергетиків. *Сучасні методики навчання іноземних мов і перекладу в Україні та за її межами*: матеріали III Міжн. наук.-практ. інтернет-конференції, м. Переяслав, 03.12.2021 р. Переяслав, 2021. С. 28–29.

2. Кіршова О. В. Методика підготовки магістрантів створювати професійно-орієнтовані проєкти на основі німецькомовних текстів: автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.02. Київ, 2008. 26 с.

3. Міхненко Г. Е. Формування інтелектуальної мобільності майбутніх інженерів в умовах освітнього середовища технічного університету: дис. канд. пед. наук: 13. 00. 04. Київ, 2016. 245 с.

4. Тадеєва М. І., Купчик Л. Є., Літвінчук А. Т. Використання засобів ІКТ для формування навчальних і комунікативних стратегій під час вивчення іноземної мови у немовних закладах вищої освіти. *Інформаційні технології і засоби навчання*. Київ, 2021. №1 (81). С. 272–284.

УДК 378:011.89

Катерина ШАПЛОВА

викладач української мови і літератури

Відокремлений структурний підрозділ

«Рівненський фаховий коледж НУБіП України», Рівне

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ ВПРОВАДЖЕННЯ САМОСТІЙНОЇ НАВЧАЛЬНО-ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Сьогодення ставить перед закладами освіти надсучасні завдання забезпечення умов конкурентоспроможності та мобільності фахівців, здатних до ефективної діяльності за своєю спеціальністю на рівні європейських і світових стандартів. Інноваційні освітні технології скеровують вектор навчальної діяльності на підготовку творчих, креативних, мислячих по-новому спеціалістів, а це можливо за умови формування у студента вміння самостійно аналізувати, репродукувати отримані знання для вирішення професійних і життєвих проблем. Тому в організації навчального процесу відводиться пріоритетна роль самостійній навчально-пізнавальній діяльності та науково-дослідницькій роботі студента.

Згідно з Положенням «Про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах» [1], самостійна робота студента є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Оскільки творчість набуває свого розвитку на основі самостійності і є вищим ступенем її розвитку, – підготовка майбутніх фахівців у вищому навчальному закладі має бути зорієнтована не лише на репродуктивну виконавську діяльність, а й на формування у студентів здатності до виконання самостійної роботи.

Самостійна робота студентів регламентується Положенням про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах України, затвердженого наказом Міністерства освіти України від 2 червня 1993 року № 161, який передбачає, що навчальний час, відведений для подібної роботи студентів визначається робочим навчальним планом і повинен становити не менше 1/3 та не більше 2/3 загального обсягу навчального часу студента, відведеного для вивчення конкретної дисципліни [1].

Аспекти самостійної навчально-пізнавальної діяльності та науково-дослідної роботи особистості розглядаються в роботах багатьох науковців, як А. Возняк, А. Євдокимов, Г. Цехмістрова, С. Вітвицька, О. Крушельницька, Г. Кловак, М. Білуха, М. Фролова, В. Шейко, В. Тушева, а серед зарубіжних учених – Б. Боземан, Т. Люкконен, Б. Перік, К. Тум, А. Шрьодер та ін.

Поняття «науково-дослідницька діяльність студентів» включає в себе два взаємопов'язаних елементи: 1) навчання студентів елементам дослідницької діяльності, організації та методики наукової творчості; 2) наукові дослідження, що здійснюють студенти під керівництвом викладачів.

М. Князян пропонує використовувати поняття «самостійно-дослідницька діяльність». Дослідницька діяльність розглядається науковцем «як один з видів організації самостійної роботи» [3, с. 45].

П. Підкасистий, В. Буряк [4, 5] зазначають, що науково-дослідна діяльність студентів визначається вищою формою самостійного навчального пізнання, оскільки воно набуває форм наукового передбачення (студент сам ставить мету та шукає шляхи її вирішення).

Серед особливостей навчально-дослідницької діяльності В. Андреев відзначає чинник суб'єктивного, «відкриття» нового знання, що «має не об'єктивну, а лише суб'єктивну значущість і новизну. Більш того, актуалізація колишніх знань є неодмінною умовою навчально-дослідницької діяльності» [5, с.45].

Саме науково-дослідна діяльність, як один із чинників, сприяє розвитку творчого потенціалу особистості, яка характеризується високою мотивацією до активної пізнавальної діяльності, розвитку творчих здібностей, досвіду творчої діяльності, характерологічних особливостей особистості.

О. Рогова виділяє такі компоненти структури самостійної і наукової роботи студентів: орієнтаційно-мотиваційний (усвідомлення мети, орієнтація на самостійну роботу), інструктивно-настановчий (визначення конкретних завдань, обсягу роботи), процесуальний (виконання роботи), корекційний (надання допомоги студентам у подоланні труднощів і виправленні помилок), контроль-оцінювальний (викладач аналізує характер, повноту, зміст роботи) [5].

Таким чином, щоб успішно управляти науково-дослідною роботою студентів, динамікою її складових елементів, викладачеві необхідно чітко уявляти її головні завдання: який об'єкт дослідження обрати і які методи дослідження застосовувати. Тому стратегічним завданням у цьому напрямку є передбачення таких умов, засобів: форм і змісту діяльності, які є найбільш сприятливими та оптимальними для розвитку і удосконалення науково-дослідної роботи. Відповідно науково-дослідницька діяльність повинна бути організована так, щоб студенти після закінчення навчального закладу прагнули до постійного підвищення свого професійного рівня. Людина має постійно навчатися, співвідносячи свої знання з новими вимогами, своїми потребами, потребами соціуму, ринку праці. Сама особистість і є її професійним інструментарієм.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Положення про організацію навчального процесу у ВНЗ / Затверджено наказом міністерства освіти України від 02.06.1993. №161. Режим доступу: <http://www.minagro.gov.ua/>
2. Возняк А. Науково-дослідницька діяльність студентів як важливий напрям роботи з обдарованою молоддю. *Вища школа. Гуманізація навчально-виховного процесу*. 2011. Спецвипуск 7. С. 77–82.
3. Князян М. О. Самостійно-дослідницька діяльність майбутніх учителів

іноземних мов: теорія і практика : монографія. Ізмаїл: Сміл, 2006. 242 с.

4. Клименюк О. В. Технологія наукового дослідження : авторський підручник. К. Ніжин: ТОВ «Видавництво «Аспект-Поліграф», 2006. 308 с.

5. Козій Г., Виговська С. Формування дослідницьких вмінь студентів вищих аграрних навчальних закладів I–II рівнів акредитації. *Вісник Прикарпатського університету. Педагогіка*. НУБП України, Природничо-гуманітарний ННІ. 2011.

**СЕКЦІЯ 1. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЛІНГВІСТИЧНИХ ТА
ЛІТЕРАТУРОЗНАВЧИХ ДОСЛІДЖЕНЬ**

БАСЮК Леся, КОЖАН Валерія Лінгвопрагматичні особливості інавгураційних промов Джо Байдена і Франка-Вальтера Штайнмаєра	4
БАСЮК Леся, КОМЗЮК Софія Синтаксичні особливості твітів про війну (на матеріалі німецької мови)	6
БАСЮК Леся, МИХНИЧ Софія Psychologisches Porträt von Friedensreich Hundertwasser (basierend auf dem Film «Hundertwassers Regentag – Ein Maler nimmt Sie mit auf die Reise, 1971»)	8
БАСЮК Леся, МОРОЗ Альона Роль лінгвокультурного компоненту лексичного значення в тлумачному словнику	10
БАСЮК Леся, ПАЛЬЧИК Анна Стратегії перекладу назв кінофільмів з німецької мови на українську	12
БАСЮК Леся, П'ЯТИГОРИК Родіон Лексико-семантичні особливості дискурсу німецьких футбольних коментаторів	14
БАСЮК Леся, ТОГАН Ангеліна Дискурсивні особливості кулінарних блогів	16
БЕРЕСТ Тетяна, ОСМАКОВА Анастасія Використання складових ІТ-соціолекту у сучасному мовленні	18
БОЙКО Ірина, ПРОКОПЕНКО Анастасія Тактика умиротворення опонента (на матеріалі президентського дискурсу Б. Обама)	20
ВОЛОС Яна, ЛЕВЧЕНКО Олена Ідіостиль Валерія Шевчука: кількісні та якісні параметри	23
ГАРБЕРА Ірина Фразеологія у конфліктній комунікації (на матеріалі української та англійської мов)	25
ГОРБАНЬОВ Віталій, КОМЛИК Наталія Фразові дієслова в англійській мові та закономірності їхньої багатозначності	28
ГРИСЮК Вікторія, КІНАЩУК Анастасія Іменникові ІТ-неологізми в англійській мові	31
ЄВТИМОВА Діана Сучасний публічний дискурс: конститутивні ознаки	33
ЗУБЧИК Микола, БАСЮК Леся Стилістичні особливості політичних промов Олафа Шольца	35
КАРАЧОВА Дар'я, АГІБАЛОВА Тетяна The Role of Gender-Neutral Vocabulary in the Modern English Language	37

КВАСНИЦЬКИЙ Андрій, ЛЕВЧЕНКО Олена Специфіка ідіостилю Юрія Андруховича	39
КИРИШКО Дарина, ШЕВЧУК Анастасія Сучасні системи машинного перекладу	41
КІНАЩУК Анастасія До питання семантичних моделей: семантико-когнітивний та семантико-функційний аспекти	43
КЛЕЦЬ Софія, МОСТЕПАНЕНКО Дар'я, КИРИКИЛИЦЯ Валентина Джерела синонімії в англомовній терміносистемі туризму	46
КОЛЬЦОВА Олена Методологія студіювання емоційної картини світу в англійській фразеології	48
КРОТОВ Іван, ТУР Оксана Функціональна параметризація термінів	51
КУПЧИК Анна, КУПЧИК Лариса Деякі шляхи розвитку фахової лексики терміносфери медицини у німецькій мові	53
ЛЕСИК Ірина, ПАСИК Людмила Лексична об'єктивація та дискурсивна профілізація концепту "KRIEG" на матеріалі німецької мови	57
ЛІТВІНЧУК Альона, ЛІТВІНЧУК Захар Лексичний блендинг як засіб мовної економії в англійській мові	60
ЛЯШЕНКО Лариса Еволюція світових мов у минулому та їх перспективи у майбутньому	62
МАСЛО Ірина, ІЛЬЧУК Марія Етимологічний аналіз будівельних омонімів в англійській та німецькій мовах: зіставний аспект	65
МИКИТИН Ірина Шляхи появи неологізмів у сучасній французькій мові	67
МОМОТЮК Валентина, КІНАЩУК Анастасія Етимологічний аналіз англійської терміносистеми будівництва	71
НАЗРУК Анна, БОЙКО Ірина Стилістичний прийом повтору як продуцент мотивації (на матеріалі англомовних промов всесвітньовідомого мотиваційного коуча Ніка Вуйчича)	73
НОВОСАДЮК Андрій, КИСЕЛЮК Наталія Способи утворення фразеологізмів	75
ОЛІЙНИК Софія, ДЗЮБА Майя Семантика кольороназв «жовтий» і «синій» у поезії Любові Пшеничної	77
ПАСИК Людмила Вербалізація концепту PARTNER у німецькому Інтернет-дискурсі	81

ПАТРІАРХ Вікторія	
До проблеми співвідношення понять <i>СИМВОЛ</i> та <i>МЕТАФОРА</i>	83
ПІЦІЛЬ Дмитро, ЖУКОВСЬКА Вікторія	
Лінгвокультурний аналіз англійських фразеологічних одиниць із зоосемічним компонентом	85
ПОТАПЧУК Світлана, СТАРИК Антон	
Характеристика і функції етикетних висловлювань сучасної англійської мови	87
ПРОКОПЕНКО Анастасія, ЛОСІНСЬКА Анна	
Особливості перекладу реалій та власних назв (на матеріалі англійського роману «Код да Вінчі»)	89
САЛЮК Вікторія, БОНДАРЧУК Олена	
Семантика німецькомовних фразеологізмів з колоративним компонентом	91
САМЧУК Тетяна, КИСЕЛЮК Наталія	
Шляхи поповнення англійського словникового запасу	93
СМОКОВИЧ Богдан, КІНАЩУК Анастасія	
Синонімічний ряд лексем до слова «Amazing» в англійській мові	95
СОЛТИС Василь, БАСЮК Леся	
Переклад назв німецькомовних кінофільмів	97
СОПІЛЬНЯК Ольга, ЖУКОВСЬКА Вікторія	
Англійські фразеологічні одиниці на позначення рис характеру людини	99
СТЕПАНЮК Софія, КІНАЩУК Анастасія	
Англійська терміносистема програміста	102
СТЕРНІЧУК Віта	
Критерії впливу моделі фактичності на розмежування автодокументальних жанрів	104
ТИХА Лариса, ШУЛЬГА Ольга	
Англіцизми у назвах закладів Луцька	106
ТОВСТЯК Марія, БАСЮК Леся	
Функційні особливості військових термінів у сучасному німецькомовному Інтернет-дискурсі	108
ТОВСТЯК Марія, КРИСАНОВА Тетяна	
Семантичні особливості військової термінології у сучасному англійському інтернет-дискурсі	110
ТРУШКОВСЬКА Анжеліка, СЕМЕНЮК Тетяна	
Магічний реалізм у творі німецького письменника Вольфдівтріха Шнурре «Похорон»	112
ФОКШЕЙ Софія, БОНДАРЧУК Олена	
Німецькомовні ідіоми з меронімічними компонентами на позначення частин тіла	114

ХОДЖАЄВА Олена	
Методологія студіювання цінності «Здоров'я» в англійській фразеології	116
ЦИМБАЛ Інна, ТИМЧЕНКО Вероніка	
Les défis de la traduction des termes du sport automobile du Français en Ukrainien	118
ЦИРІЛЬ Антоніна, КІНАЩУК Анастасія	
Етимологічний аналіз короткого термінологічного словника юриста (на матеріалі англійської та української мов)	121
ШЕВЧЕНКО Тетяна, КРУТЬКО Тетяна	
Особливості відтворення порівнянь у перекладах віршів Лесі Українки	123
ШЕВЧУК Тетяна, МИЦЕВСЬКИЙ Дмитро	
Особливості перекладу англомовної термінології родини букові	125
ШЕВЧУК Тетяна, ЯКУБЧИК Вікторія	
Особливості та походження англомовної термінології лісового господарства при вивченні теми морфології модрини	127
ШЕХАВЦОВА Поліна, КОКНОВА Тетяна	
Лінгвокультурна специфіка концепту «vino»	129
ШИРА Анастасія, КІНАЩУК Анастасія	
Етимологічний аналіз «грошового» сленгу в англійській мові	131
ШКЛЯЄВА Ірина, КИСЕЛЮК Наталія	
Виховне значення англійських народних казок про тварин, «Тваринний епос»	133
ШУЛЬЖУК Наталія	
Мовні маркери конфліктної комунікативної взаємодії	136
ЩАВІЙ Дарина, БОНДАРЧУК Олена	
Німецькомовні фразеологізми із компонентами WEIß, SCHWARZ, GRAU	140
ЯРОЦЬКА Галина	
Лінгвістична конфліктологія: актуальні проблеми мовної та етнічної ідентифікації	143
DEMENCHUK Oleh	
Lexical Semantic Derivation Models Revisited	145
MASLO Iryna, BASALKA Sofiia	
The origin of the word «EARTH»	147
MASLO Iryna, KRYSTOPCHUK Taras	
«HEALTH»: Etymology, Origin and Meaning	149
VALENTE Kostiantyn, KOMLYK Nataliia	
Language and Gender: Issues of Representation in Texts and Speech	150

**СЕКЦІЯ 2. МОВА – КУЛЬТУРА – КОМУНІКАЦІЯ:
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ**

БЕВЗ Юлія	
Аксіологічна класифікація фразеологізмів з компонентом «Ірреальна істота» в англійській фразеології	153
БЕРЕЖНЯК Іванна, ПОТАПЧУК Світлана	
Етикетні формули знайомства в англійській мові	156
БОРЕЙЧУК Юлія, ОЗАРЧУК Ірина	
Англійська мова як основний засіб бізнес-комунікації	158
БУЦЬ Жанна, ОНІЩУК Софія	
La verbalisation de l'hypothèse au niveau grammatical dans les revues de la vulgarisation scientifique	161
ВАСЕВИЧ Богдана, Мартинова Тетяна	
Нейролінгвістичне програмування як метод комунікації	163
ГАВЛИТЮК Зоряна, ЗОЩУК Наталія	
Види моделей визначення ефективності реклами	165
ГЛАДУНОВА Діана, КРУТЬКО Тетяна	
Англійські фразеологічні одиниці з нумеральним компонентом	167
ГОМОЛА Анастасія, Осінчук Наталія	
Сленг музикантів в англійській мові	169
ДЖЕРІХ Олена	
Структурні особливості фразеологічних одиниць з компонентом LIFE	171
ДОРОЩУК Анна, МАРТИНОВА Тетяна	
Мова як найвища цінність комунікації	174
ЗАДОРЖНА Іванна, ЗОЩУК Наталія	
Сучасні тенденції розвитку рекламного дискурсу	176
ЗОЩУК Наталія	
Комунікативні стратегії і тактики в телевізійному дискурсі	178
КИСЕЛЮК Наталія	
Номінація емоцій у сучасній англійській мові	180
КОБИЛЬНИК Анастасія, ЯЩИК Наталія	
Вербалізація концепту FLÜCHTLINGE в австрійських засобах масової інформації	183
КОРСАК Костянтин, ЛЯШЕНКО Лариса	
Життя, мови, культури, комунікації в умовах трьох сучасних меганоореволуцій	185
КРАВЧЕНКО Яна, ГАРБЕРА Ірина	
Особливості сучасного аналізу тональності тексту та його практичне застосування	188
КРИВЧИК Вікторія, ЯКИМЧУК Мирослава	
Особливості невербальних засобів під час ділового спілкування юриста	189

IV Всеукраїнська науково-практична конференція
«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ЛІНГВІСТИКИ ТА ЛІНГВОДИДАКТИКИ»

КУПРИКОВА Галина, ВЕРШИНІНА Ліана	
Атрибутивні словосполучення в текстах українських замовлянь	193
ЛУЦИК Анна, ОЗАРЧУК Ірина	
Вплив англіцизмів на формування лексики української молоді	195
МАРТИНОВА Тетяна	
Особливості перекладу фразеологічних одиниць у ЗМІ	197
НИКОЛЮК Тамара, НИКОЛЮК Роман	
Комп'ютерна лексика в українських ЗМІ	200
НИЧКО Оксана, П'ЯТНИЧКА Тетяна	
Риторико-мовленнєвий аспект професійно-зорієнтованого комунікування перекладача	202
ПОТАПЧУК Світлана	
Особливості фразеологізації прецедентних імен в англійській та українській мовах	204
СТУПНИЦЬКА Софія, МАРТИНОВА Тетяна	
Англіцизми в сучасній українській мові	206
СУЛЕЙМАНОВА Влада, ГАРБЕРА Ірина	
Дискурсивний аналіз англійськомовних комунікативних конфліктів (на матеріалі соцмережі Twitter)	208
ТРОЯН Анастасія	
Аналіз загроз, спричинених небажаним масовим текстовим розсиленням	210
ФОРМАНЮК Діана, ЯЩИК Наталія	
Лексика сучасної німецької реклами	213
ХИМИЧ Валентин, ЛЕВУН Галина	
Особливості вживання художніх засобів у ліричній творчості Адель	216
ШТУНДЕР Роман, ОСІПЧУК Наталія	
Сміх як спосіб комунікації: використання мемів та емоджі в сучасній англійській мові	218
ЯЩИК Наталія	
Німецькі прикметники як засоби мовної візуалізації потреб	221
DATSENKO Yelyzaveta, Iryna HARBERA	
Phraseological Markers of Conflict Communication (Based on the English Language)	223
MIALKOVSKA Liudmyla, HONTAR Viktoriia	
Psycholinguistics & Media Text	226
VOITENKO Iryna, HENELIUK Sophiia	
New Words and Modern Language Practice	227

**СЕКЦІЯ 3. СУЧАСНІ НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ
ЛІНГВОДИДАКТИКИ**

АНТОНЧУК Олександр Українська мова (за професійним спрямуванням) у системі фахової підготовки вчителя музики	229
ГРОНА Наталія Мовно-культурний контент майбутнього фахівця	231
ДАНИЛЮК Оксана Інтерактивні технології навчання у сучасному ЗВО	233
КУПЧИК Лариса Зміст англomовної підготовки здобувачів третього рівня вищої освіти	235
ЛІТВІНЧУК Альона До питання інтернаціоналізації українських університетів і популяризації англійської мови	238
МУШИРОВСЬКА Наталія Застосування комп'ютерних технологій у процесі опанування української мови студентами-нефілологами	240

**СЕКЦІЯ 4. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЗАГАЛЬНОЇ,
ПОРІВНЯЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ ТА ІСТОРІЇ ПЕДАГОГІКИ**

БАСЮК Леся, ШКВАРОК Марта Особливості використання мультимодальних матеріалів на уроках німецької мови	245
ГОЛУБЄВА Ірина Теоретичні концепти педагогічної підтримки лінгвістично обдарованих школярів США	246
ГОЛУБЄВА Ірина, БАЛАНОВИЧ Анна Визначення основних видів мотивації до лінгвістичної діяльності	249
ЗАБІЯКА Ірина Модернізація професійної освіти в Європі та тенденції її розвитку в Україні	250
МАСЛО Ірина Як дошкільнятам вивчити іноземну мову разом із батьками?	252
МАТВІЙЧУК Юлія, ШИКУН Алла Вивчення англійської мови в Іспанії	254
СЕМЕНЮК Іван, ШИКУН Алла Вивчення англійської мови в країнах Південної Америки	257
СИДОРЧУК Діана, ШИКУН Алла Вивчення англійської мови в країнах Прибалтики	259
СМОЛІНА Світлана Постать учителя у вітчизняному соціально-педагогічному просторі – постановка проблеми	261
OZARCHUK Iryna Modern Trends in Educational Development	263

<i>РАKHUT Antonii, SHYKUN Alla</i> Revolutionizing the Learning of English in Lithuania: Modern Methods and Techniques	266
СЕКЦІЯ 5. ТРАДИЦІЙНІ ТА НОВІТНІ АСПЕКТИ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ	
<i>АЛИЄВА Альвіна, ФЕДЧУК Тетяна</i> Розвиток національної самосвідомості на заняттях з англійської мови	269
<i>БАСЮК Леся, КРУГЛІЙ Марія</i> Використання відеоматеріалів на уроках німецької мови	271
<i>БАСЮК Леся, КУЗНЕЦЬ Анна</i> Приємний мозковий штурм на уроках німецької мови в старших класах	273
<i>БАСЮК Леся, СУС Емма</i> Розвиток емоційного інтелекту на уроках німецької мови	274
<i>БЕРДА Аріна, ДЖАВА Надія</i> Труднощі в написанні іншомовних текстів	276
<i>БІКТИМІРОВА Юлія, ДМІТРЕНКО Наталія</i> Впровадження концепції національно-патріотичного виховання на уроках англійської мови	278
<i>БІЛЕЦЬКА Христина, ДЖАВА Надія</i> Навчання лексики на уроках іноземної мови	280
<i>БЛИЗНЮК Людмила</i> Асоціативний метод навчання німецької мови в інклюзивному освітньому процесі	282
<i>БЛИЗНЮК Людмила, ГЕСТЬ Анастасія</i> Помилки і їх виправлення. Формування нової культури реагування на помилки в новій українській школі	284
<i>БЛИЗНЮК Людмила, СТЕПАНЮК Анастасія</i> Метод проєктів для формування пізнавальної активності учнів	286
<i>ГНАТЮК Наталія, ЗАРІЧНА Олена</i> Соціокультурна компетентність як необхідна складова загальної комунікативної культури людини ХХІ століття	289
<i>ГОНЧАР Назар, БЛИЗНЮК Людмила</i> Інструменти гейміфікації освітнього процесу	291
<i>ГУБІНА Алла</i> Дистанційне навчання іноземної мови у ЗВО	293
<i>ДЕГТЯРЬОВА Євгенія</i> GPT en classe de langue étrangère pour entraîner à la lecture	295
<i>ДЖАВА Надія, ДЕМ'ЯНЧУК Ірина</i> Schreibaufgaben und ihre Rolle beim Lernen der Fremdsprachen	298
<i>ЗАДОРЖНА Оксана, КІНАЩУК Анастасія</i> Нативний метод вивчення іноземної мови	299

ЗАЧЕПА Ірина Освітні веб-ресурсів з німецької мови як засіб для самостійної роботи з розвитку навиків читання	302
ЗВОЛИНСЬКА Єлизавета, ПІСКУНОВ Олександр Використання JAZZ SCHANTS як один із мотивувальних засобів планування і проведення нестандартних уроків іноземної мови	304
КРУТЬКО Тетяна Використання відеофрагментів у процесі навчання англійської мови	306
КУРГАНЮК Юлія, ДМІТРЕНКО Наталя Використання інтерактивних методів для формування «м'яких навичок» учнів старших класів на уроках іноземної мови	308
КУРНИЛОВИЧ Марина, ГУНДАРЄВА Валентина Робота з відеоматеріалами та їх роль у навчанні іноземних мов	311
ЛАВРИНЮК Ілона, МАКСИМЧУК Тамара The Concept of “Blended Learning” in the Educational Process	313
ЛЕВОНЮК Уляна, БАСЮК Леся Розвиток критичного мислення у старших класах	315
ЛЕВУН Галина Розвиток креативних здібностей студентів у процесі навчання іноземних мов у ЗВО	317
ЛЕДНЯК Ганна, ЯНГАЗОВА Катерина Використання пісень групи «RAMMSTEIN» на заняттях з німецької мови	319
ЛУК'ЯНЧУК Ангеліна, БАСЮК Леся Розвиток креативності на уроках німецької мови у 5 класі	322
ЛУК'ЯНЧУК Ангеліна, КРИСАНОВА Тетяна Способи розвитку креативності на уроках англійської мови в старших класах	323
ОРЕЛ Софія, БОНДАРЧУК Олена Використання невербальних засобів комунікації у соціальних мережах для вивчення німецької мови	325
ПОГОДІНА Марія Інтерактивні технології навчання іноземних мов у військових закладах вищої освіти	327
ПОТІШУК Вікторія, БОНДАРЧУК Олена Німецькомовні інфлуенсери у соціальній мережі інстаграм як джерело вивчення німецької мови	329
СКУРАТІВСЬКА Марина Handlungsorientierter Fremdsprachenunterricht	331
СЛЬОЗКО Євген, КІНАЩУК Анастасія Використання мобільних застосунків у вивченні іноземних мов	333
ТАРАСЮК Наталія, БУРДА Анна Вивчення англійської мови за допомогою пісень	335

ТАТАРЧЕНКО Інна, ПІСКУНОВ Олександр	
Виявлення та усунення граматичних помилок, зумовлених мовною інтерференцією, в усному мовленні учнів старших класів	337
ШИМАНСЬКА Віра	
Ted Talks як чинник формування професійної компетентності в усному англomовному спілкуванні майбутніх екологів	339
SAVCHENKO Olga	
Profession-Oriented Quest as a Tool of Assessing the Level of Language Proficiency	342
SHEPTALOV Serhii, SHEVCHUK Anastasiia	
Learning Foreign Languages via Online Services	344
SHYKUN Alla	
Assignments in Task-Based Language Teaching	345
SHYKUN Alla	
The Significance of the Teacher's Instructions	348
СЕКЦІЯ 6. ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ	
БЕНЬКОВСЬКА Наталя	
Розвиток комунікативних навичок на заняттях англійської мови засобами інформаційно-комунікативних технологій	352
БЕЦЕНКО Тетяна	
Деякі зауваги до організації навчання з курсу «Історія української мови» для студентів-філологів	354
ГОЛОВЧУК Юлія, КІНАЩУК Анастасія	
Застосування штучного інтелекту у методиці викладання іноземних мов	355
ЖУРАВЕЛЬ Тетяна, ДМІТРЕНКО Наталя	
Суть поняття «Навчально-стратегічна компетентність»	358
КІРИК Тамара	
Про вплив виробничих трансформацій на термінологічні лінгвістичні зміни у вищій освіті	360
ЛЕМБЕРСЬКИЙ Олександр	
Необхідність реформування освітньої системи у сучасних умовах	362
МИРОШНІЧЕНКО Елеонора	
Інформаційно-технологічна підтримка професійної іншомовної підготовки майбутніх офіцерів	364
ОСЕЦЬКА Наталія	
Помилки при навчанні читання. Способи їх усунення	366
ОСЕЦЬКА Наталія, КАЗВАН Ірина	
Вплив читання іноземною мовою на розвиток комунікативно-професійної діяльності майбутнього фахівця	368

ТАДЕЄВА Марія, ЦВИК Вадим

Формування іншомовної комунікативної компетентності майбутніх інженерів-електроенергетиків засобами проєктів 370

ШАПІЛОВА Катерина

Теоретико-методичні аспекти впровадження самостійної навчально-пізнавальної діяльності та науково-дослідної роботи студентів 373